Yalçın Tosun

Bir Nedene Sunuldum

ÖYKÜ

2. baskı

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

BİR NEDENE SUNULDUM

Yalçın Tosun (Ankara, 1977) Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Aynı üniversitede Özel Hukuk Doktorası'nı tamamladı. İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak çalışıyor.

Öyküleri, edebiyat yazıları ve röportajları *Adam Öykü*, *Notos*, *Kitap-lık*, *Roll* ve *Radikal Kitap* dergilerinde yayımlandı.

İlk kitabı *Anne, Baba ve Diğer Ölümcül Şeyler* ile 2011 Notre Dame de Sion Edebiyat Ödülü'nü, ikinci kitabı *Peruk Gibi Hüzünlü* ile Sait Faik Hikâye Armağanı'nı aldı. "Peruk Gibi Hüzünlü"·adlı şiiri Mabel Matiz tarafından bestelendi ve sanatçının aynı adlı albümünde yer aldı.

Öykü: *Anne, Baba ve Diğer Ölümcül Şeyler* (2009), *Peruk Gibi Hüzünlü* (2011), *Dokunma Dersleri* (2013), *Bir Nedene Sunuldum* (2015).

Yalçın Tosun'un
YKY'deki kitapları

Anne, Baba ve Diğer Ölümcül Şeyler *(2009)*
Peruk Gibi Hüzünlü *(2011)*
Dokunma Dersleri *(2013)*
Bir Nedene Sunuldum *(2015)*

YALÇIN TOSUN

Bir Nedene Sunuldum

Öykü

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 4507
Edebiyat - 1278

Bir Nedene Sunuldum / Yalçın Tosun

Kitap editörü: **Murat Yalçın**
Düzelti: **Ömer Şişman**

Kapak tasarımı: **Nahide Dikel**
Sayfa tasarımı: **Mehmet Ulusel**
Grafik uygulama: **Akgül Yıldız**

Baskı: Promat Basım Yayım San. ve Tic. A.Ş.
Orhangazi Mahallesi, 1673. Sokak, No: 34 Esenyurt / İstanbul
Sertifika No: 12039

1. baskı: İstanbul, Ekim 2015
2. baskı: İstanbul, Aralık 2015
ISBN 978-975-08-3453-0

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2015
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 142 Odakule İş Merkezi Kat: 3 Beyoğlu 34430 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.ykykultur.com.tr
e-posta: **ykykultur@ykykultur.com.tr**
İnternet satış adresi: **http://alisveris.yapikredi.com.tr**

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İçindekiler

I

Kiraz'ın Kokusu • 11
Fesleğenler • 17
Kırmızı Gemiler Geçer • 22
Siyah Külot • 26

II

Bir Berber Hikâyesi • 35
Tarazlı • 42
O Mahrem Dehliz • 46
Pembe Yuvarlak • 50

III

Güzel Yüzlü Garsonlar • 59
Kutucuklar • 65
Zigon Sehpanın Üstü • 68
Mevhibe Yaren'in Zifaf Jartiyeri • 74

IV

Sığınaksız • 87
Otoportre • 92
Karganın Merhameti • 96
En Uzak Dağ • 100

V

Beyaz • 109
Yardımcı Erkek Oyuncu • 113
Dili • 119
Bir Med Cezir Yokluğu • 126

I

Ona kötü bir şey olsun istedim.
Bana âşık olsun istedim.

Lâle Müldür

Kiraz'ın Kokusu

Yine aç pencereyi. Uyanır uyanmaz, gün ışıyorken.

Sabah yelini önce saçlarında, sonra odada ağırla. Birlikte uyuduğumuz, küçücük, nedense senden başka bir şey kokmayan odamızda.

Nadiren, belki çörekotlarını kaynattığında, başka bir koku yayılacak olursa mutfaktan evin kalanına, bulduğu ilk delikten geçerek dışarı kaçsın.

Senin kokunun güzel hatırına.

Bir koku nasıl tarif edilir, sık sık düşünüyorum şimdi.

Çok sevdim ben onu abla. Kırılıyordu sanki dünya. Ortadan ikiye ayrılıyordu her şey, ben dokundukça. Ellerimden yere döküldüğünü görebiliyordum. Bazen sokakta oynardı da, gelene kadar nasıl özlerdim. Pencere önlerinde gizlenir de beklerdim. Köşeden döndüğünde burnunun ucunu görsem, içimde bir yeşillik... Göverirdi be abla.

Babasından çok sevdim onu, gerçek bu ha. Ne saklayayım ben şimdi. Ben biliyorsam bu gerçeği, senden nasıl saklayayım. Hem, içerimi yırtar da geçer, istesem de durmaz orada.

Bak hele abla, tuttum, büyüttüm mü ben bunu. Büyüttüm. Gözümden de sakındım mı? Ne diyorsun, toz değdirmedim üstüne. Babası uzun yola gider, haftalarca dönmez. Elde yok, avuçta yok. Hiçbir şeyini eksik etmedim. "Ana, ana" diye uyanırdı kötü rüyalarından. Şeytana bismillah çeker, sarardım koynuma sıkı sıkı. Sonraları ana diye uyanmadı hiç, hep benim adımı deyiverdi korkudan kaçıp sığınmak için. 'Kiraz' diyen çocuk sesi hâlâ kulağımda. O masumca, serin serin uyurken, gecenin tam orta yerinde bir ses geliverse dışarıdan, bu sefer ben korkar onun körpe vücuduna sarılırdım. Uykusunda bile olsa sarıldığımı anlar, nasıl da gülüverirdi. Yastığından türlü çiçekler fışkırırdı o güldüğünde, gözümün oyası kanaviçeleri küstürerek.

Ah abla, ben işte böyle yandım.

Yine eskisi gibi sokak kapısını usulca aç.

Senin girişinle tam usulünce buharlanmaya, demlenmeye başlayacak bahçeye çık; arzunun türlü hallerinin utançla ve gizlenerek için için tüttüğü efsunlu bahçemize.

Eflatun ortancaların yaprakları üstünde birikmiş çiyleri avucunda toplayıp yüzüne sür.

Nasılsa hepsinin adını tek tek bildiğin otları ayır, bazılarını topla. Her yanı sarmış arsız yaban otlarına ilk senden duyduğum, etli dudaklarını hınzır bir gülümseyişe yuvarlayarak dünyaya saldığın sunturlu küfürleri et.

Seni izlediğimi bildiğinden yavaşlat hareketlerini.

Nefesim yavaş yavaş hızlansın.

Buğulansın cam.

Hiç beklemediğim bir anda başını çevirerek pencereye bak ki ben hemen saklanayım.

Şimdi bu oğlan var ya, çok sık hastalanırdı abla, yüreğim hep ağzımda kalakalırdım. Evde ıhlamur varsa ne âlâ, yoksa topladığım otlardan biraz kaynatır, içine mutlaka çörekotu ekler, konu komşudan biraz bal bulur, karıştırır zorla içirirdim. Garibim, ateşler içinde kızarır dururdu, kara gözleri yastığa geçiverecek diye korkardım. Hem nasıl iştahsızdı bir bilsen. O heybetli adamın oğlu demeye bin şahit ister. Anası da mı böyle çıtkırıldımdı acaba, hiç bilemedim. İçmemek için inat edince "Sevmem bak seni, ona göre" derdim de nasıl korkuyla belertirdi gözlerini. Arkasından ağzını kocaman açar, bir dikişte bitirirdi. Ağlayasım gelirdi benim.

Bazı bazı öyle bir bakardı ki gözlerime, içimde kapılar, pencereler açık kalmış sanır, öyle eser dururdum. Anlıyordu beni be abla. Herkesten iyi anlarcasına bakıyordu.

Bazen de nasıl domuzlaşırdı, bir görseydin. Hele babası eve döndüğünde, beni önce gözleri, sonra elleriyle köşelerde sıkıştırmaya başladığında hepten hilelenirdi o bakışlar. Az mı dayak yedi babasından. Baktı oğlan somurtuyor, 'ne bu surat' der girişirdi acımadan. Dövmesi için bir sebep de aramazdı ya. Zaten nerden baksan birkaç gün kalırdı evde, onda da morartırdı sabinin her bir yanını.

Gıkı çıkmazdı ama, bir kere olsun ağladığını görmedim. Korkumdan doğrudan bakamazdım yüzüne. Ama o bakardı. Babasının koynuna gireceğimi bilirdi sanki gece çökünce, bacaksız boyuyla. O yüzden mi bakardı öyle, koyulta koyulta gözünün karasını?

Kimse onun gibi bakmadı bana bir daha.

Abla.

Yine telaşla evin içinde dolan.

O eve gelecek diye evi temizle.

Sevdiği yemekleri yap.

Koynuna gir sonra. Evde suçlu suçlu gezin. Kokunu ardında bırakarak. O tarifi zor, değişken, delişmen, çıldırtan kokunu.

Tenin o eski günaha bulandığında terinle tarçınlanan, yıkanıp arındığını sandığında yağmurun değdiği toprak misali evi dolduran.

Kokunu.

Sanki birdenbire boy attı, anlamadım hiç. Kapılardan sığmaz oldu. Sonra sakalları bitiverdi. Babasınınkine benzer; kapkara, diken diken. Baktım, arkadaki küçük odada uyumaya başladı bu. Huyu da bir değişti ki abla, sorma gitsin. Aksiliği içine işledi, yer etti sanki. Bana değil de, daha çok babasına diklenir oldu. Adam işi bırakmış, artık hep evde. Kahveye olsun çıkmaz. Ne yapsın, belinde kocaman bir fıtık, sakatlanmış yıllarca direksiyon sallamaktan. Oğlana gene sataşıyor, ama dövmeye yeltenmiyordu. Gücü yetmez diye cesaret edemiyordu herhal. Hem ayakta zor duruyordu belinin ağrısından. Sonra bir gün hastaneye gitti, ameliyat olacakmış. Kardeşi aldı götürdü, beni istemedi yanında.

İşte o ara, bir gece sabaha yakın bir vakit; çıtır çıtır sesler duydum, sonra dış kapı vuruldu sandım. Bilirsin abla, serçedir yüreğim. Zıpladım yataktan, perdenin kenarını kıvırdım baktım, kapının önünde kimse yok. İçimi kemirmeye başladı korku belası. 'Eskiden olsa alıverirdim koynuma oğlanı' diye düşündüm. Endişeyle dönüp duruyordum odada. Dayanamadım sonra, 'ne olacak be' dedim. 'Onu ben büyütmedim mi? Kıçını silip, kaynar sular altında derisini soya soya keselemedim mi?' Parmağımın ucuna basa basa gittim baktım küçük odaya, gene öyle yüzüstü yatmış,

nasıl masum uyuyor. Aynı çocukluğundaki gibi. Sessizce kıvrıldım yanına. 'Anlamaz,' diyordum içimden, 'ruhu bile duymaz. Ben yatağın ucuna kıvrılır yatarım, gün ışıyınca o uyanmadan geçiveririm kendi yatağıma.'

Ben bunları düşünüp kurarken, bir fısıltı hissettim kulağımda, sıcak bir nefesle yerini bulan.

'Kiraz,' dedi, kolunu belime sardı.

Titredim, titrediğimle kaldım.

Bir daha fısıldadı kulağıma. İnlercesine çıktı sesi, uyurla uyanık arası. 'Ana' demiş gibi geldi bu sefer bana.

Kolu belimde, nefesi kulağımda tir tir titrerken, hâlâ 'Anlamaz' diyordum be abla.

Yine birlikte düşelim o uçurumlardan. Şimdi, düşümde olsa bile.

İlk seferindeki gibi.

Tek seferindeki gibi.

Sen doğrulduğunda sırtından düşen o bir tutam saçı göğsüme yay. Bir kırlangıç olsun, havalansın bağrımdan.

Belinin oyuğundan sırtına doğru kavislenen o çizgini izleyeyim ben.

Sonra boynuna doğru.

Kokunu içime çeke çeke.

İzleyeyim.

Nasıl o kadar uyumuşum anlamadım. Güneşi üstüme doğdurmam bilirsin. Kendimden geçmişim sanki. Uyanmaya mı korktum, nedir. Gözümü hâlâ açmıyordum. Hemen su ısıtmak geldi aklıma. İlk aklına bu mu gelir insanın? Öyle belletmişler ne yapalım. İçimse bir tuhaftı. Tuhaftı ama ne pişman, ne şaşkındım. Üzgün de değildim hiç abla. Gram üzülmüyordum yeminle. Sakın çevirme benden yüzünü. Dedim ya, gizleyemem artık. Kendi bildiğimi senden gizleyemem.

Nasıl ışıldıyordu içim; ona tekrar sarılmak, öpmek, güzel yüzünü yine memelerime bastırmak istiyordum.

Burnunu boynuma dayasın, derin derin koklasın, 'Kiraz' diyen sesi hep kulağımda, eti hep yanan etimde olsun istiyordum.

Gene de çekiniyordum biraz, ne yapacak, ne diyecek acaba

diye. Sağı solu belli olmazdı hiç, bakışında da hep bir küskünlük, hep bir delilik. Düşününce korkuyordum abla.

Biraz daha öylece yattım, yatakta doğrulurken açtım gözümü, ondan yana bakmaya cesaret edebildim.

Yatağın yarısı boştu.

Kalktım giyindim, evde arandım.

Yoktu.

Bahçeye baktım.

Yok.

Komşulara haber saldım. Kahveye haber yolladım.

Hiçbir yerde yoktu.

Elim bağrımda, öylece kalakaldım.

Yine çeneni göğsüne bastır.

Gülmeye dursun dudakların, ama gülmesin. Elimi tut sonra, acıtana kadar sık. Bırakırken ağzını arala, belli belirsiz bir inilti yayılsın odanın soğuğuna.

Gözlerin zaten kapalı.

Gözlerimiz hep kapalı.

Uykunun en koyusu gelsin bizi bulsun.

Babası da çıkamamış ameliyattan, aynı günün akşamına haberi geldi. Mevtayı almaya gittiğimizde öğrendim, o sabah ben uyurken çıkmış, hastaneye, babasının yanına varmış. Artık ne edecek idiyse. Öldüğünü duyunca kalkmış, kimseye bir şey demeden çekip gitmiş. Bir daha hiç görünmemiş. Cenazede gözüm hep onu arandı. Sonrasında gelir belki sandım. Gelmedi.

Dillerim tutuldu, günlerce konuşamadım. İçimden pis, siyah sular aktı durdu, yutkunamadım. Her gece, bir karabasan oluyor, nefesimi kesiyordu sanki. Odalarda duramadım be abla, hiç duramadım.

Kimseye anlatmadım bunları.

Hiç kimseye anlatamadım.

Yine aç pencereyi. Uyanır uyanmaz, gün ışıyorken.

Sabah yelini önce saçlarında, sonra odada ağırla. Yarım, huzursuz uykuların sersemliğinde bunaldığın, küçücük, nedense senden başka bir şey kokmayan o küçük odada.

Çalı çırpıyla tutuştur sobayı, çinko çaydanlığı hemen üstüne sür. Dışarıya bir göz at, sisten başka bir şey göreme. Güneş yükselene, sis dağılana, bahçenin kuytularına o bildik ışık vurana kadar bakmaya devam et.

Koyult küskünlüğünü.

Biraz ağla.

Elinin kararsız bir hareketiyle kapat sonra pencereyi.

Bir koku ne kadar saklanabilir, sık sık düşünüyorum şimdi.

Fesleğenler

Tomris Uyar'a

Sâre Hanım en çok fesleğenleri severdi. Her gece yatmadan evvel ve her sabah kalkar kalkmaz onlara su vermeyi hiç ihmal etmezdi. Dediğine göre, fesleğenler suyu çok severmiş; öteki çiçekler dayanır ama fesleğenler susuzluğa hiç dayanamazmış.

Sol bacağı daha kısaydı. Devrile devrile yürümesiydi onu o yapan şey. Bir de telaşlı halleri. Telaşı bilhassa severdi sanki. Kısa bacağının izin verdiği ölçüde hızlı hızlı hareket ettiğinde daha önemli duyardı kendini. Önemli değil de, nasıl söylemeli, bir işe yarıyormuş duyardı. Aslında bilirdi ki, pek bir işe yaramazdı. En azından kocasına göre böyleydi bu. Sâre Hanım da uzun zamandır buna inanmaya başlamıştı.

Saçları kıvır kıvırdı. Büklüm büklüm dökülürdü yemenisinin kenarlarından fışkıranlar. Ufacık yüzünde, çizik zeytin gözleri, hokka burnu, bir sırrı en derininde gizlermişçesine her daim kapalı duran yuvarlakça ağzı –şu işe bakınız ki– dağılmadan durabiliyordu. Kendi anlamını yaratmış bir bütünlüğü vardı yüzünün. Kocası hiç beğenmezdi Sâre Hanım'ı gene de. Gebersin diye gözünün içine bakardı. Gözüne bakmakla kalmaz, açıkça dile getirirdi bu dileğini çeşitli vesilelerle. Ama Sâre Hanım tınmazdı. Fesleğenlerin suya ihtiyacı vardı çünkü. Hem o giderse ne olurdu onlara.

Kocası, pis, uğursuz bir sarı çıyanın tekiydi. Gözleri de çakır. Ucuyla değdiğini ağlatır. Öyle kirli bir bakış atardı ki yeni yıkanmış avludaki halıyı nazenin ayaklarıyla ezen, komşunun ortanca kızının tüysüz bacaklarına, kız anında kayıp iki seksen yapışırdı halının üstüne. Her defasında. Süt bacaklar havada. Kaşları nemrut, dili ceberut, kelamı sehven, selamı kerhen bir adamdı işte. Ne kadar uğursuz olsa da, kocası ölsün istemezdi. Ölse üzülmezdi belki, ama istemezdi yine de. Bir şeyi istemek başka, olduğunda üzülmemek başkaydı ne de olsa. Böyle bilirdi Sâre Hanım.

Bir gün fesleğenlerinden biri topak topak topaklanır, verilen suyun hepsini kusar oldu. Sâre Hanım'a öyle geldi ki, bu fesleğen gidici. Oturdu başına, uzun uzun baktı ona. Sonra saygı duydu bu kararına. Bir an gelir, dünyadaki tüm canlılar gitmeyi isteyebilirdi. Kendisi de kaç kez istemişti. Anlayabiliyordu yani onu. Sâre Hanım herkesi, her şeyi anlayabildiğini sanıyordu. Anlayamazsa ölecekmiş gibi geliyordu hatta. Ne tuhaf. Oysa anlamaktan da ölebilirdi insan. Fazla anlamaktan ölebilirdi.

Gene de kendine engel olamadı, fesleğeni kararından döndürmek istedi. Son bir ümit, toprağını özel bir karışımla değiştirmek için meydandaki çiçekçiye gitmeye karar verdi. Kendini farklı duyardı belki böylece. Biraz daha tutunmak isteyebilirdi.

Çiçekçinin kapalı kapısını itti. Açamadı. Sonra nota ilişti gözü. "Cenazem var" yazmıştı Köse Erhan –çiçekçi daha çok böyle bilinirdi– çizgili bir defter yaprağına ve özensizce yapıştırmıştı cama. Omuzları düştü Sâre Hanım'ın. Ne zaman gelirdi acaba? Beklese miydi, kapının önündeki hırpalanmış, kir pas içindeki hasır tabureye çöküp? Gözü tutmadı tabureyi, oturmak istemedi. Elinde küskün fesleğen, yüzü kapıya dönük, birkaç dakika kısa bacağının üstüne dökülerek dineldi. Tam dönmeye karar vermişti ki, ensesinde bitti Köse Erhan.

"Kusura bakma abla. Cenazem vardı. Küçük kayınçom..." dedi, "Aniden gitti dağ gibi çocuk."

Sesi üzgün çıkmamıştı ama üzgün görünüyordu adam. Belki daha çok, yorgun.

"Yok, ne kusuru" diye yanıtladı Sâre Hanım biraz yana çekilirken ve kısık bir sesle ekledi, "Başın sağ olsun."

Bunu duymadı ya da duymazlıktan geldi adam. Kapıyı açmakla meşguldü. Dar bir beyaz gömlek giymişti, altına da kahverengi, günün modasına uygun kalçası dar, boru paça bir pantolon. Sâre Hanım, elinde özenle tuttuğu fesleğeni, baştan ayağa adamı süzüyordu.

Ona neden köse dendiğini düşündü. Oldukça gür, birkaç günlük, kızıl sakalları vardı adamın. Göğsünden de fırçaya benzer bakır kızılı kıllar çenesine doğru fışkırıyordu. Elleri, kolları da kıl içindeydi. Bir tuhaf oldu içi. Buna köse diyorlarsa, kocasına

ne diyeceklerdi. Kolları, bacakları bembeyazdı onun. Seyrek sarı sakalları da hiç dikkat çekmezdi. Hele o biçimsiz, parlak kıçı.

Bir resim geldi sonra gözünün önüne. Evi silip süpürürken sıra yatak odasına gelmiş, kocası hâlâ uyuyor diye kapıyı yavaşça açtığında şaşırıp kalmıştı Sâre Hanım. Onu, pijamasını ayaklarına düşürmüş bir halde yatağın önünde ayakta durur bulmuştu. Adam, yatağın üstüne serdiği dergideki çıplak kadın resimlerinin üstüne doğru biraz eğilmişti ve hızla devinen sağ kolu yüzünden hafifçe titriyordu. Şaşkınlığını atar atmaz kocasının kıçına kaymıştı gözleri. Odaya vuran güneş ışığında tabak gibi, parlıyordu, bu tepsiye benzer dümdüz ve tüysüz kütle. Sâre Hanım'ın gözlerini alıyordu. Adam karısının girdiğini fark edince ona doğru dönmüş, tek elinde tehditkâr bir silah misali tuttuğu dikleşmiş aleti, sırıtarak pis pis bakmıştı karısının gözlerinin tam içine. Bir an ne yapacağın bilememiş, gülmenin eşiğine gelmiş ama kendini tutmuştu Sâre Hanım. Sonra devrile devrile, telaşla çıkmıştı yatak odasından. Kızmamıştı hayır, hiç kızmamıştı. Kızmak aklına gelmemişti belki de.

Bu anının kaygan ve yapışkan duygusundan sıyrılarak, içeri süzülen adamın arkasından dükkânın nemli, karanlık serinliğine doğru bir adım attı. Ne çok seviyordu burayı, her geldiğinde başını döndürüyordu etraftaki çiçeklerin birbiri içinde eriyen renkleri ve kokuları. Sadece fesleğenler değil, cezayirmenekşeleri, japongülleri, difenbahyalar, hüsnüyusuflar, katırtırnakları, kirlihanımçiçekleri ve şebboylar... Hepsi birleşip tek bir şarkı fısıldıyordu sanki kulağına. Her defasında canını yakan ama yine de dinlemekten kendini alıkoyamadığı o en eski şarkıyı: "Sen, sen olmayabilirdin."

Bakışlarını çiçeklerden zorlukla ayırarak Köse Erhan'a çevirdi, onun hızlı hareketlerle etrafa çeki düzen vermesini izlemeye koyuldu. Adam, temiz kokusunu yayarak, kızıl bir hare olup dönendiği dükkân karanlığında dağıldı, toplandı, ayrıldı, birleşti ve sonunda ondan yana dönerek durdu.

Elinde fesleğeni, hâlâ ayakta duran Sâre Hanım bir an ne yapacağını bilemedi.

Fesleğeni tezgâhın üstüne bırakarak 'Ölüyor' dedi.

Erhan fesleğene uzandı. Biraz evirdi, çevirdi.

"Çok su vermişsin abla buna" dedi.

"Toprağını değiştirsek?"

"Fayda eder mi bilmem, istersen yenisini verelim sana."

Uzanarak fesleğenini aldı adamın elinden. Darılmıştı. Ne zamandır kimseye darılmamıştı oysa. Darılmayı çoktan unuttuğunu sanıyorken, şimdi birden...

"Yok istemem" dedi kendisine çok yabancı gelen o gücenik sesiyle. "Yenisini istemem."

Çıkacak oldu dükkândan. Sonra yarım dönerek adama soruverdi: "Neden köse diyorlar sana?"

Adam yanıtlamadı. Şaşkınca gülümsedi ama, bu bir yanıt sayılırsa. Sol yanağındaki gamzesini koyulaştırdı bu ani gülüş. Uzandı, Sâre Hanım'ın omzuna kondu.

Yol boyunca kendine abla deyip duran Erhan'ın serin gülüşü eşlik etti ağır aksak yürüyüşüne. Bir neşeli yük oldu. "Abla demeseydi, iyiydi" diye geçiriyordu içinden. Dar pantolonundan, gölgeli yanaklarından, beyaz gömleğinin sardığı geniş gövdesinden kesitler geliyor, konuyordu gözünün önüne. Kolayca da gitmiyordu. "Yenisini verelim" demesini bile unutmuştu şimdi. Ellerinde sessizce yol alan, ölmekteki fesleğenini bile, neredeyse...

Evinin ağır kapısını açtı, başını uzattı. Kocasının arkasına basılmış, sivri uçluları hemen eşikte duruyordu. Demek erken gelmişti eve. Bir an sonra, üstü kırmızı fiyonklu bir çift terlik dikkatini çekti, kocasının ayakkabısının yanında duran. Biri ters dönmüştü terliğin, sanki aceleyle çıkarıldığını bağırıyordu. Sonra iniltiler geldi kulağına. Sesleri izledi, mutfaktı kaynağı. Kapısının bulunması gereken yere, rengi sarıya durmuş kalın bir tül asılmış olan, ufarak mutfak. Tülün arkasından kocasını ve kucağına oturttuğu komşunun ortanca kızını fark etti. Kocasının yabani iniltilerine, kızın acı çekiyormuşçasına yaydığı kesik haykırışları karışıyordu. Biraz daha yaklaştı. Şimdi tülün tam önünde duruyordu. Kızın beyaz sırtını, kocasının vahşi bir anlama evrilmiş sarı siyah yüzünü net bir şekilde görebiliyordu. Adam da, Sâre Hanım'ın gölgesini fark etmiş, ağzının kenarına pis bir gülüş kondurmuştu.

Orada öylece durup, onlara baksa da artık onları görmüyordu.

Köse Erhan'ı düşünüyordu bir süredir.

Kendisini dükkânın nemli bir köşesinde, onun kucağında duyumsadı.

Duyduğu iniltileri aslında Erhan'la birlikte çıkardıklarını,

Erhan'ın 'abla' diyen dudaklarını ağzının içinde yavaş yavaş öğüttüğünü,

Onun vurucu, ham kızıllığında, çiçeklerin ağulu koyuluğunda birlikte kaybolup gittiklerini,

Kasıklarına o çoktan unuttuğu ılıklık dalga dalga inene kadar, tek tek ve tadını çıkararak hayal etti.

Sâre Hanım'ın tüm bu süre boyunca elinden bırakmadığı fesleğeni doğruldu, yapraklarını oyuncu bir rüzgâra tutulmuşçasına titreterek usul usul tütmeye başladı.

Ölmekten vazgeçtiği an, işte tam da o andı.

Kırmızı Gemiler Geçer

I

Kadın bir şiir yazmıştı. Penceresine bir ucundan giren ve az sonra usulca çıkan o kırmızı gemiyi anlatan.

Gemiyi görür görmez anlamıştı kadın, bir şiir baş veriyordu içinden. Kalbi kavlar gibi olmuştu da, sonrasında bir çırpıda yazıvermişti. Kusarcasına. Şimdiyse bunu adama okuyacaktı; odanın bir köşesinde, gözlerini kendi ellerine dikmiş bir halde heykel misali kıpırtısız oturan adama.

Adam, ellerine bakmadığı zamanlarda genellikle tırnaklarını yerdi. İçi acırdı onu öyle görmekten kadının ve sanki o zamanlar onu daha çok severdi.

Onu ilk nerede gördüğünü düşündü ama hatırlayamadı. Sanki hep vardı hayatında. Bunun üstünde durmamaya karar verdi. Ama hissediyordu ki, bir şeyi hatırlayamamak da, en az hatırlamak kadar tuhaftı.

Düşüncelerini toplayarak hırçın, yeşil gözlerindeki anlamı içinde büyütüp durduğu adama kaçamak bir bakış attı. Hâlâ başı önünde oturuyordu ve bir süre önce tırnaklarını kemirmeye başlamıştı. Kadına öyle geldi ki, adam şimdi daha bir oradaydı. Odanın lacivert loşluğunda, şimdiki zamana değmeye henüz başlamıştı. (Onunkine ne kadar değme denirse elbet; aslında adamın her teması uçucu, sakıncalı bir teğetten ibaretti.)

II

Kadın doğru zamanın geldiğini düşünerek, bir cesaret başladı şiirini okumaya. Az eşyalı odada yankıyan sesi nasıl da yabancı geliyordu kendine. Bu iyiydi aslında, çünkü cesaret bir tarafa, belirli bir yabancılaşma gerektiriyordu, insanın kendi yazdığı şiiri bir

başkasına okuması. Ama kendini buna çok kaptırırsa, bu kez de duygusunu veremiyordu şiirin. O da bunları göz önüne alarak, bir yandan şiiri farklı bir yerinden duyumsamaya, öte yandan sesine billur bir durağanlık katmaya çalışıyordu.

Adam önce duraksadı. Elini ağzından çekti. Ağzının bir yanı yukarı hamle yaptı. Ah o dudağın her seferinde aynı yöne, o alaycı, o dik başlı yol alışı... Normalde kadını neşelendirirdi ağzın bu istemsiz uyanışı; özellikle de bir üçüncü kişiyi hedef aldığı zamanlarda. Ama şimdi kendine yöneldiğini görseydi, kim bilir ne çok üzülürdü.

Adam şiire kendini veremiyor, köşesinde rahatsızca duruyordu. 'Aslında bunu yapmamalıydı,' diye düşünüyordu. 'Şiirler yüksek sesle okunmak için yazılmamıştır ve bunu bilmeyen herkes kendini bozuk para gibi harcamaya sevdalıdır. Hele onu yazanlar... Onlar en başta.'

Kadının adamın düşüncelerinden haberi yoktu. Aslında adam çok düşünmüyor gibi geliyordu ona. Çünkü kendisi yekten, kocaman ve saf bir düşünceydi, ona göre. Girdabında sık sık kaybolduğu bir kara düşünce.

III

Şiir bitmişti şimdi. Kadın istediğini yapmış, arada dudağını yalayarak, itinayla okumuştu şiirini. Mısraların arasında dura dura. Bazı sözcükleri diliyle dişi arasında sıkıştıra sıkıştıra. Kırmızı geminin bir revnaklı düşü andırırcasına görünüp kaybolduğu mor çerçeveli penceresinin önünde oturur bir halde ve adamın yüzüne hiç bakmaksızın. Okumuştu.

Şimdiyse içinde bir boşluk peydahlanmış, ikiye bölünmüş solucanlar misali kıvıl kıvıl kıvranıyordu.

Adamsa bütün o süre boyunca ellerine ve bazen de pencereden içeri kaçan güne bakmıştı, içi kıyılarak. Şiir dinlemeyi sevmiyordu, zorla mı? Şiir okumayı ya da şiiri seviyor muydu, ondan da emin değildi. Bu yanıtı kolay sorulardan değildi ona göre. Bazı şiirlerde kendisine dokunup geçen bazı anlar, mısralar ya da imgeler oluyordu, evet. Bir bıçağın paslı ve sivri ucu gömleğini delip, kalbinin

olduğu yeri dürtercesine batıyordu kimi zaman. Ya da nefesini tutmasını gerektiriyordu kimi söz dizinleri, nadiren de olsa. Bunlara rağmen, 'şiir sevmek' diye bir duygunun çok genel, çok kapsayıcı olduğunu düşünüyordu. Sevmek sevmemek bir yana, kesin olan bir şey vardı ki, şiirle kendisi arasına bir şey ya da biri girsin istemiyordu. Bir şiiri birinin sesinden duymaksa tüylerini diken diken ediyordu. Okuyan onu yazan kişi bile olsa, böyleydi bu.

IV

Kadın şimdi ödünç bir vakar edinmişti bir yerlerden. Öylece susuyor, pencereden dışarıya bakıyordu. Bir doygunluk kaplamıştı içini. Güneşte kalmış bir metal gibi kavurucu, parladığı an sönüveren çocuk gülüşlerini andıran yanıltıcı bir doygunluk. Kazısa, altından korkuları çıkacaktı. O yüzden kazımadı.

Adama bakmaktan bilhassa kaçınıyordu. Korkuyordu onu görmekten. Adamın bir şey demesinden. Hiçbir şey söylemesindi. Bir şey söylesin diye okumadı ki o şiiri. O yüzden mümkünse biraz daha sussundu.

Gelip boynundan öpebilirdi ama. Kulak memesini hafifçe ısırabilirdi. Uzun zamandır yapmayı unuttuğu biçimde saçlarının ucunu ağzına alabilirdi. Parmağını sırtına değdirip, utangaçlığından bir anda sıyrılmış yaralı bereli ellerini kalçalarına doğru indirebilirdi. Sonra koltukaltlarından tutarak hışımla kaldırıp masanın üzerine yüzüstü dayayabilirdi kadını. Ensesinden bastırarak üstündekileri parçalayabilirdi. Martıların çığlıklarına, kendi çığlıklarını katabilirdi kadın böylece. Martıları kıskandırabilirdi.

Bunların hepsi olabilirdi.

Hepsi.

Hayır diyemezdi adama.

Daha önce de hiç hayır dememişti ne de olsa.

O yüzden uzattıkça uzatıyordu o anı; pencereden dışarı bakışını, masanın üzerinde buluşturduğu ellerinin soğuk devinimsizliğini, sağ bacağını huzursuzca sallayıp durmasını. Şiirindeki son dize aklında dolanıp duruyordu bir yandan. (Adam da düşünüyor muydu o dizeyi, o anda?)

Adamın düzensizce nefes alıp verişini duyuyor, sırtında gezinen bakışlarını duyumsayabiliyordu.

Tırnaklarının yendiği yerleri öperek acısını gidermek, küt parmaklarını hızla ağzına alıp emmek, saçlarının çocuksu sarısını çıplak göğsüne yaymak istiyordu.

Onu sıcak sularla yıkadığı, üstüne oturarak sırtını yasemin yağıyla ovduğu, sonra kalçalarını yavaş yavaş öptüğü zamanlardakine benzer bir şekilde sevmek istiyordu.

En çok da, onu oracıkta içine almak ve orada, o nemli, koruyucu mağarasında tüm dünyadan saklamak istiyordu.

V

Yavaşça ayağa kalktı kadın.

Yere kapaklanacak oldu, masadan güç alarak ayakta durmayı başardı.

Hâlâ dışarıdaydı gözleri.

Sanki bir kırmızı gemi daha geçiverseydi o an, her şey daha kolay olacaktı.

Bir tanecik daha. Geçiverseydi.

Biraz bekledi.

Yer yer boyası dökülmeye başlayan mor çerçeveli pencereden, gürültücü, aç martılar dışında hiçbir şey geçmedi.

Yine de bir cesaret başını çevirdi kadın ve odayı gözleriyle taradı.

Bomboş odayı gözleriyle taradı.

Siyah Külot

Mithat yaşına göre oldukça dinçti. Yaşlı da sayılmazdı aslında, hani her görenin "Çok iyi gördüm seni" diye vurgulama gereği duyduğu, öğrenilmiş duyarlıklarıyla acıma-sevgi karışımı bakışlar fırlattığı o yaşa gelmemişti henüz.

Sevişmenin o kuşatıcı, tatlı yorgunluğuna yenilmeyip zorla da olsa kalktığı yatağın hemen kıyısındaki aynanın önünde giyinmeye hazırlanıyordu. Aynadan ara sıra, darmadağın olmuş yatakta yatan ve dupduru gençliğinin parlayan ışığını yayarak uyuklayan Cihan'a bakıyordu. Birlikte geçirdikleri zamandan armağan, o dalga dalga kızıllık yanaklarından silinmemişti henüz. Onun yumuşak ve oyuncu tenine dokunarak, gergince parlayan omuzlarını, utangaç ağzını öperek bunların hiçbirini yapamadığı zamanlardaysa ona uzun uzun bakarak gençleştiğini duyumsuyordu Mithat.

Giyinmeye gömleğinden başladı. Gömleğinin düğmelerini, yaka düğmesi hariç ilikledi, kravatını ustaca bağlayarak sıkıladı. Tek tük çizgilerine rağmen, yılları karşılayışındaki dimdik duruşuna saygı duyduğu, olgunlaştıkça gölgeli bir hoşluğa bürünen yüzüne kendinden memnun bir ifadeyle baktı bir an. Hemen sonra, bakışları gömleğinden aşağıya doğru kaydı.

Gülümsedi.

Alt tarafı çırılçıplaktı hâlâ.

Cihan gözlerini zorlukla açtı, Mithat'a baktı. Az önce vücudunda gezinen parmakların, şimdi o karmaşık desenli kravatın üstünde kararlılıkla dolanmasını garipsedi. Yaptığı şeye göre nasıl da değişiveriyordu bir anda ellerin anlamı. Uçarı ve genellikle yarım kalmış bir rüyadan, zamanı iyi ayarlanmış bir hoyratlığa ustalıkla geçmeyi biliyordu.

Mithat'ın gömleğin altından görünen çıplak kıçı bir saçma yaratıyor, ortamdaki bungun havayı biraz olsun dağıtıyordu. Bu

görüntü, sevgilisinin birazdan gideceği gerçeğinin doğurduğu karamsarlığı hafifleterek bir an için güldürdü genç adamı.

Taze gülüşü loş odaya yanık karanfil kokusu misali yayıldı.

Yataktan doğruldu, usulca kalktı, Mithat'ın arkasında durarak çenesini omzuna koydu. Adamın aynadan yansıyan yüzüne baktı. Mithat da, Cihan'ın bakışlarına dikmişti gözlerini. Döndü, onun çocuksu ama hasarsız bir erkeklik vaadi taşıyan yüzünü avuçlarının içine aldı. Genç adam kaşlarını çatmış, bir şey söylemek istermişçesine ağzını aralamıştı ki, ani bir öpüş geldi, sözcükleri o büyülü kuyuya bir süre için hapsetti.

Bir şeyleri örtme telaşının gölgesinde yaralanmış o uzun öpücüğün ağulu çengelinden kurtulur kurtulmaz "Gidecek misin hemen?" dedi Cihan.

Der demez, sesindeki engelleyemediği kırıklığa canı sıkıldı.

"Bir geceyi olsun burada, benimle geçiremez misin?"

Sustu Mithat, bir şey söylemedi. Üstünde gömleği ve kravatı, altı hâlâ çırılçıplak, öylece durmaya devam etti.

Ne diyeceğini bilememişti aslında. Son zamanlarda karısıylayken de, sık sık böyle oluyordu. Sözcükler ağzına ulaşamadan içinin alacakaranlığında bir yerlerde kayboluyor, ne kadar istese de konuşamıyordu. Bir gayret konuşabildiğindeyse, sözcükler kendine aitmiş gibi gelmiyordu. Öylesine yabancı, uzak bir akraba gibi soğuk... O da suskunun şefkatli kollarında saklanabildiği kadar saklanıyordu.

Cihan sevgilisini aynanın karşısında bırakarak geri çekilmişti. Yatağın ucuna tünemiş bir halde sigara içiyordu şimdi. Sorusuna yanıt alamamışlığın verdiği küskün, neredeyse acıklı bir eğim taşıyordu vücudunda. Yarı karanlık odayı gri dumanlara buluyor, odada yavaşça gezdirdiği gözlerinden anlaşılmasa da, aklından kim bilir ne düşünceler geçiyordu. Mithat, genç sevgilisinin ne düşündüğünden hiçbir zaman emin olamazdı zaten. Tuhaftır ki, bazen sinirlenip içine kapandığını sandığında, kocaman, neşeli ve ıslak bir öpücük alabiliyordu ondan. Ya da 'Güzel şeyler düşünüyordur' deyip içini rahatlatır rahatlatmaz şiddetli bir ağlama nöbetiyle karşılaşabiliyordu.

Şimdi dalgın dalgın sigarasını içerken, çoktan bu odadan

firar etmişe, çok uzaklarda yol alıyormuşa benziyordu. Onunla ilgilenmek, kolunu omzuna atmak, yanında uzun uzun kalarak konuşmak istiyordu aslında. Ama ne var ki, biraz acele etmezse geç kalacaktı. Gecikmeme isteğine çıplak kıçının verdiği ürperti eklenince külotuna bakındı; odanın içinde gezdirdi gözlerini. Yatağın etrafına, altına baktı, bulamadı. Odanın bir köşesine savruk bir heyecanla fırlatılmış pantolonunun içine baktı, orada da yoktu. Karısının, o seviyor diye sürüsüyle aldığı, Cihan'ınsa her fırsatta eski modalığıyla dalga geçtiği siyah slip külotlardan biriydi bu ve buharlaşıp uçmuştu sanki. (Yoksunluk içinde geçen öğrencilik günlerinden kalmıştı bu siyah iç çamaşırı giyme alışkanlığı, koca adam olmuştu ama vazgeçememişti bundan.)

Cihan, sevgilisinin odada bir şeyler aradığının farkında değilmişçesine sigarasını içmeye devam ediyordu. Oradayken orada bulunmamayı nasıl bu kadar başarabiliyordu bu çocuk? Varlığını bunca hafifletip öyle uçucu, kaçak, varla yok arası kılmayı nasıl becerebiliyordu?

Ona sorsa mıydı acaba külotunu görüp görmediğini? Uygun olur muydu? Hemen kovmak istedi, bu düşünceyi aklından. Ortamın kırılganlığında, Cihan'ın ne kadar üzgün ya da kızgın olduğunu gizlemekte ustalaşmış donuk bakışları altındayken sorması tuhaf kaçacaktı. Ama geç kalmak da istemiyordu, orası kesindi. Bu akşam yirminci evlilik yıldönümleriydi ve karısını bekletemezdi. Aksi takdirde kendini hiç istemediği bir tartışmanın ortasında bulabilirdi ki, şu anda en son ihtiyacı olan şey bu tür bir tatsızlıktı. Hem karısına, birlikte geçirdikleri bunca yıldan sonra en azından bunu borçlu olduğunu düşünüyordu. Bu tip yıldönümlerinde üzerine düşeni yapmak, iyi bir koca –olmanın değilse de– sayılmanın başat kurallarından biriydi ne de olsa. Kısacası, gecikmesi birçok açıdan hoş olmazdı.

Gecikme ihtimali içinde ufak bir yangın başlattı. Evet, hayatında hoş olmaya hep özen gösterirdi Mithat. Biraz çirkefe saran, tadını kaçıran bir şey yaşanmayıversin, buna neden olan şey her neyse, hayatından o dakika çıkarırdı. (Ya da çıkarmak için en gerekli o ilk adımı, tereddütsüz atardı.) Tartışmalara, incitici dokundurmalara, ufak da olsa bir yönüyle acıtan göndermelere, pis sözlere, hele hele kavgaya hiç gelemezdi.

Her şey gerektiğince yapılmalıydı ona göre.

Ve hoş, gerçekten hoş olmalıydı...

İşte tam da bu yüzden, o baş belası külotu bir an önce bulmak zorundaydı.

Nasıl söyleyebilirdi ki bunu Cihan'a?

Çoraplarını giymişti bu arada Mithat. Kravatı, gömleği, siyah çorapları ve çıplak kıçıyla kendini salak gibi hissediyordu. Ama sinirlenemezdi, şu anda uygun düşmezdi en azından. Hiç hoş olmazdı bu.

Yatağa yanaştı Mithat, Cihan'ın yanma oturdu. Seyrek sakallı yüzüne düşen saçlarını aldı, kulağının arkasına sıkıştırdı. Omzuna dokundu, belli belirsiz titriyordu sanki. Gözlerini sabitlemiş, öylece hareketsiz duruyordu.

Şimdi ona karşı her zaman duyduğu şefkatin beslenmesi gereken bir şey olduğunu duyumsuyordu. Yoksa aniden küçülerek sönebilir, şehvetin yabansı eli üstlerinden çekilince, kirlenmiş çarşaf aralarına karışarak tamamen kaybolabilirdi. Bunu anlamanın verdiği ürküyle Cihan'ın yüzüne doğru eğildi. Dudaklarını kulağına neredeyse yapıştırdı ve "Küs müyüz?" dedi, sesini biraz daha yumuşatarak.

Yanıtlamadı Cihan, sadece sol omzunu hafifçe oynattı.

Saatine baktı Mithat. Boş verdi külotunu aramayı, doğrudan pantolonunu giydi. Ayakkabılarını giyerken, Cihan'ın hıçkırıklarını duymaya başladı. Ağzından bazı sesler çıkıyor, ama çıkar çıkmaz boğuk bir homurtuya dönüşüyor, anlaşılmıyordu.

Sinirlendi, ne vardı bu kadar büyütecek sanki. Gitmesi gerektiğinde gidecekti elbette. İstediğinde de gelecekti. (Bunları düşünürken gözlerini, en ince ayrıntısına kadar döşeyerek Cihan'a sürpriz yaptığı bu ufak dairenin, zevkli eşyası üzerinde şöyle bir gezdirdi.) Az mı ilgilenmişti onunla sahi, az mı emeği geçmişti? En ufak sorunda bu çözülme de neyin nesiydi? Onu bunca sevmesinden, her açıdan destek olmasından sonra böyle davranması akıl alır değildi.

Hoş değildi bu davranışlar, hem de hiç hoş değildi.

Kendini bir an önce toplasa iyi olurdu, yoksa...

Bunu hissettirecek şekilde baktı Cihan'a doğru.

Yastığa gömmüştü yüzünü Cihan, ondandı bu bakışı ıskalayışı.

Kapının kapanma sesini duyduktan sonra bir süre daha yatakta öylece kaldı. Hiçbir şey söylemeden çıkıp gitmişti işte. Aceleyle. Biliyordu nereye yetişmesi gerektiğini, bu gece kimi seveceğini... O kart kadının zımpara tenini öperken düşündü Mithat'ı bir an, kusacak gibi oldu. Nasıl içi alıyordu onu, anlamıyordu. Tüm bunları düşündükçe hırslanıyor, hırslandıkça ağlamasına bir türlü son veremiyordu. Sonra rahatsızca kıpırdandı, sırtüstü döndü.

Sıkı sıkı yumruk yaptığı sol elini alnına koydu, sonra yüzünün tam karşısında tutarak açtı. Avucunda sıkarak sakladığı siyah külot bir kuzgunun aceleci kanatları misali büyüyerek açıldı. Şimdi başparmağına takılı bir halde, bilinmeyen, ama yenilgiye uğramışlığı kesin bir ülkenin bayrağıymışçasına, fütursuzca salınıyordu. Kızdı ona, hiçbir işe yaramamasına kızdı.

Gözleri elindeki külota kilitli olsa da, başucundaki komodinin üstündeki küçük taşlarla süslü mor abajura dayalı duran zarfı fark edebiliyordu. O her zaman mutlu eden, koyu sarı, alelade zarf bile –Mithat, en başından beri, paranın yaratabileceği nahoş, kekremsi duyguyu, zarfa eklediği ufacık, sevimli notlarla yumuşatmayı nasıl da bilmişti– neşesini yerine getiremiyordu şimdi.

Bir süre acıyla gülümsedi. Ağlaması da bitiyordu artık.

Siyah külotu parmaklarının ucuyla tuttu ve taze gözyaşlarıyla ıslanmış yanaklarını uzun uzun sildi.

II

Evet, dünyaya baskı yapan büyük bir kötülük vardı
ve küçük bir eğim, küçük bir açıklık yeterliydi.

Raymond Carver

Bir Berber Hikâyesi

Füruzan'a

Yerin iki kat altındaki o nemli ve karanlık eve taşınalı çok uzun bir zaman olmamıştı. Bodrum katında yaşamak utanç vericidir ama yaşayıp gidersiniz gene de. Yaşıyorduk biz de.

Babam geçirdiği trafik kazası nedeniyle belini incitmişti ve aylarca bir tahta zemin üzerinde yatması gerekiyordu. Bu yetmezmiş gibi, yeni doğmuş kız kardeşim bir türlü susmak bilmiyor, babamla birleşerek annemin bütün zamanını alıyordu. O küçücük, nemli ve boğucu bodrum katında, hepimize bakıyordu annem; yutarak, bol bol yutkunarak, sessizce içine atarak.

Babam yattığı yerde, baş kısmı kesilmiş, büyük bir pet şişenin içine yapardı çişini ve her defasında beni yanına çağırırdı. Görevim sidik dolu pet şişeyi tuvalete dökmek, yıkamak ve yatağında ağrılar içinde yatan babama tekrar götürmekti. Çok su içtiğinden sık sık çişi gelirdi. Asla ilk çağırdığında gitmez, birkaç kez seslenmesini beklerdim. Onu bekletmek hoşuma gitse de, elbette bunun bir karşılığı vardı: Her defasında yanına yaklaştığımda babama özgü, o delici bakışlardan ürkeceğimi bilirdim. Geciktiğim için kızgın olduğunu tahmin ediyordum tabii, ama o bakışların sebebi sadece bu değildi, hissederdim. Gözlerindeki, eskil bir hınçla iç içe geçmiş, handiyse sakıncalı bir zevki çağrıştıran o ışığı ayrımsar, buna bir anlam veremezdim. Şimdi düşündüğümde babamı böylesine kışkırtanın, sidik dolu pet şişeye karşı yüzümde beliren, gizleyemediğim (yoksa gizlemediğim mi demeliydim?) o çocukça iğrenme ifadesi ve bu görevi yapışımdaki bariz isteksizlik olduğunu görebiliyorum. Sanırım iğrentimin pervasızlığıyla istemeden kışkırtıyordum onu. Sakınımsız bakışlarımla iyice damarına basıyordum. Yapmak istemediğimi biliyordu, bu yüzden zorunda kılmanın hastalıklı gururuna yeniliyordu. Benim gönülsüzlüğümden intikamını incelikle almasını biliyordu.

Her seferinde böyle oluyordu bu.

O günü çok net hatırlıyorum: Bir taraftan dünyadaki ikinci ayını yeni doldurmuş kız kardeşim ağlıyor, öte taraftan babam bebeği susturması için anneme ileniyordu. Bense sabahtan beri kıvranıyordum; çünkü saçımı kestirmem gerekiyordu ve bunun için babamdan para istemeliydim. Bu gerçek bir meseleydi benim için.

Başka bir mesele daha vardı ki, berber dükkânlarından ve berberlerden hiç mi hiç hoşlanmıyordum. Tanımadığım kokularla, bilmediğim renkli sıvılarla ve anlamadığım kaba şakalarla dolu bu erkek dünyası zordu, yeni bir dünyaydı bana. Birçok açıdan büyümeyi hatırlatıyordu. Sevmiyordum işte. Bir de bunun için babamdan para istemek zorunda kalmak iyice canımı sıkıyordu. Düşünüp içlendikçe, saçımı kestirmemi emreden koca kıçlı, boydan yana hepten fakir müdür yardımcısına küfrediyordum durmaksızın. Tam okula girecekken kulağımın üstüne dökülen saçlarımdan beni yakalamış, canımı yakana kadar çekmiş ve 'Yarın seni böyle görmeyeyim' diye gözdağı vermişti.

Harekete geçmek için annemin kız kardeşimi uyutmasını ve ortalığın sakinleşmesini beklemeye karar verdim, sonra da babamın çişinin gelmesini. O kadar su içmesine rağmen her daim kopkoyu bir sarı renkteki, babamın kimi zaman eve getirdiği ucuz şaraplar misali köpürmüş, sıcaklığı yüzüme yüzüme vuran sidikle dolu şişeyi almam için yanına çağırdığında, normal zamanlarda yüzümde apaçık okunan o yoğun tiksintiyi usta bir oyunculuk örneği sergileyerek en derinime gömecektim. Bu yeni halimden etkilenen babam, önce gülümseyecek, sonra kendisini de şaşırtan bir sevecenlikle, küçük bir meleğinkine benzeyen yüzüme en duru anlamı kondurarak istediğim berber parasını avcumun içine okşarcasına bırakacaktı. (Belki eskiden yaptığı gibi elinin tersiyle yanağıma da dokunurdu, kim bilir.)

Planım özetle buydu ve işlememesi için hiçbir engel göremiyordum.

Ama işlemedi.

Hem de hiç.

Babam sürekli canını yakan bel ve sırt ağrılarından gözlerini kısmıştı yanına gittiğimde, yüzüme doğru dürüst bakmadı bile. Ben de para falan isteyemedim. Kös kös tuvalete yöneldim, neredeyse yarısına kadar dolu –Tanrım nasıl bu kadar çok işeyebiliyordu bu adam?– pet şişeyi klozetten içeri boşaltırken, kısa bir süre için gizlemeyi başardığım süreğen tiksintim yüzüme misliyle yerleşmişti. Sadece yüzüme de değil, tüm hücrelerimde hissediyordum onu. Sinirle dudaklarımı ısırdım.

Şişeyi yıkadım, babama götürdüm. Acısı biraz hafiflemişti sanırım. Yüzüm ne haldeyse artık, "Ağladın mı sen?" dedi gözlerimin tam içine bakarak. Düşündüm, ağlayıp ağlamadığımı hatırlamıyordum. Yine de, başımı 'evet' anlamında eğdim. Nedenini sordu, 'müdür yardımcısı' dedim, 'berber' dedim, yarım yamalak bir şeyler anlattım. "Tamam," diyerek susturdu beni ve yastığının altında tuttuğu cüzdanından çıkarıp para verdi.

Yine dozunun arttığını tahmin ettiğim sancısından dolayı yüzünü ekşiterek, "İyice kısa kestir," diye ekledi babam sert bir şekilde, "Üç numara olsun. Zırt pırt berber parası veremeyiz. Oyalanmadan git, gel."

Üç numaradan nefret ettiğimi biliyordu. Herkes nefret ederdi. Daha önce birçok kez konusu geçmişti bunun.

Bir şey demedim.

Usulca döndüm, sokak kapısına yöneldim.

Evden çıkarken arkama dönüp bakmadım, ama nedense, babamın bana baktığından ve en azından gözleriyle gülümsediğinden emindim.

Aslında iki sokak aşağıdaki Arnavut İsmail'in berberine gidecektim ama kapalıydı. Onun dükkânında her zaman kalabalık içinde bir hay huy olur, onları dinleyip izlemekten vaktin nasıl geçtiğini anlamazdım. Şansıma saydırıp eve en yakın berbere doğru yöneldim. Tahsin Bey diyorlardı ona. Kaymakamlıktaki işinden tam bilinemeyen bir sebepten atıldıktan sonra ilk mesleğine dönmüş ve yeniden bir berber dükkânı açmaya karar vermişti. Eskiden babam bir arkadaşıyla konuşurken duymuştum; bu çıkarılma sebebi hakkında fikirler yürütmüşler, sonra 'bırakalım şu uğursuzu' diyerek konuyu değiştirmişlerdi.

Yaşlıca, sessiz, düşük omuzlu bir adamdı Tahsin Bey. Yüzündeki derin çizgiler nedeniyle olduğundan daha yaşlı görünüyordu ve daha önce kimselerde görmediğim yuvarlak camlı gözlükler takıyordu. Sakin dükkânın bir köşesine çekilmiş ya da camekânın önüne koyduğu tabureye oturmuş bir halde, elinde özenle katlanmış gazetesi, bulmaca çözerken görürdüm onu. Daha önce de birkaç kez onun berberine gitmeye niyetlenmiş, hep son anda rotamı değiştirmiştim. Genelde sinek avlayan dükkândaki tek müşteri olma fikri tüylerimi diken diken ediyordu. Ama bu akşam geç kalmamam gerekiyordu ve şansımın yaver gittiği de söylenemezdi. Ben de istemeye istemeye Tahsin Bey'in berber dükkânına doğru yöneldim.

Ağır kapıyı güçlükle ittiğimde yüzümü ılık bir rüzgâr yaladı; limon kolonyası ile ölüme benzer bir kokuyu taşıyan. Tahsin Bey kafasını kaldırarak, gözlüklerinin üstünden baktı bana. Sanki dükkânına nihayet birinin gelmesine şaşırmışa benziyordu. Bir şey demeden durdum dükkânın girişinde. Elindeki gazeteyi bıraktı, yanıma gelerek omzumdan tuttu, hiçbir şey söylemeden dükkândaki iki berber koltuğundan birine oturttu beni.

Aynadan gözlerime bakıyordu şimdi. Sanki uzun zamandır beni bekliyormuşçasına bir ifade takındı, "Biraz daha geç gelseydin kapatıp gitmiş olacaktım," dedi.

Boş boş bakmakla yetindim.

Ellerini enseme değdirdi ve ensemdeki saçları parmaklarının arasında sıkıştırdı. O sırada ensemi okşamış gibi geldi bana, ama emin olamadım.

"Alabros mu olsun?" diye sordu.

"Hayır," dedim utanarak ve zar zor duyulan bir sesle, "üç numara."

Aslında ikisinin arasında çok fark yoktu ama benim yaşımdaki çocuklar artık üç numara kestirmiyorlardı saçlarını. Jöle kullanmaya başlayanlar bile vardı arkadaşlarımın arasında.

Ağzını beğenmediğini gösterir biçimde büktü ve "Peki," dedi Tahsin Bey.

Yumuşaklığını az önce ensemde duyumsadığım, bakımlı tırnaklarına ve bembeyazlığına şaşırdığım eller, önce saçlarımı yıkamış, şimdi de onları kesiyordu. Ama adam, saçlarıma bakmak

yerine sık sık, aynadaki gözlerime dikiyordu gözlerini. O gözlerde kıvılcıma benzer bir parlaklık görüyordum, ansızın çakıveren ve kısa bir süre sonra sönen. Yapışkan bir yakınlık ümidi yayıyordu sanki etrafa. Tam o sırada gülümsedi, gözünü kırptı ve dudağının üstünü hızla yalayarak içeri soktu yine dilini. Gitgide huzursuz oluyordum ama evde beni bekleyen babamı ve bodur müdür yardımcısının hışmını düşününce, tıraşın bitmesini beklemekten başka bir çarem kalmıyordu.

"Kaça gidiyorsun sen?" dedi bir anda.

İsteksizce söyledim.

"Yakında mı oturuyorsun?"

Neden bilmiyorum, "Hayır," dedim.

Elindeki tıraş makinesini tezgâhın üstüne koydu, bir fırçayla kulaklarımı ve burnumun üstündeki kılları temizledi.

"Neden daha önce bana hiç tıraşa gelmedin bakayım?" diyerek yanağıma dokundu elinin tersiyle. Ürperdim, başımı yana doğru eğdim, ne yapacağımı bilmediğimden gülümsedim. Gülümseyişimden güç almışçasına vücudunu iyice yaklaştırdı ve bana doğru eğildi. Sol yanımda durarak, elinde bir makasla düzeltmelere girişmişti şimdi. Sıcak soluğunu ensemde, pantolonunun rahatsız edici dokunuşunu omuz başımda –bir sertlik dokunuveriyor, ben onu hisseder hissetmez kayboluyordu– duyuyor, tüm bunların bir an önce bitmesi için dua ediyordum.

Nihayet makası bıraktı, bir adım geriye giderek başımı iyice inceledi. Sonra "Bitti, bak," dedi, saçımın önündeki küçük bir tutamı parmaklarının arasına alarak, "ne kadar yakışıklı oldun. Zaten yakışıklıydın ama iyice parladın."

Ne kadar kızgın olsam da, ancak "Üç numara değil ama bu" diyebildim evde çişi gelmiş bir halde, sabırsızca beni bekleyen babamı düşünerek.

"Önde biraz saç bıraktım, üç numaradan daha iyi oldu böyle."

Bir an önce kaçmak istiyordum oradan, hem daha fazla gecikemezdim. O yüzden hemen kalktım, parayı ödemek için elimi cebime soktum. Cebimdeki elimi tuttu ve "Yok," dedi, "ilk tıraş ücretsiz." Elini bir süre çekmedi oradan ve biraz bastırdı. Korkarak döndüm, kapıya yöneldim, hiçbir şey demeden, hızla attım kendimi dükkândan. Kafamı çevirip bir an baktığımda, Tahsin

Bey'in, dükkânın camekânında durarak gülümseyen suratıyla beni izlediğini gördüm.

Kalbim hızla atıyordu, ben de eve bir an önce ulaşabilmek için koşmaya başladım.

Eve geldiğimde babam, anneme tüm gücüyle bağırıyordu. Annemse ağlayan kız kardeşimi sallayarak susturmaya çalışıyordu. Benim odaya girdiğimi fark edince bağırmayı kesti babam ve bir el hareketiyle yanına çağırdı. Korkarak birkaç adım attım.

"İyice yaklaş" dedi.

Yaklaştım.

Gözleri kan çanağı gibiydi. Yanında duran pet şişeye ilişti gözüm, boştu. Belli ki yokluğumda annem yerine getirmişti önemli görevimi.

Saçıma dikkatlice baktı. Donmuştu sanki, hiçbir şey söylemiyor, istediğince kesilmemiş saçlarıma, öfkesi ve kırmızılığı gitgide artan gözleriyle bakıyordu.

Birden uykudan uyanmışçasına bu kez bana bağırmaya başladı. Hepimiz birleşmiş ve onun hayatını çekilmez hale getirmiştik ve benim saçımı üç numara yerine alabros kestirmem bütün bu aksiliklerin üstüne tüy dikmişti. Bana kocaman elleriyle uzanmaya çalışıyor ama akıllıca ayarladığım mesafe ve ağrıyan beli yüzünden kolları havayı dövmek dışında bir şey yapamıyordu.

Bir süre bağırmaya ve küfretmeye devam etti, sonra "Ben sana üç numara olacak demedim mi?" dedi. Kime kestirdiğimi sordu sonra, söyledim. Gözünden bir bulut geçer gibi oldu ama durulmadı, öfkesine hâkim olamıyordu. "Hemen geri gidecek, düzelttireceksin saçlarını o puşta" dedi. "Para mı sıçıyoruz biz burada?" dedi. Annem "Çocuğun saçları kısacık olmuş," diyecek oldu, daha sözünü bitirmeden yanında duran pet şişeyi annemin kafasına fırlattı. Kız kardeşim gürültüden iyice korkmuş bir halde, avazı çıktığı kadar bağırmaya devam ediyordu. Bense kıpırdayamıyordum. Boğazım düğümlenmiş, gözlerim dolmuştu ama ağlamıyordum. Yüzüme baktı, "Karı gibi ağlama," dedi babam. "Hemen git, iyice kestir o saçlarını. Benim havaya savuracak param yok. Şerefsiz berber, aklı sıra ayakta halledecek bizi."

Sonra vurmaya başlayan sancısına yenilerek yüzünü buruşturdu ve homurdanmaya, anlamsız, tuhaf sesler çıkarmaya başladı.

Berberin benden para almadığını, benim isteğime rağmen saçlarımı bu şekilde kestiğini, omuz başımdaki sıcak sertliği, oradan nasıl korkarak kaçtığımı... Hiçbir şeyi anlatamadım. Anlatmak istedim mi ondan da emin değilim. Ne kadar sonra bilmiyorum, "Tamam baba," diyebildim sadece.

"Tamam baba."

Hole yöneldim, bodrum katının nemli karanlığında bir an durdum. O an evde olmak yerine her yerde olabilirdim, biliyordum.

Evden çıktığımda akşam geceye dönüyordu. Berberin kapanma ihtimali vardı ve bunu aklımdan çıkaramıyordum. 'Kapanmamıştır,' diyordum içinden, 'kapanmamıştır.'

Tahsin Bey'in sıcacık sularla başımı yıkayışını, bana buğulu gözleriyle okşarcasına bakışını, sessiz dükkânın huzurla dolu, yüzümü şefkatle yalayan o limon kolonyası ve ölüme benzeyen kokusunu düşündüm bir an.

Ve derin bir nefes aldım.

Adımlarımı iyice hızlandırdım ve bir süre sonra koşmaya başladım. Evden çıktığımdan beri ağlıyordum, artık gözyaşlarımı tutmam için bir nedenim kalmamıştı ne de olsa.

Tahsin Bey'in dükkânını uzaktan gördüm, ışıkları yanıyordu. Bu da hâlâ açık olduğuna dair bir ümit doğurdu içimde.

Biraz daha yaklaştım, daha iyi görebilmek için gözyaşlarımı kazağımın koluna sildim ve yavaşladım.

Evet, berber dükkânı gerçekten henüz kapanmamıştı.

Tahsin Bey de oradaydı işte. Dükkânın büyük camekânının önünde dimdik duruyordu.

Gözlerini sokağa dikmiş, yüzüne asılı kalmış o ısıran gülümsemesiyle bekliyordu.

Berber Tahsin Bey, beni bekliyordu.

Tarazlı

"Adamda bir tuhaflık var demiştim size" diyordu Serhat. "Ben anlarım."

Yüzü önünde, bir yandan elindeki dalı çakısıyla yontuyor, diğer yandan o adamdan, okula yeni atanan genç beden eğitimi öğretmeni Sâhi Bey'den yani, söz ediyordu.

Başını kaldırdı, daldan yonttuğu ince bir parçayı ağzının kenarına oturttu. Aşağı yukarı oynatmaya başladı. Bu hareket onun göz alıcı küstahlığını, dünyaya karşı durmaksızın kuşandığı o çocuksu savununun gücünü artırıyordu.

İçlerinde yamuk yumuk da olsa, sakalları ilk çıkan oydu. Sesi de hepsinden daha toktu. Bunlar haliyle, oğlanların içinde en saygı, o da değilse en azından korku duyulanın o olması sonucunu doğurmuştu. Saygıyla korkuyu ayırabilecek yaşta değillerdi ne de olsa o zamanlar, üstünde yaşadıkları topraklarda çoğunluğun böyle bir yaşa hiçbir zaman ulaşamayacağını da henüz bilmiyorlardı.

Ağzının kenarındaki dal parçasını tükürdü, gözlerini etrafına dizilmiş oğlanların üstünde gezdirdi.

"Hem, Sâhi diye isim mi olur yahu!"

Sözünü bitirdiğinde o her dem uyanık uyanık bakan iri ve kara gözlerini Cahit'e dikerek öylece durdu. Serhat'ın sözünden elinden geldiğince çıkmayan, genç irisi Cahit bu işareti bekliyormuşçasına, unutulmasın diye içten tekrar edip durulan bir ezberin koynuna hızla atıldı:

"Bizim Akif'in eline dokunmuş soyunma odasında yanından geçerken, okşamış yani. Bizzat kendisi söyledi bana."

Serhat 'Bakın, nasıl haklıymışım gördünüz mü?' manasına gelecek şekilde elini havada savurdu, aynı anda sinirli bir şekilde gülerek çenesini göğsüne doğru indirdi.

"Vay anasını!" dedi Baran. O meraklı gözlerini iyice açarak bir Serhat'a, bir Cahit'e çevirip duruyordu başını. Fırçaya benzeyen simsiyah saçları, düz ve kalın, tek bir çizgi çizen kaşları vardı. Bu

karaltılar altında yatan parlak gözleri, meraklandığı zamanlarda daha da bir irileşiyor, duyduklarına bir türlü inanmak istemezcesine fırıl fırıl dönüyordu.

"Yaa" dedi Serhat. "Siz uyuyun oğlum, daha. Tehlike burnumuzun dibine kadar girmiş."

Ezberini başarıyla sunmanın kıvancını duyan Cahit başını hızlı hızlı indirip kaldırarak onayladı Serhat'ı. Baran kendi kendine konuşurmuşçasına, bir 'vay anasını' daha çekti. Şaşırmıştı şaşırmasına, ama bir yandan inanmak istemiyordu buna. Annesinin, babasının bin bir emekle gönderdiği bu ilim irfan yuvasında böyle bir davranışın, hem de bir öğretmenden geleceğine aklı bir türlü ermiyordu.

Bir an durdu, şaşkınlığına gem vurup bir cesaret konuşmaya başladı:

"Yahu yürürken eli çarpmış olamaz mı? Gencecik bir hocadan bahsediyoruz burada. Tamam, herifçioğlunun baygın bakışlarını ben de zaman zaman üstümde hissettim. Ama belki yaratılış gereği her şeye öyle üzgün süzgün, eriyip bitiyormuşçasına bakıyordur. Türkan Şoray gibi, yani... Olamaz mı?"

Cahit bunu duyunca elinde olmadan gülümsedi. Anında Serhat'ın dik bakışını hissetti üstünde. Serhat, Baran'ın şüphelerine kızdığını belli eder bir şekilde durdu, bakışlarını başı önünde arkadaşlarını dinleyen Eren'e çevirdi.

Başından beri sessizce dinliyordu arkadaşlarını Eren. Boyu ötekilerin yanında çok kısa kalmasa da, sesi kalınlaşmakta gecikmişti. Bu yüzden elinden geldiğince konuşmamaya dikkat ediyordu. Konuştuğunda da kimse pek dikkate almıyordu zaten. Sesinde her daim taşıdığı tarazlı heyecanı kontrol edemiyordu. Hep boşa çıkıyordu çabası. Boğazının derinine yer etmiş o oyuncu rende yüzünden böyle oluyordu sanki. Rende, bir tek Eren yalnızken uykuya dalıyordu. Ayna karşısında çok denemişti; odasının o alacakaranlık, güven veren yalnızlığında, rendesiz, tırnaksız, kıymıksız, sakin bir su misali akıyordu sesi.

Uzunca bir süredir arkadaşlarının yanında durup duruyordu. Konuşmaya konuşmaya silinmiş, tozdan bir tülle örtülerek yok sayılmıştı sanki Eren. Belki de bu yüzden, o anda Serhat'ın delici

bakışlarını üzerinde hissederken ne yapacağını bilemez bir halde donakalmıştı.

Sâhi Bey'i o da düşünüyordu bir süredir. Öteki öğretmenlere benzemeyen, farklı bir adamdı. Ufak tefek, davranışları ve bakışları yumuşak, sesi korkutmak için yalancı heybetler aramayan, muhlis hareketleriyle beden öğretmeninden çok dansçıyı andıran bir adamdı.

Öğrencilerin tuvaletine gelmişti bir kez Sâhi Bey; acele hareketlerle, Eren'in işemeye henüz başladığı pisuvarın yanındakine yönelmişti. Şaşırmış, ne yapacağını bilememişti Eren; öğretmenler bu tuvaleti kullanmazdı çünkü, ne de olsa kendi tuvaletleri vardı. Sâhi Bey hemen yanında, çükünü iki eliyle kavramış bir halde sakince işerken, Eren'in çişi kaçıvermişti hissettiği gerginlikten. Bunu fark eden Sâhi Bey kafasını ondan yana çevirerek gülümsemişti. Adamın baygın bakışları aşağı doğru kaymış gibi gelse de, emin olamamıştı Eren. Utanarak hemen başını önüne çevirmişti.

Bir süre sonra ellerini yıkayıp çıkmıştı tuvaletten genç öğretmen.

Sonraki günlerde birkaç kez koridorda karşılaştığı adamın, kendisine gülümsediği sanısına kapılmış ama emin olamadığından başını her seferinde hızla başka bir yöne çevirmişti. Gene de denebilir ki, genç öğretmenin bakışlarındaki örtülü okşayışı hissetmiş, anlamlandıramadığı bir biçimde hoşlanmış ve olmadık zamanlarda hatırlar olmuştu bunu.

Şimdi belli ki, arkadaşları Sâhi Bey hakkında kendi fikrini duymak istiyorlardı ama onun ne diyeceği konusunda en ufak bir fikri bile yoktu.

Bakışlarını Eren'de bir süre daha sabitleyen Serhat zorlukla gözlerini çekti ondan. Uykudan uyanırcasına 'Gözüm dalmış' dedi. Muhtemelen zihni, Sâhi Bey hakkındaki fikirlerini destekleyecek yeni arayışların peşindeydi. Çakısını usta bir bilek hareketiyle kapattı, çorabının içine soktu.

Yine kimse Eren'in fikrini merak etmemişti. Belki önemsemediklerinden, belki de konuşmayacağını bildiklerinden...

İçeri girmeleri gerekiyordu artık. Genç bedenlerinden yayılan o tuhaf kokuyu dalgalandırarak ayaklandılar. Tam dağılacakken

Eren'den gelen bir fısıltı kulaklarına ilişti. Şaşkınlıkla ondan yana döndüler.

Serhat sakince "Bir şey mi dedin?" diye sordu.

Boğazını temizledi Eren. Bakışlarını tozlanmış ayakkabılarına dikti, sesini biraz yükseltmeye çalıştı.

"Tuvalette sıkıştırdı beni" dedi. "Kimse yoktu bizden başka. Hepiniz derse girmiştiniz. Bana aletini gösterdi ve dokunmamı istedi. Dilini de dudağında gezdiriyordu bir yandan. Karnına sıkı bir yumruk attım ben de. Sonra koşarak kaçtım oradan."

Oturduğu yerde biraz daha dikleşti, kafasını kaldırdı yerden. Konuşurken ayakkabılarına bakmaktan sıkılmıştı çünkü. Arkadaşlarının fal taşı gibi açılmış gözlerinde kendi yansımasını görebiliyordu şimdi.

İçindeki heyecan durulmuştu. Şence bir şaşkınlık, kırılgan ve bir o kadar da vahşi bir zevk kıpırdanmaya başlamıştı karın boşluğunda.

Bambaşka duyuyordu kendini. Sesindeki taraz uçup gitmişti sanki. Birdenbire yoklara karışmıştı.

Giderken de yerini ince ve pürüzsüz, neredeyse kusursuz, o en eski günahtan yapılma ölüm gibi mor bir kadifeye bırakmıştı.

O Mahrem Dehliz

Ahmed, Mina'dan iki adım önde yürüyor. Yürürken nasıl tuhaf, rüzgârlı bir yaylanması var. Çocuk ruhu iğreti duruyor, bu yeni serpilmiş erkek bedeninde. Sığmıyor, omuzlarından taşıyor. Bu büyümekte aceleci bedene hapsolmuş ruhun halelerini görebiliyor Mina. 'Kardeşim' dediği asıl şeyin ne olduğunu yani.

Mina, herkesin göremediği şeyleri görebiliyor. Bu da onun biricik, kişiye özel, onu o yapan laneti işte.

Tate Modern'e gidiyorlar birlikte. Çünkü Mina müzenin bir köşesine oturup kocaman kâğıtlarını çıkararak kara kalem resim çalışmak istiyor. Çünkü Mina, yüzünün minesi çoktandır solmuş, yoka durmuş babasından uzaklaşmak istiyor. Birkaç saat için bile olsa. Ondan ve onun evin her köşesine sinmiş, geniz yakan, ölü hayvan kokusundan. Ekşi ekşi kokuyor adam. Üstü altı, ayrı kokuyor. Bıyığı ayrı, sakalı ayrı kokuyor. Annesi öldüğünden beri daha da çok alıyor bu kokuyu Mina.

Fark etmeden elini burnuna götürüyor tam müzeye girerken. Sonra çekiyor hemen. Etrafına bakıyor, utanıyor.

Ahmed sırıta sırıta yürüyor, hâlâ önden. 'Erkekler kadının az da olsa önünden yürür' demişti babası ona bir keresinde. Hiç unutmuyor. Uyguluyor böyle ender bulduğu fırsatlarda. Erkekliğin de öğrenilecek bir şey olduğunu biliyor. Kabulü kolaylardan. Pek zorlanmıyor.

'*Jacques Nayral'ın Portresi*'nin önünde duruyor Mina. Tablonun karşısında uygun bir yer buluyor ve eflatun hırkasını gri, temiz zemine sererek üstüne oturuyor.

İlk gördüğü andan beri hoşlanıyor bu resimdeki adamdan. Babasına hiç benzemiyor. Babasına kimse benzemiyor, buralarda aslında. Kimse Mina'nın kalbini öyle ufacık, alelade bir hareketiyle, örneğin gecenin sert, sessiz örtüsünü deliveren hoyratça nefes alıp verişleriyle ya da Mina nadiren de olsa konuştuğunda yüzüne

konduruverdiği o uzak, öğütücü ve yabanıl anlamla, ellerinin arasına alıp babası gibi sıkmıyor.

Ahmed ablasının durduğunu fark etmiyor. Devam ediyor yaylanarak yürümeye. Kendinden emin olmasa da, bir yanılsamayı perçinleyerek. O, ilkin ailenin erkeklerine, sonra tüm dünyaya karşı mecburen taşıdığı marazlı teslimiyeti, süzgün bakışlarına pek yakıştırdığı ablasının kendisini izlediğinden o denli emin. Bir zamanlar annesinin, babasını o sarı sıcak kentin dar sokaklarında iki adım geriden, ürkekçe ve hızlı hızlı izlemesi gibi. Ta ki bu kente gelene kadar yürümüş durmuş kadın sokaklarda, kocasının ardında. Amber amber terleyerek, sürmeli, kocaman gözlerini kocasının arkasına bastığı kara ayakkabılarının üstünde devinip duran kirli topuklarına dike dike. Ama bu yabancı kente yerleştikten sonra pek evden çıkmamış. O yüzden bu izlemeler de sona ermiş. Bu sertliği kuşatıcı tuhaf dile, bulutu bol, geniş sokaklara, pus bakışlı insanlara alışamamış kadın. Kocasının bütün gün kestiği hayvanların iç kaldıran kokusuna alışamadığı gibi. Ne yapsın, ölmüş o da bir zaman sonra. Dört duvar içinde yaşamaktan solarak ölmüş.

Mina hemen başlamıyor çizmeye. Heyecanlandığı zamanlarda yaptığı gibi başörtüsünün ucunu ağzına alıyor ve uzun uzun tabloyu izliyor. İlk kez bir kitapta karşılaştığı bu resmin kendisini görme fırsatını yakalayabilmek için bulduğu bahanelere ve uğraşmalarına –evet, o asabi resim öğretmeni vermişti bu ödevi ve o müzeye gitmesi kesinlikle gerekiyordu– değdiğini hissediyor.

Şimdi ve nihayet tam karşısındaki duvarda asılı olan tablodaki adamın omuzlarının dikliğini, bakışlarındaki o koyu kötücüllüğü, karmakarışık yüzünün belirsizliğini nasıl da seviyor. Onun bakışlarının arkasındaki şeyi görebildiğini düşünüyor. Onu da bir tek Mina görebiliyor elbette. Sonra adamın kemikli ellerinin arasında okşarcasına tuttuğu kitapta neler yazdığını, o kitabın ilk cümlesinin ne olabileceğini, o tarifi zor gözleriyle kime baktığını... Bakılanın o anda neler duyumsadığını, birazdan ağzından uçuverecek o ilk sözcüğü, kendini biraz da o meçhul kişinin yerine koyarak hayal etmeyi seviyor.

Tam dağılacakken mucizevi bir şekilde yeniden toplanan, uzunca bir süredir bacak bacak üstüne atmaktan belki biraz yorulmuş, dizlerinin üstünde açık duran kitaba değil de, sol tarafında ona bir şeyler söyleyen ya da uzun uzun susan görünmez kişiye –elbette yeni uyanmış, uykulu gözlerini açmaya üşenen güzel bir kadındır o– karanlık bakışlar atan bu adamın nedense hiç kokmayacağını düşünüyor. Koksa bile ancak sümbül ya da lavanta kokacağını.

Uzunca bir süre bakarak, önce aklına çizmek istiyor onu. Böylece adam hep yanında olabilecek. Tam yemek hazırlarken babasının mutfağa girerek, küçücük mutfağı tüm hoyratlığıyla doldurmasına, masada besili domuzları andırır sesler çıkararak yemeklere saldırmasına, üstündeki kan kırmızıları uzun uğraşlar sonucu o çatlak lavaboya akmış olan, nasırlı, kocaman ellerinin yemek yerken edindiği canavarımsı devinimlere, her yemek sonrası Ahmed'le birlikte katıldıkları geğirme korolarına böylece dayanabilecek. Karşı dairede oturan, o gri saçlı, her daim güler yüzlü adamın ya da sınıfta kendisine bakmaktan vazgeçmeyen uzun boylu, sarışın oğlanın verdiği sabah selamlarını almaktan korkmanın, her defasında başını öne eğerek susmanın utancına belki böyle katlanabilecek.

Ahmed etrafını saran tablolara dalmış yürürken ablası düşüveriyor aklına. Arkasını döndüğünde onu göremiyor. Şaşırıp kızıyor ama paniklemiyor. Uzaklaşmış olmayacağından nedense emin, geri dönerek Mina'yı aramaya başlıyor. Bir süre sonra onu yere serdiği hırkasının üzerine oturmuş, karşısındaki tabloya dikkat kesilmiş bir halde bakarken görüyor. Taşlaşmış sanki ablası, kımıldamıyor. Önünde eskiz defteri, siyah kurşun kalemini tutan sol elini, tablodaki adamın gözlerini çizdiği sayfanın üstünde uyutmuş, bekliyor.

Ahmed de çöküyor yere, bir tabloya, bir ablasına bakıyor.

Mina ise, fark etmiyor bile onun geldiğini.

Ablasının gözünde gördüğü o cüretkâr ışık aklını karıştırıyor Ahmed'in. O her daim süzgün bakan gözlerdeki bu yeniliği anlamaya çalışıyor. Anlayamıyor. Kızıl bir gelinciği usulca okşarmışçasına tehlikeli bir zevkle parlayan bu bakışlardan rahatsız oluyor. Onaylanmaz, değiştiren, tehdit eden bir şeyler var çünkü orada.

Biraz deşse bir yanardağın ay ışığına ulaşan ilk korlarıyla karşılaşıp yanacak sanki.

Çekiniyor Ahmed, şaşkınlıkla duraksıyor. Onu hiç böyle görmediğinden belki biraz da... Alışkanlığın kunt kabuğunun bu kadar kolay kırılabilmesinden.

Kısa sürüyor bu şaşkınlık, hemen kendine hâkim oluyor ve bir şeyler yapması gerektiğini hissediyor. Erkekliğini daha bir kuşanıyor o anda. Damarlarında tuzlu tuzlu yanan bir dürtüyü en derininde duyumsuyor.

Hışımla yerinden kalkıyor Ahmed ve Mina'yı irkilten bir sertlikle resim kâğıdını elinden çekip alıyor ve yırtmaya başlıyor.

Yüzünün geri kalanının aynı aceleci el tarafından çizilmesini hüzünle bekleyen o kara gözler yok olsun,

o baştan çıkarıcı koyu bakışların kışkırtıcı izi paramparça olup tamamen silinsin,

Mina'nın yüzündeki anlam o eski, bilindik haline dönsün için...

Ve aslında bunların hiçbirinin mümkün olmadığını hissetmesine rağmen, uzun uzun yırtıyor.

Mina'ysa gülümsüyor tüm bunlar olurken.

Zihninin en derininde, o mahrem dehlizdeki en sade ama en güzel odasına konuk ettiği bir çift kara gözden ayırmadan gözlerini.

Gülümsüyor.

Pembe Yuvarlak

Çocukluğa veda ettiğim zamanlardı ve denizden çok korkardım. Bundan çok utanır ama gene de korkuma engel olamazdım. Baykuşa benzeyen amcam bunu dert edinmişti. Sadece bunu değil, tüm varlığımı kendine dert edinmişti sanki. Her davranışımı, ağzımdan çıkan her sözcüğü beklenmedik bir yaraymışçasına karşılıyor, belli etmemeye çalışsa da her şeyimden acılanıyordu. Babamın hiç sebep yokken, birdenbire ölmesinden ve annemin beni babaanneme bırakarak kendi hayatını yaşamaya karar vermesinden beri de, ne yazık ki, benimle daha çok ilgilenir olmuştu.

O sabah yanından hiç ayrılmayan arkadaşını da –Hüseyin'di adı– aldık ve hiç istemememe rağmen deniz kenarına gittik. İnsan irisi Hüseyin aynı zamanda keldi ve komik bir konuşması vardı. Ağzını tam açmadan, dişlerinin arasından tıslarcasına konuşurdu. Babaannemden topladığım birkaç ufak bilgi kırıntısına kendi gözlemlerimi ekleyince amcamın haytalıkta ona eşlik eden arkadaşı olduğu sonucunu çıkarmıştım.

Deniz yolunda yürürken ansızın durmuş, yanımızdan geçen iri kalçalı bir kadının arkasından uzun uzun bakmışlardı. "Neden öyle bakıyorsunuz?" demiştim de, "Sen anlamazsın" diye paylamıştı amcam, beni. Pisçe gülerek. (Gerçekten anlamamıştım, bu da beni daha fazla üzmüştü.) Paylayışında bile küçümseyen bir şeyler vardı. Yeren, yok sayan, var olmamamı dileyen. Aslında bundan emin değildim. Diyordum ki, beni yine de, az da olsa önemsiyor olmalıydı, yoksa babasızlığın gölgesindeki bu kavruk benle neden uğraşsındı ki, başka işi mi yoktu? Ama belki de korkuyordu benden. Olacağımı düşündüğü kişiden. O yüzden değiştirmeye çalışıyordu.

Hüseyin, dünyalarını, ortak dillerini anlamadığımda ya da onlara ters gelen bir şey söylediğimde amcamdan farklı olarak beni paylamıyor, onun yerine 'vah vah' dercesine güneş altında pırıl pırıl parlayan, kusursuzca yuvarlak kafasını sağa sola sallayarak

suratıma bakıyordu. Bu acıyış, amcamın tavırları kadar irkiltmiyordu beni. Öylesine, dışarıda ve değersiz hissettirmiyordu. Hatta o acımalı bakışları, henüz tanımlayamadığım bir seviyede, bende merak uyandıran varlığını tamlayarak hoşuma gidiyordu. Kaba saba hallerinde bir ikna edicilik vardı sanki. Etrafına safça bir sıcaklık yayıyor, hiç beklenmedik bir anda, sevgiyi tanıdığını düşündüren bir bakış atıveriyor, bu halleriyle kocaman evcil bir hayvana dönüşüyordu zihnimde. Yine de, amcamın en yakın arkadaşıydı işte. Bu da onun hakkındaki olumlu hislerimi kovmak için yeterli bir sebepti benim için.

Sık sık ben yokken hakkımda neler konuştuklarını kurup öfkeyle doluyordum. İkisi kafa kafaya verip umarsız bir dertten mustarip olduğumu düşünüyorlardı, neredeyse emindim bundan. Ya da beni anladıklarına, tamamen çözdüklerine kanaat getirmişlerdi. Öyle duyuyordum ve bu beni daha çok öfkelendiriyordu.

Güneş altında yürürken kot şortuma dokunuyor, orasını burasını düzeltiyor ve bundan bariz bir zevk alıyordum. Evet, bir süre önce kot pantolonumu keserek kendime kenarlarından beyaz ipliklerin sarktığı, kısacık bir şort yapmıştım ve bunun nedense çok havalı olduğumu düşünüyordum. Amcam kot şortumu fark ettiğinde 'Giyme bunu' demişti sertçe. Bir cesaret "Neden?" diye sorduğumdaysa, gözlerini belertip "Keser, parçalarım bir daha giyersen" diye yanıtlamıştı. "Nah parçalarsın" demiştim içimden, başımı öne eğip. Bir gün şortumu sevmemeye başlasam dahi, inadına giymeye devam edeceğimi bilerek. (Evet, çok inatçıydım tüm kırılganlığıma rağmen. Ya da tüm kırılganlar gibi mi demeliydim? İnadımın tırnaklarıyla tutunuyordum sanki bu bir türlü anlayamadığım, hoyratlığıyla başımı döndüren, muhteşem ve korkunç hayata.)

Denize gidilecek sabah da, üzerimde aynı şort vardı. Bir süredir hazırlanmamı bekleyen amcam, beni nefret ettiği kot şortumla karşısında dikilir görünce kızardı, boyun damarlarını iyice şişirerek bağırmaya başladı.

Bir ara eliyle şortumu göstererek "Kız mısın oğlum sen?" dedi.

Anlamamıştım ama "Değilim" dedim.

Gerçekten de değildim. Kız olmayı bırakın, hiç hoşlanmazdım kızlardan. Birçok sebepten, sinir ederlerdi beni. Kızların yanında

hiç rahat hissetmezdim kendimi. O afraları, tafraları, uzun saçlarını ellerinin ucuyla tutarak savururken göz ucuyla ve biraz da küçümseyerek oğlanları süzmeleri sinir ederdi beni. Çok güzel sanıyordu hepsi kendini. Oysa değildiler. Çok erken yaşta öğrenmiştim ki, bu gerçeği küçük de olsa bir erkekten duymak hiç hoşlarına gitmiyordu. Öteki oğlanlarsa beni yanlarında istemezdi pek. Oysa onlarla oynamaya, vakit geçirmeye, kendimi sevdirmeye çalıştığım zamanlar olmuştu. Denemiştim en azından. Ama istemediler, ben de uzunca bir süredir uzaktan izliyordum onları ve oyunlarını. Aslında çoktan alışmıştım kendi başıma kalmaya, çok şikâyetçi değildim. Yalnızlığın avutucu bir yanı vardı ve benim de avutulmaya ihtiyacım...

Yanıtımdan etkilenmeyen amcam kolumdan sertçe tutarak "Git hemen, üstünü değiştir" dedi.

Canım yansa da, bir şey demedim, öylece bekledim orada. Baykuş gözlerinin tam içine baktım. Denize gitmek istemiyordum zaten, bir de o istiyor diye en sevdiğim kot şortumu çıkartamazdım. Küçük zaferler üstüne kuruyordum benliğimi ne de olsa; inatçılığıma eklediğim, bana o zamanlar çok anlamlı gelen o saçma zaferlerin üstüne. Onların birikerek beni ben yapacaklarına inanıyordum.

Gürültüyü duyan babaannem, ellerindeki bulaşık suyunu kurulayarak mutfaktan geldi, çizik gözlerini biraz olsun açarak "Rahat bırak çocuğu" diye kükredi ve beni kendine çekti. "Oğlum sen ne biçim insansın, hem denize götüreyim diyorsun, hem ağlatıyorsun çocuğu."

Babaannem öyle deyince yalandan doldurdum gözlerimi ve kafamı kocaman göbeğine gömerek ağlamaya başladım.

Yılgınlıkla "Tamam," dedi amcam, "acele etsin o zaman. İyice geç kalıyoruz. Hüseyin bizi bekliyor."

Deniz kenarına nihayet vardığımızda terden sırılsıklamdım. Birkaç metre gerilerinden, soluk soluğa kalarak izlemiştim onları. Yol boyunca birbirlerine bir şeyler göstermiş, konuşup gülüşmüşlerdi.

Hâlâ arkasından baktıkları kadını düşünüyordum. Aynı hızla geriye dönen başlarını, gerilen boyunlarındaki o damarları. Sonra iç çekişlerini... Buna benzer bakışları, derin iç ve of çekişleri, sınıftaki bazı oğlanlarda da yakalıyordum bazen; erken gelişmiş,

bu yüzden öteki çocukları küçümseyen oğlanlarda. O bakışlar en çok, beden eğitimi derslerinde voleybol oynayan kızların üzerinde dolanırdı. Bir bilmeceyi çözmek istercesine dikkat kesilir, onların baktığı tarafa bakar, bir süre sonra sıkılırdım. 'Bir gün gelecek, onların gördüklerini sen de göreceksin,' derdim içimden. 'Her şeyin bir zamanı var.'

Amcam kumsalı tarıyor, havlularımızı yerleştirecek en uygun yeri seçmeye çalışıyordu. Bense tam tepemizdeki güneş yüzünden elimi gözlerime siper etmiş, kumsaldaki, içine karışmak istemediğim durgun kalabalığa bakıp dertleniyordum. Ve biraz daha ileride öyle umursamaz, alaycı, bilinmezlerle dolu bir yabancı misali duran, kocaman deniz... Korkuyordum işte denizden. Bunu anlamak bu kadar zor muydu sanki? Babamın ölümünden ya da annemin çekip gitmesinden sonra edindiğim korkulardan da değildi hani, kendimi bildim bileli korkmuştum denizden. Birazdan suya girmem için amcamdan gelecek tüm ısrarları, çabaları ve muhtemel tehditleri düşündükçe içim daralıyordu.

Sonunda amcam bir yer kestirdi gözüne. Tam o yöne doğru atılıyordu ki, Hüseyin önce mayosunu giymek istedi. Amcam mayosunu içine giymişti, bense amcamın ısrarlarına kolay boyun eğmeyeceğimi bildiğimden, mayo falan getirmemiştim.

Elindeki siyah poşetten bir mayo çıkardı. O zamanın modasına uygun, lacivert, el kadar bir mayoydu bu. Ön kısmının iki yanında, birbirinin içine geçmiş kahverengi ve sarı üçgenler vardı.

Üzerindeki tişörtü çıkardı önce. Yapılı vücudu sık, kıvırcık kıllarla kaplıydı. Saçları olmadığından vücudundaki bunca kılı yadırgadım. Şimdi evcil bir hayvandan çok yabanıl bir hayvana dönüşüyordu içimde. Sonra pantolonunu –evet, o sıcakta ikisi de pantolon giyiyordu– çıkarmak için beline bir havlu sardı. Anımsıyorum, üstünde yeşil palmiyeler olan turuncu bir havlu. Amcam huysuzlanıyordu, acele etmesi için. Gözüne kestirdiği çok güzel bir yer vardı ve kapılsın istemiyordu. "Tamam," dedi Hüseyin o tuhaf konuşmasıyla, havlunun altından pantolonunu ve külotunu çıkarırken, "Bitiyor işim şimdi." Sonra çıkardıklarını poşete koydu ve beline gevşekçe bağladığı havluyu düşürmemeyi başararak mayoyu hızla geçirdi bacaklarının arasından.

Tüm o süre boyunca onu izlemiştim. Gergin vücudunun aldığı şekilleri, aceleci ellerindeki çocuksu ve davetkâr oynaşıyı, göğsündeki kılların sık dokunmuş bir halıymışçasına parlayışını... Nedense, birkaç saniye süren devinimleri bana çok uzun gelmişti.

Sonra havluyu belinden çekti aldı ve omzuna koydu.

O an aceleyle giyilmiş mayosunun kenarından fırlamış bir pembe yuvarlak takıldı gözüme. Dünyaya –belki de bana– nanik yaparcasına gergin, sıkışmış ve rahatsız, durup duruyordu orada. Sıkılgan ve masum, nasıl oluyorsa bir yönüyle de cüretkâr, başka bir dünyayı bağırıyordu.

Elimde olmadan kızardım ve gülümsedim. Hüseyin durumu hemen fark etti ve telaşla düzeltti.

Bir an göz göze geldik, kafamı hemen kumsala çevirdim.

Denize girmek istedim birden, koşmak, daha koşmak, üstümdekileri bile çıkarmadan kendimi denize atmak. Biraz biraz, deniz olmak... Korkmasına hâlâ korkuyordum ama içimde bir dürtü, daha önce yapmadığım şeyleri yapmak için beni kışkırtıyordu.

Gözlerimi kapadım. Ama faydasızdı. O resim orada, hâlâ öylece duruyordu.

Damarlarımdaki kan, her zamankinden hızlı ve sıcacık akıyor, kalbim de bu hıza ayak uydurmaya çalışıyordu.

Hepsi birden, o günün geldiğini söylüyordu sanki.

Uzun zamandır beklediğim o günün, nihayet ve hiç beklenmedik bir anda geldiğini söylüyordu.

III

Beni çabucak anlama.

André Gide

Güzel Yüzlü Garsonlar

Kadın kot pantolonları, bermuda şortları, uzun ve kısa kollu gömlekleri, paltoları, montları, gocukları, kazakları, süveterleri, tişörtleri, donları, fanilaları, çorapları hızlı hızlı koydu büyük çöp torbalarına. Hani şu mavi olanlara. Üç büyük torbayı ağzına kadar doldurdu, ama giysileri gene de bitiremedi. Yüzünde soğuk bir ifade. Çalışılmış değil ama. İçinin kanırtıcı boşluğundan doğan. Sahici.

Cebi olan giysileri yokladı tek tek. Yeniden. Bir ufak kâğıt parçasının ümidinde.

Hiçbir şey bulamadı.

"Işığın masalar arasında kaybolmuş zemindeki küçük renkli taşların üstündeki oynak dansını,

tepede dönüp duran pervanenin insanların enselerinde yarattığı o hoş avareliği..."

"Abla 'öğleden sonra gel,' demiştin."

Kadının kan ter içindeki yüzünü, sorgulayan iri gözlerini kapı aralığında görünce ister istemez böyle demişti Azmi Efendi. Biraz çekinerek. 'Ne de olsa yalnız yaşayan bir kadın. Son zamanlarda da iyice bir acayipleşti. Neme lazım,' diye geçiriyordu içinden.

Bir şey söylemedi kadın. Kapıyı ardına kadar açık bırakarak aceleci adımlarla iki yıldır ilk kez bugün girebildiği odaya, oğlunun odasına geri döndü.

"Mümkünse köşede olmasını tercih ettikleri masalarına oturmadan evvel illâki 'ben bir lavaboya gideyim" diyen geniş basenli, terlemiş kadınları,

tüm o kadınların, saçlarını bir omuzlarından alıp ötekine koyarken yüzlerine konduruverdikleri şaşkınca şuh ifadeyi..."

'Ne çok yazardı. Nereye olursa. Kargacık burgacık yazısıyla defterleri doldururdu, tedirgin ellerinin arasında neredeyse kaybolan o küçük kara kaplı defterleri. Fişlerin, faturaların, bir yerden yırttığı küçücük kâğıt parçalarının arkasına yazdığı notları defterlerine geçirirdi kimi zaman. Bir gün olsun okumadı bana onları, oku diye vermedi. Bir gün verir, diyordum. Bir gün nasıl olsa verir. Hiç üstüne gitmedim, babasız büyüdü çocuk ne de olsa. Sıkmak, bunaltmak istemedim. Oysa ben konuşmak isterdim onunla. Günlük saçmalıkları, ufak sıkıntılarımı anlatmak isterdim. Sonra onunkileri dinlemek... Ama hiç vakti olmazdı. Yazardı hep. Ne yazardı, neden ve kime yazardı onca şeyi, hiç anlamadım. Yazmadığı zamanlarda da yüzünü hep bir kitabın arkasına gizlerdi. Kısa, net ve savuşturucu cümleleriyle engellerdi beni. Kırmadan, incitmeden, ince hesaplarla ayarladığı mesafesini özenle koruyarak...'

"İçeri sakin adımlarla giren turistleri,
yaşları ne olursa olsun tüm o yabancı kadın ve erkeklerin, güneş altında fazla gezmekten kaz ayaklanmış gözlerindeki, buraların bebeklerinde bile görülmesi imkânsız, o masumiyeti andıran saf bakışı,
sarışın gülümseyişlerindeki o artık kemikleşmiş mesafeyi içeren soğuk ve tuhaf yakınlığı..."

Azmi Efendi koridorun başında dikiliyordu. Sokak kapısını tamamen kapatmamıştı, temkinli adamdı ne de olsa. Kadını karşıdaki odada, tekinsiz bir gölge misali hızla hareket ederken görebiliyordu. Çekine çekine ilerledi loş koridorda.

Oğlu birdenbire ortadan kaybolduğundan beri kadın iyice değişmişti. İlk başlarda kafası koparılmış bir tavuk gibi şaşkınca dolanıp durmuştu oradan oraya. Sonraları içine kapanmış, evden pek çıkmaz, kimseyle pek konuşmaz olmuştu.

Odanın girişinde durdu, kadının kendisine bir şey söylemesini beklemeye başladı.

"Ah, uzun kirpiklerinin gölgelediği bakışları her daim koygun, güzel yüzlü garsonları..."

'Onca yıl tek bir arkadaşıyla tanışmadım. Hiç arkadaşı var mıydı, ondan da emin değilim. Son zamanlarda birkaç kez bir adam aramıştı evi, arkadan çatal bıçak sesleri geliyordu. O gürültüleri çok iyi hatırlıyorum, adamın sesi zar zor duyuluyordu çünkü. Oğlumu sormuş, sonra bir not bırakmadan kapamıştı telefonu. Telefonla arandığını söylediğimde, hiçbir yorum yapmamıştı. Gözlerini okuduğu kitaptan kaldırmamıştı bile. Ama ben anlamıştım, ince bir duman gelip geçmişti gözkapaklarının arasından. Kapalı kutuydu benim oğlum. Ben de aşmadım duvarlarını, aşamadım. Bir kez içimden coşan sevgime uyup sıkı sıkı saramadım örneğin. Hep içimden içimden sevdim. O da sakladı kendini köşe bucak. Yazdıklarını saklamazdı hiç ama, hep ortalıkta bırakırdı. Dedim ya, bir kez olsun bakmadım. Onun vermesini istedim. Yüzüme yumuşakça bakarak, o güzel başını yana doğru eğerek fikrimi sormasını istedim. Hiç yapmadı. Yoksa aslında okumamı mı istiyordu, o yüzden mi ortalıkta bırakıyordu hepsini?'

"Ve masadan masaya ellerinde tepsilerle koşturan diri gövdelerindeki bitimsiz ve vaatkâr dirimi..."

'Abla, yardım edeyim mi?'

Kadın şaşırdı, elindeki şortu yere düşürüverdi. Azmi Efendi'nin orada olduğunu unutmuşa benziyordu. Adam 'ben neden buradayım?' dercesine sorar gözlerle bakıyordu kadına, davranışlarının tümüne kazınmış o ezbere, köşeleri belirgin ve yalandan saygısını elbette unutmayarak.

"Yok," dedi kadın, elinin tersini alnına koydu, yorulduğunu anladı. "İşim bitiyor şimdi. Bu torbaları vereceğim sana. İçinde giysiler var. Senin çocukların işine yarayabilir. Ya da bir ihtiyacı olana verirsin."

Azmi Efendi'nin içine bir ürperti doldu, ne diyeceğini bilemedi.

"Sonra o elleri,
ellerin kendi dillerinde konuştukça anlamını değiştiren devinimlerini..."

'Dün karar verdim odasına girmeye. Artık girebileceğimi hissettim. İki yıldan sonra, yeniden. Ortadan ilk kaybolduğunda içimde bir ateşle odasına girip bakmıştım. Kulaklarım zonkluyordu, deli gibi döneniyordum odasında. İlk fark ettiğim defterlerinin ortada olmayışıydı. Onun dışında her şey aynıydı, her şey yerli yerindeydi. Defterleri dışında hiçbir şey almamış, bir not, bir yazı, hiçbir şey bırakmamıştı. Hiç.'

"Onca müşteri arasında dans ederek taşıyan, bırakan, döken, kaldıran o ellerin oynakça dalgalandırdığı boşluğu,
boşluğun gözlerime bıraktığı, uyku veren tatlı ağırlığı..."

Yere düşürdüğü şortu kaldırırken yerde ufacık, buruşturulmuş bir kâğıt fark etti. Polaroid bir fotoğraftı bu ve şortun cebinden düşmüş olmalıydı. Dondu kaldı önce. Azmi Efendi'nin "Abla iyi misin?" diyen sesini duymadı bile. Sonra hızla atıldı fotoğrafın üstüne. Bir çözülmüşlükle düşecek oldu ama düşmedi. Yırtmamaya dikkat ederek düzleştirdi fotoğrafı. Yüzü sivri uçlu bir nesneyle oyularak kirli sarı çizgilerle gizlenmiş bir adam vardı fotoğrafta, bir masaya doğru eğilmiş, içinde çay mı kahve mi olduğu anlaşılmayan bir fincanı bırakıyordu. Masada saçını rengârenk bir bantla toplamış, kızıl saçlı genç bir kadın oturuyordu. Hafifçe ellerini uzatmıştı kadın, fincanı almak istermişçesine. Kadının yüzünün sol kısmı, az da olsa görülüyordu. Fincanı bırakan adamın –garson kıyafeti yoktu üstünde, ama muhtemelen bir garsondu– soyularak gizlenmiş yüzünde ikircikli bir gülümseme olduğunu ve nedense önüne bakmak yerine, fotoğrafı çeken kişiye –oğlu olabilir miydi o?– baktığını hayal etti.

"Ve senin o çalışırken aceleci ve utangaç, benleyken cüretkâr ve kaba,
şeytan tırnaklarını ısırarak kopardığım, nasırlarını öptüğüm,
canımı yakışını delice sevdiğim uzun parmaklı ellerini..."

Bir ipucu sayılıp sayılmayacağını kestiremediği fotoğrafa baktı bir süre. Adamın fincanı tutan ellerine kilitlendi gözleri. Bu kemikli eller nedense midesini bulandırdı. Hızla fotoğrafın arkasını çevirdi. Oğlunun yazısını görünce üstünde, ne yapacağını bilemedi. Bir şey bulmuştu sonunda; bir iz, bir anahtar, bu yokluğu an-

lamlandırmasına yardımcı olacak bir başlangıç. Okula gidiyorum diye evden çıkan, her tarafı dökülen öğrenci arabası, kadının adını daha önce hiç duymadığı bir kenar mahallenin izbe sokaklarından birinde bulunan ve o günden beri kendisinden bir daha haber alınamayan oğlunu iki yıldır gece gündüz düşünmesinin bir ödülü olacaktı belki de bu.

Oğlunun ezelden okunaksız, küçücük yazısı, terli bir avucun içinde sıkılarak buruşturulmuşa benzeyen fotoğrafın arkasında, yer yer silinmiş, iyice birbirine karışmış, hepten okunmaz olmuştu. Ağlayacak gibi oldu kadın. Boğazında bir yumru hissetti, yarı kapalı dudaklarının arasından yavru bir köpeğin inlemesine benzer bir ses çıkardı, istemsizce. Sonra tozdan iyice rengi kararmış kavuniçi renkli kilimin üstüne çöktü kaldı.

"Bendeki bilinmezi,
bendeki seni,
bendeki o en eski duyguyu,
sadece uykusunda sevilmiş bir çocuğun bir türlü akmayı öğrenememiş gözyaşındaki öfkesinin deli bal tadını..."

İleri atıldı Azmi Efendi, "İyi misin abla?" diyerek. Kadını kollarından yakaladı, yanına çöktü. Kadın kaldırdı kafasını, Azmi Efendi'nin allak bullak suratına onu görmüyormuşçasına baktı. Ağlamak istemiyordu o an, bundan emindi. 'Kahretsin', diyordu içinden durmaksızın. 'Kahretsin.' İçinin boşluğunda boğduğu acısı iyice koyulaşmış, şimdi yeniden ve daha güçlü bir şekilde baş vererek neredeyse felçli bir hastanın hareketsizliğini getirip bırakmıştı.

Büyük bir kuvvet harcayarak Azmi Efendi'ye yaklaştı.

Adam kadının biraz kötü kokan soluğunu yüzünde hissediyordu. Kaçmak istiyordu, orası kesin, ama kadını bu halde bırakmak da tuhaf kaçacaktı. Hem hazırladığı, giysilerle dolu torbaları verecekti kadın, buraya bunun için gelmemiş miydi zaten?

"En beklenmedik bir anda,
hiç tanımadığım birini uzanıp öpüvermek için ansızın içime dolan,
ilk kez senin güzel yüzünün yeşerttiği o arzunun yapışkan, nemli ve kırılgan dokusunu..."

Kadının gözleri, Azmi Efendi'nin biçimli burnunun altındaki iri dudaklarına kilitlendi. Geçici bir saklanış ümidiyle, havı dökülmüş ince bir kadifenin tüm vücudunu sardığı, onu, o ânın kapanından kurtarıp gizlediği duygusuyla, bütün dikkatini o dudaklara vermişti şimdi. Üst yarısı kara fırça bıyıkların altında kaybolmuş, ince bir çizgiyi andıran, alt yarısı nadir görülen bir dolgunlukla öne doğru uzanmış, çatlaklarına rağmen pembeliğini yitirmemiş o dudaklara.

"Hepsini, ama hepsini...
Yazmalıydım."

Kadın gözlerini kapattı, çenesini uzattı. Titreyen dudaklarını adamın dudaklarına kondurdu.

Kutucuklar

O sabah servisi kaçırmıştı. Yağmur da binince üstüne, iyice tepesine çıktı sinirleri. E, işe gecikeçekti tabii bu durumda. Sonra gelsin müdürü Esra'nın afra tafrası, laf sokuşturmaları, manidar göz süzmeleri... Hele bir şey isteyeceği zaman, 'Derya'cım' diye söze başlarken sesine kattığı o ikircikli ton. İyice içi kıyıldı. Hep o gamsız kocasının sabah sevişme merakı yüzünden. 'Bari zevk alsam,' diye geçirdi içinden, 'belki gecikmeye değerdi o zaman.' Ama kocasının anlamsız ve Allah'tan çok uzun sürmeyen, sıkıcı ve temposu düşük hareketleri, sarsak gelgitleri yüzünden bir de servisi kaçırınca, okuduğu belaların sayısı ve dozu da arttı doğal olarak. Zaten işini de sevmiyordu. İşini gerçekten seven birini tanırsa bir gün, ahı vardı dişini kıracaktı. Bu düşünce içini bir tuhaf etti. Dişlerini fırçalamayı unuttuğunu fark etti sabahki telaştan. Yine belalar, yeni belalar...

Nihayet ofise geldiğinde, içeri girmek için kendini zorladı. Her sabah yaptığı gibi. O ilk adımı atabilmek, yerine geçip oturabilmek, 'kendim' dediği ve tanıyıp sevmeye çalıştığı o kara muammadan iyice uzaklaşacağı saatlere dayanabilmek için para dışında bir neden arıyordu. İnsani, içe dokunan, insanı gülümseten tek bir neden.

Bulamıyordu.

Para kazanmak zorundaydı, hepsi bu.

Külçe gibiydi bacağı, kıpırdamıyordu yerinden. Kıpırdamak istemiyordu. Ama her sabah, ne yapıp ediyor yine de atıyordu o ilk adımı.

Atabiliyordu.

Ve buna en çok, gene kendisi şaşırıyordu.

Saatine baktı, tam yarım saat gecikmişti. Ofiste herkes kendisine ayrılan küçük kutucukların içinde, çalışmasa da çalışıyor izlenimi vermeye başlamıştı bile. Kıpır kıpır bir anlamsızlık tüm alana ya-

yılmıştı. Yalandan gayretleri, yüzlerindeki o ödünç, o haddinden fazla ciddi görünmeye öykünen ifadeleri, Derya'nın henüz içine hiçbir şey girmemiş olan midesini bulandırıyordu. Elini ağzına götürdü, yutkundu, derin bir nefes aldı sonra.

En uygun yalanı aklınca hazırladı ve Esra'nın odasına yöneldi. Kilitliydi kapısı. Müdürünün de henüz gelmediğini anlayınca yağmur sularından üşümüş ayaklarına bir sıcaklık yayıldı. Artık gecikmesinin bir önemi kalmamıştı. En azından ne yapsa inandırıcı olmayacak bir mazeretin peşinde, her sözcüğünde kendinden biraz daha nefret edeceği yalanları düşünüp sıralaması gerekmeyecekti. Şimdi tek yapması gereken, bir an önce kutucuğuna girmek, bilgisayarını açmak, bir fincan kahve eşliğinde çalışıyormuş gibi yapmaya başlamaktı.

Kahvesinden bir yudum aldı, Esra hâlâ görünürlerde yoktu. Belki de bugün hiç gelmezdi. İçini taze bir sevinç kapladı. Onun bakışlarının, gölgesinin, pek de ince sayılamayacak göndermelerinin yokluğunda üzerindeki ağırlık bir nebze de olsa azalıyordu ne de olsa. Bitmeyen boğuntusu öldürücü seviyeye ulaşmıyordu.

'O zaman,' diye düşündü, 'bugün farklı bir şekilde başlayabilirim iş gününe.'

Dikkat çekmemeye çalışarak doğruldu ve kutucuğunu terk etti.

Normalde gün arasında, işten iyice boğulduğu, çok sıkılıp kaçmak istediği zamanlarda yaptığı şeyi yapmak üzere tuvalete doğru yöneldi. Hepi topu beş dakikası olurdu genelde, dikkat çekmeden gidip gelmesi için. O yüzden vaktini iyi değerlendirmesi gerekirdi. Her ne kadar müdürü işe gelmemiş olsa da, elini çabuk tutmalıydı. Çünkü tuvalette uzun süre geçirmek hoş karşılanmazdı ve Derya'nın hiç ummadığı bir anda ileri sürülecek bir koz olarak iş arkadaşlarının irili ufaklı kötülüklerle dolu ceplerindeki ayrıcalıklı yerini alıverirdi.

Tuvalete girdi, bütün kapıları kolaçan etti. Kimse yoktu ondan başka. Her zaman girdiği bölmeye girdi. İçi bulandı. Bölmenin duvarları üstüne üstüne geldi. Ama hemen kurtuldu bu duygudan. Burası, sürekli oturur vaziyette çalışmak zorunda olduğu öteki kutucuktan farklıydı ne de olsa, süreğen bir esarete değil, geçici bir özgürlük vaadine göz kırpıyordu.

Eteğini kaldırıp külotunu indirdi, tuvalet kâğıtlarını hızla ve düzensizce serdiği klozete oturdu. Öteki tuvaletlere kimse girmesin diye dua ediyordu bir yandan. Çünkü o zaman devam etmek için, o kişi çıkana kadar beklemesi gerekiyordu ve zaten zar zor topladığı dikkati dağıldığından istediği verimi tam olarak alamıyordu.

Ne istediğini çok iyi biliyordu; kısacık bir an için bile olsa, uzaklaşmalıydı oradan, bütün kutucuklardan, dar alanlardan, soluk alamamalardan, iş arkadaşlarından, yatak odasından, evinden, kocasından, en çok da kendinden. Hazzın kurtarıcı ama nedense her daim kaygan ellerinden tutmazsa, daha fazla dayanamayacaktı. Bir saniye bile olsun. Dayanamayacaktı.

Gözlerini kapadı, sağ elini hoyratça orasına bastırarak kendini okşamaya başladı.

Elinin devinimi ve nefes alışverişleri arttı, arttı ve ufacık, neredeyse duyulmayan bir iniltiyi ağzından bıraktığı an her şey sonlandı.

Herkes olabildiği, her şeyi yapabildiği o kısa zaman parçası, damağında paslı bir şeker tadı bırakarak kayıp gitti.

Sonra gözlerini açtı. Nemlenmişti gözleri, bir tuhaf bakıyordu.

Bir damla akıp gidiverecekti gözünü kapatsaydı; yanağından, iyice gerilmiş boynuna doğru. Ağzında da, neredeyse ürkütücü, tekinsiz bir çarpılma.

Bir süre kımıldamadan durdu orada.

Nefesi eski haline dönene, yüzündeki anlam çözülene, dünyası tekrar o tanıdık, mat, o kırçıllı duyguyla ağzına kadar dolana dek.

'Birkaç dakikam daha var' diye düşünerek durdu.

Zigon Sehpanın Üstü

1

Yıldırım Türker'e

Talât Bey seramik kuşlar yapardı. Kocaman, üç katlı ahşap bir konakta otururdu, içi silme kuş dolu. Gençliğinden beri en sevdiği şeydi, o kuşları mahir elleriyle şekillendirip ortaya çıkarmak. Boyayıp son kez pişirdikten sonra ötekilerin yanındaki en uygun yeri bulup yerleştirmek için saatlerini harcardı. Kuşları genelde benzer renklere boyardı; içinde hafifçe eflatun ve morların seçilebildiği, yer yer pembeli bir gri. Bu benzer tondaki renkler evini toptan kasvetli, soğuk bir yer haline çevirmişti.

Annesinden öğrenmişti bu sanatı. 'Sanat' derdi evet, zanaat diyenlere nazikçe diklenirdi. Diklenmesi bile nezaket sınırları içindeydi Talât Bey'in. En fazla sesini bir ton daha tizleştirir, ince uzun parmaklarıyla her daim gurur duyduğu, narinliğiyle ters orantılı bir şekilde güçlü ellerini havada hafifçe savurarak hızlı hızlı konuşurdu.

İlerlemiş yaşına rağmen dimdikti. Ve incecik. Dökülmüş, tel tel olmuş saçlarını özenle, kızıl kahveye yakın bir renge boyardı. Boynunda da hep bir fular taşırdı. Her gün değişirdi renkleri o fularların. Evindeki ve diğer kıyafetlerindeki –evet gömleklerinin çoğu ve takım elbiseleri de hep gri tonlarındaydı– yoğun grinin hükümranlığını böyle sarsmaya çalışırdı sanki.

Annesi öldüğünden beri kuş yapımına daha bir ağırlık vermişti. Güzeller güzeli annesi, Seniye Hanım. Yaşadıkları, kasabadan hallice küçük kentin en güzeliydi ama Talât Bey'e göre dünyanın en güzel kadını sayılabilirdi, rahatlıkla. Duru güzelliğinin yanında akıllı da bir kadındı. Hem okullu sanatçı kimliğiyle güzel seramikler yapmıştı –tabii ki asla satmak amacıyla değil, eşe dosta önemli günlerde götürülen zarif, yegâneliğiyle daha da değerlenen hediyelerdi onlar– hem de şehrin önde gelen ailelerinden birinin doktor oğluyla evlenmeyi başarmıştı. Gerçi biraz sarsak, nobran,

tombulca, güzellikten nasibini almamış bir adamdı ama olsun. Erkeğin güzeli mi olur hem efendim?

Olurdu elbet. Erkeğin de kadının da güzeli ve de çirkini mevcuttu. Talât Bey'e göre dünyadaki her şey güzel ve çirkin diye ikiye ayrılırdı, ta aklının ilk ermeye başladığı zamanlardan beri. Annesi gibi bir afet-i devranın babası gibi bir hilkat hatasıyla evlenmiş olmasına hayret ederdi çoğunlukla. Her ikisi de uzun zaman önce toprak olmuşlar, Talâtçığı bu yaşaması zor dünyada tek başına, Allah'tan üç katlı konakla ve hatırı sayılır derecede yüklü bir mirasla birlikte, bırakmışlardı.

Yaşadığı çevrede çok saygı duyulurdu Talât Bey'e. Evinde sık sık olmasa da düzenlediği beş çaylarına ve şık kokteyllere, kentin en önde gelenlerini davet ederdi. "Bir kız sevdi, vermediler, hayata küstü, hiç evlenmedi" diye konuşurlardı arkasından. Bazen, müstehzi gülüşlere meze ederek, bazense gerçekten inanarak... Bilirdi konuşulanları Talât Bey, bilirdi de bilmezden gelirdi. Anneciğinden ona geçen eşsiz vasıflardan bir tanesi de, insanlarla arasındaki mesafeyi büyük bir maharetle ayarlayabilmesiydi ne de olsa. Hem işine geliyordu biraz, böyle düşünmeleri. Garip, buhranlı bir bakışla gölgelendiriyordu o da gözlerini, insanlarla konuşurken. Böylece geçmişte kalan bu 'kız'ın aslında o kadar da geride bırakılamadığını, kalbinin en değerli ve gizli odasının hâlâ onun için ayrılmış olduğunu ince ince duyuruyordu karşısındakilere.

Uzun zaman sonra o gün, bir davet verecekti Talât Bey. Kentin ileri gelenleriyle birlikte, küçük kente turneye gelen tiyatro kumpanyasından oyuncuları, fırsat buldukça turnelere ekiple birlikte katılan müellif beyi, aynı zamanda rejisör de olan kumpanya sahibini, kısacası tüm ekibi çağırmıştı evine. Ev baştan aşağı yıkanıp temizlendi. Seramik kuşların teker teker tozları alındı, parlatıldı. Bizzat her şeyi kontrol etti Talât Bey; servis edilecek kanepelerin içeriğini, içeceklerin uygun sıcaklıkta bekletilip bekletilmediğini, neyin hangi sırayla servis edileceğini... Hepsini.

Oyunu birkaç gece evvel, en lüks locada, tek başına izlemiş ve pek beğenmişti. Sonra aklına gelivermişti bu davet, ne zamandır kuşlara o kadar kaptırmıştı ki kendini, toplum içindeki saygın rolünü layıkıyla yerine getirmekten geri kalmaya başlamıştı. Kum-

panya ise, yeni bir davet için pekâlâ şık bir sebep sayılabilirdi. Bu çoğunluğu genç erkeklerden oluşan, yetenekli ve dinamik grubu evinde, kent eşrafıyla birlikte ağırlamak eski günlerdeki gibi hoş bir anı bırakacaktı herkesin dimağında. Bu yüzden her şeyin mükemmel olmasını çok arzuluyordu.

Eve son bir kez göz attı, evet, her şey yerli yerindeydi ve saygın davetliler için hazırdı. Giyinebilirdi artık. En yeni dikilmiş kruvaze ceketli gri takım elbisesini ve siyah rugan ayakkabılarını giydi. Bu sefer grilerden birini değil, yakaları kolalı, açık maviye duran bir beyazlığı olan gömleğini giydi, yaka düğmesini açık bıraktı. En sevdiği lacivert ipek fularını boynuna taktı, bağladı, gömlek yakasının içine özenle soktu. Acı bademle yasemin kokularının öne çıktığı parfümünden yaşlandıkça iyice büyüdüğü için sinirlerini bozan kulaklarının –babasından kendisine geçen nadir özelliklerinden biriydi, bu hatırı sayılır kulaklar– arkasına sürdü.

Artık o da hazırdı, aynada kendine son bir kez bakarak, saçlarını kafasına iyice yapıştırdı ve kokteylin verileceği alt kata indi.

Davetliler teker teker gelmeye, davetin verileceği büyük salon iyice kalabalıklaşmaya başladı. Talât Bey, düşünceli ve incelikli bir ev sahibinin yapması gerektiğince, her bir davetlinin yanına gidiyor, kuru bir gürültü yayan kalabalığın arasından uçarcasına, neşeyle süzülüyordu. Şıklıklarıyla dikkat çeken ve yaş ortalaması Talât Bey'in yaşına uygun kentin ileri gelenlerine son yaptığı kuşların renklerini tutturabilmek için uyguladığı yöntemleri anlatıyor, 'bizim burada ne işimiz var' dercesine etrafı süzen, kumpanyanın genç ve yakışıklı oyuncularınaysa havadan sudan söz ediyordu. Durağan bir tonda ve biraz soğukça konuşarak onların her biri hakkında duyduğu derin merakını gizlemeye çalışıyordu. İstiyordu ki onlar konuşsun, açılsın, kendilerinden söz etsin, eh bu arada biraz da Talât Bey'in güzel konağını, her biri ayrı güzellikteki, eşsiz gri kuşlarını, lacivert ipek fularının tam kararındaki parlaklığını ve yaşını hiç göstermemesini bir güzel övsün... Genç oyuncularsa bunların hiçbirine yanaşmıyor, Talât Bey'in sorularına yarım ağız cevap veriyor, bu davete katılmaları için kendilerine baskı yapan kumpanya sahibine içlerinden türlü tonda ve dozda küfürleri sıralıyorlardı. Kumpanya sahibi de kendi açısından haklıydı aslında;

ne de olsa bir süre daha bu küçük kenttelerdi ve böyle önemli bir ileri gelenin davetine icabet etmemek kumpanyanın geleceği için muhtemelen pek de hayırlı olmazdı.

Talât Bey, davetlilerinden izin isteyerek mutfağa doğru seğirttiğinde genç oyunculardan birkaçı, yerel davetlilere Talât Bey hakkında birkaç soru sordular. Ne iş yapardı, hiç evlenmiş miydi, çocuğu var mıydı, evin her yerinden fütursuzca pırtlayan bu kuşların anlamı neydi?

Talât Bey, el bebek gül bebek büyütülmüş, aslında çok sevdiği mesleği olan veterinerliği hiç icra etmemiş, önce doktor babasını, sonra çok sevdiği sanatkâr annesini kaybettikten sonra yüksek miktardaki gayrimenkullerden gelen kira geliriyle hayatını mükemmelen devam ettirmiş, annesinden yadigâr seramikçiliği hobiden öte bir tutku olarak yaşamış, hayvan ve seramik sevgisinin bir karışımı ve sonucu olarak da evin her yanını irili ufaklı kuşla doldurmuştu. Son olarak Talât Bey, bu hareketli ve yoğun hayatının bir döneminde bir kız sevmişti ama nedendir bilinmez, bu kızı ona vermemişlerdi. O da herhalde bir dönem için hayata küsmüştü ve ondan sonra evlenmeyi aklından bile geçirmemişti. Belki seramik ve kuş sevgisi hayata dönmesi için bir bahane olmuş, o hüzünlü, gri kuşlar Talât Bey'e bu zalim dünyaya dayanması için destek olmuşlardı.

Talât Bey'in mutfağı teftiş ettiği kısa süre boyunca işte bunlar konuşuldu. Geri döner dönmez tiyatrocuların halinden tavrından, ortamın elektriğinden ve havanın kokusundan yokluğunda nelerden bahsedildiğini tahmin etti. Yılların ve yaşlanmanın ona hediye ettiği bir beceriydi bu, aynı rolü tekrar tekrar, başarıyla oynamanın kişiliğine eklediği yosunlu katmanlardan sadece biriydi.

Yüzüne, feleğin çemberini en yakından incelemişlerin o her daim ekşi bir şey yemişe benzeyen cefakâr ifadesini takındı, narin elini havada nazikçe, şöyle bir savurarak iç çekti. Bir yandan yarattığı etkiyi ölçebilmek için, tek gözüyle genç delikanlılara bakıyordu. Sesine, en dozunda dramatik bir ton katarak tüm davetlilere bu davete icabet ettikleri ve sürgit yalnızlığına birkaç saat olsun ara vermesini sağladıkları için en içten şükranlarını sundu. Sonra bir an durarak, kanepelerin ardından sıcak yiyeceklerin dolaştırılması için yardımcılarına işaret verdi.

O sırada genç delikanlılardan biri, yüzünde hem şaşırmış hem muzip bir ifadeyle kumpanyanın diğer oyuncularına kaş göz ederek odanın sakin bir köşesine bakmalarını söylüyordu. Birkaç baş o yöne döndüğünde, önce, iç içe geçirilmiş sehpalardan başka bir şey görmediler. Ama yaklaştıklarında, zigon sehpaların üstünde büyükçe bir derginin durduğunu fark ettiler. Kenarları kırışmış, belli ki fazlaca incelenmekten yıpranmış derginin kapağında kalçalarına kadar görünen, çıplak iki adam vardı. İri yarı ve adalelilerdi bu adamlar ve ellerini birbirlerinin kıçlarına koymuş, dudak dudağa, tutkuyla öpüşüyorlardı. İçini şöyle bir karıştırdıklarında, kapaktaki resmin çok masum kaldığını görüp gülmemek için dudaklarını ısırdılar. Hemen gerisin geri yerine koydular sonra. Onun orada olmasını dikkatsizliğe, Talât Bey'in vereceği davet nedeniyle yaşadığı telaşa ve yaşının kötü ama olağan hediyelerinden biri olan unutkanlığına bağladılar. Başka bir ihtimal gelmiyordu akıllarına. Bu davet gece verilse ve sadece birkaç genç oyuncu davetli olsaydı, o zaman belki zigon sehpanın üstünde bırakılmış bu derginin başka bir amacı, itinayla hesaplanmış gizli bir anlamı olabilirdi. Ama bu şartlar altında, yani belediye meclis üyelerinin, kentin önde gelen doktorlarının, itibarlı hâkimlerinin saygıdeğer eşleriyle birlikte bulundukları bu ortamda bunun dikkatsizlik ya da unutkanlık dışında bir sebebi olabileceği pek de mümkün görünmüyordu.

Odanın o köşesinden, çok dikkat çekmemek için yavaşça uzaklaştılar.

Gençlerden biri, kumpanyanın sahibinin kulağına bir şeyler söyledi, adamın başı zigon sehpanın olduğu köşeye doğru döndü, yüzü birdenbire kızardı.

Bunlar olurken Talât Bey, tecrübeli dava vekili Engin Bey'in değerli eşi ve kendisinin en yakın sırdaşı Güzin Hanım'ın –o gri kuşları en çok ona hediye etmeyi severdi– ısrarıyla ve içtiği cin toniklerin etkisiyle o eski ve büyük aşkının nasıl elinden kaçtığını anlatıyordu. Ona duyduğu masumane sevginin büyüklüğünün ve yaşadığı hayal kırıklığının sonraki hayatını nasıl bir cehenneme çevirdiğini, itinayla seçilmiş ve tekrarlana tekrarlana eskitilmiş sözcüklerle, tam yerinde verilen ezberlenmiş eslerle ve oradan buradan aşırılmış duyarlıklarla, gözlerinde akmaya hazır iki damlanın eşliğinde, tane tane anlatıyordu.

Kumpanyanın sahibi, bir şeyler yapması gerektiğini hissetti. Yıllardır turneler nedeniyle gezdiği onca kent ve kasabadan edindiği mesleki tecrübeydi artık harekete geçmesi gerektiğini kulağına fısıldayan. En uygun anı bekleyip Talât Bey'in çevresinde bir hilâl şeklinde toplanmış, onu ağzı açık ve neredeyse ağlamaklı bir halde dinleyen kalabalıktan ayrıldı, genç oyuncuların meraklı ve gülen bakışları altında zigon sehpaya yaklaştı.

Dergiyi kapaktaki resme pek bakmamaya çalışarak aldı, sehpanın hemen yanında duran gül desenli berjer koltuğun altına hızlıca sakladı.

Mevhibe Yaren'in Zifaf Jartiyeri

"Tam aksi" dedi Mevhibe Yaren. "Böyle zannettiğiniz için teessüf ederim, müellif bey."

Sonra dudağına şeytani bir büklüm vererek ve çokça küçümseyerek ekledi:

"Karnıyarık en beğendiğim yemektir. Hem de dizleri yaralı, burnu akan küçücük bir kız olduğum günlerden beri."

Dudaklarını sinirle yaladı Zülfi. Sek viskisinden bir yudum daha aldı. Tüm itinasına ve onca hazırlığına rağmen devasa bir pot kırmıştı işte. Oysa ne kadar ince eleyip sık dokuyarak çalışmıştı bu mülâkat için. Günlerce gecelerce o yaşayan efsanenin gizem ve boşluklarla dolu hayatını ezber etmişti. Evet, dönemin en ünlü film artisti Mevhibe Yaren hakkında bulabildiği tüm malumatları yalayıp yutmuştu: Sevdikleri, bayıldıkları, bilhassa kaçındıkları, sevmedikleri, nefret ettikleri, tüylerini diken diken edenler... Her şey. Tabii ki hayatının meşhur olmadan önceki kısmı tam bir muamma olduğundan, o da şöhret sonrası dönemi kılı kırk yararak etüt etmişti. Yıldızın önceki hayatına ve bilhassa çocukluğuna dair, az önce kendisinden öğrendiği tek şeyse karnıyarığı ezelden beri –Zülfi'nin ileri sürdüğünün aksine– çok sevdiği olmuştu ve kadının yüzünün bunu söylerken büründüğü manayı düşündükçe hicap duyuyordu.

Çalıştığı mecmuanın kapağında yer alacaktı bu mülâkat. İlk defa kapak haberini hazırlayacaktı Zülfi. Üstüne bir de Mevhibe Yaren'le tanışacaktı. Ballı kaymak intibaı uyandırsa da çocuk oyuncağı değildi bu iş. Hatta tam aksine bayağı ürkütücüydü. O an, müdürü Asım Bey düştü aklına. Hafif şehla gözlerini devire devire ve ürkütücü olmaya çalışan bir sesle "Aman evlâdım," demişti, "Yıldızımız hakkında ulaşabildiğin her neviden malumatı toplamalı, teferruatlara dahi en sıkı surette hazırlanmalı, mesleğinde bir bulunmaz fırsat telakki etmen gereken bu mülâkattan yüzünün akıyla çıkabilmek için en yüksek seviyede itina göstermelisin.

Hem biliyorsundur, hiç sağı solu belli olmaz Mevhibe Yaren'in, hem de hiç."

Sahiden biliyor muydu? Duyduğu şeyler vardı evet, sağdan soldan. Kulağını açık tutmaya çalışıyordu ne de olsa, mesleği icabı. Yine de tesir altında kalmak istemiyor, bu tecrübenin başkalarınca kirletilmemesini, daha doğrusu bir tek kendine ait olmasını diliyordu. Hem oradan buradan duydukları neticesinde hayalinde canlandırdığı Mevhibe Yaren hep başkalarının şahsi nazarlarıyla kirletilmişti ve yüzü sevimsiz bir sis perdesi içinde beliriyordu. Hoşlanmıyordu Zülfi bu durumdan. Beri yandan bu meşakkatli meslekte başkalarının lakırdılarını duymazdan gelmenin de, onlara körü körüne itimat etmenin de yanlış olduğunu öğreneli çok olmuştu.

Tüm bunlar bir yana, işin netameli bir tarafı daha vardı: Kesikti, meftundu, âşıktı Zülfi, Mevhibe Yaren'e. Ya da Mevhibe Yaren zannettiği, beyaz perdede onun tarafından canlandırılan o kadınlara. Onların tek tek her birine ya da hepsinin bir araya gelerek meydana getirdiği o dumanlı hülyaya. Esasında, bu memleketin içinde nefes alıp da ona âşık olmayan bir âdemoğlu var mıydı acaba? Devrin en güzel, en şatafatlı, en vakur, bütün bunlar bir tarafa en fettan yıldızı. Şuh ki ne şuh. Gümüşten, sedef ağızlıklı sigarası ağzının kenarından hiç düşmez. Apak gerdanının gölgesinde ne yiğitler can çekişmiştir, kim bilir. *Marlene Dietrich*'in yarı kapalı şeytani gözlerinin kıvılcımlarına, *Greta Garbo*'nun soğuk büyüleyiciliğini, *Bette Davis*'in derinlerde gömülü bir şefkati gizleyen kibrine, bir tutam alev alev *Rita Hayworth* seksapeli ekleyin. Az bile söylemiş olursunuz, o ahudaki karanlık baştan çıkarıcılığı anlatabilmek için. Kelâmı sündürmeyelim; onun ocak söndüren cinsinden dişiliği ve cinsi cazibesini ortaya koyuşundaki alışılmadık eda, tüm erkeklerin başını döndürüyordu. Sadece erkeklerin mi? Öyle olmadığına dair dedikodular arşa çıkmıştı ama Zülfi elbette mülâkatta bu hususun yanından bile geçmeyecekti. (Hatta şimdiye kadar tek izdivacını yaptığı rejisör Mazhar Bey'den ayrılma sebebinin kendinden oldukça büyük, cemiyetin maruf zürefalarından, emekli soprano Şelale Hanım'la yaşadığı ateşli bir gönül macerası olduğu, Şelale Hanım'ın kendisini o korkunç intihara sürükleyecek buhranının da, Mevhibe Yaren'e duyduğu ıstıraplı ihtiras

nedeniyle o zamanlar başladığı rivayetleri kulaktan kulağa denen o pis kazanda yıllarca fokurdayıp durmuştur.) Bu dedikodunun zihninde yaratacağı çağrışımları aklına bile getirmese iyiydi aslında. Sonra gözünün önüne getireceği hayali manzaralar dikkatini dağıtabilir, en kötüsü, uykusundan en olmadık vakitlerde uyanmaya meyyal olan erkeklik uzvunu dürterek harekete geçirebilirdi. (Ah, en zor şartlarda da olsa üstün muvafakat belgesiyle mezun olduğu leylî mektepte az mı dert açmıştı başına, etinin bu vakitsiz, bu münasebetsiz uyanışları.)

Daire, Teşvikiye'nin en görkemli apartmanlarından birinin son katındaydı. Apartmanlara 'daire' denmesini hep trajikomik bulmuştu Zülfi Bey, ondandır, hüzünle gülümsedi. Bir yerlerde mi okumuştu ne; bu daire lafı, evlerin içinde ömür tüketen insanların zavallı kısır döngüsünü anlatan pek asap bozucu bir şakaya işaret etmekteydi. Sahiden, aynı dört duvar içinde 'dön baba dönelim' diyerek bir ömrün sonuna varmak, birçoğumuzun kaderi değildiyse neydi? Ama Mevhibe Yaren için bu durum geçerli olabilir miydi hiç? Gerek sanat gerekse hususi hayatında lider ruhlu, cesur ve cüretkâr edalı, yerine göre kabaran, coşan bir denizi andıran vamp kadın, yerine göre sakin akan bir nehri hatırlatan masum bir taze olmayı lâyıkıyla yerine getiren bir hanımefendiydi o ve bu vasıflarıyla öteki fâniler gibi fasit dairelerin içine asla ve kat'a hapsedilemezdi. Belki de bu yüzdendi yıldızın kimseye haber vermeden başını alıp bir süreliğine gitmeleri. Mevhibe Yaren'in bu vakitsiz, sır dolu, birdenbire yola çıkmaları Zülfi'nin de kulağına çalınmıştı. Nereye, kiminle, ne kadar süre gideceğini asla söylemediğinden, emektar menajeriyle ağzı purolu kodaman film yapımcıları arasında bitmek bilmeyen münakaşalara sebep olurdu bu kayboluşlar. Söylentilere körü körüne inanmamak gerek elbette, ama deniyordu ki, bazen sabaha karşı yağmurdan sırılsıklam, pejmürde bir halde evinin önünde, bazen de makyaj ve kılık kıyafet dört dörtlük bir halde, film çekiminin kararlaştırıldığı tarih ve saatte çekim yerinde beliriverirmiş Mevhibe Yaren. Ne bir söz, ne bir açıklama, hiçbir şey söylemeden başı dimdik, kaldığı yerden hayatına devam edermiş.

Kapının önünde, zili çalmadan evvelki bekleme müddetinde, tüm bu fikirler bir araya gelerek tüylerini ürpertiyor, zaten ge-

rilmeye pek elverişli sinirlerini tümden ayağa kaldırıyordu. Ama 'vazife vazifedir, hem korkunun da ecele faydası yoktur,' diyerek kendini avutmaya çalışıyordu.

Pek de kısa sayılmayacak bir sürenin sonunda, bir cesaret zili çalmıştı.

Şimdi, beyaz önlük giymiş, örülü saçlarını tepesinde toplamış, güzelce bir hizmetçi kız tarafından saygıyla buyur edildiği oldukça sade mobilyalarla döşenmiş salondaydı ve apartmanın karşısındaki boz, çirkin binaya bakıyordu. Evin arkasında kalmış olmalıydı esas manzara. 'Yatak odası kesin denize nâzırdır' diye düşününce, elinde olmadan bir titreme geldi kondu kasıklarının tam ortasına. Mevhibe Yaren'le yatak odasını komşu cümlelerde tahayyül etmek bile içini bir hoş etmişti. Hafif bir sertlik yola çıkmış geliyordu, hissetti. Gelmesin için, pek sevgili müdürü Asım Bey'in devasa kulaklarını ve içlerinden coşkuyla fırlayan kulak kıllarını getirdi gözünün önüne. İşe yaramayacağını anlayınca, ev sahibesi yetmişlik Madam Angeliki'nin varisli bacaklarını... Ah, Zülfi'nin tüm 'meşgulüm efendim' itirazlarına rağmen, adamcağızı içinde kira bedeli bulunan zarfı tutan elinden çekiştirerek zorla ve ustalıkla içeri alıveren Madam Angeliki. Bu yetmezmiş gibi Zülfi'yi oturttuğu safran sarısı koltuğun tam karşısındaki sallanan hasır sandalyeye kurularak pilili eteğini hafiften sıyıran ve yol yol, damar damar mora bulanmış bacaklarını üst üste atan Madam Angeliki. Hemen bir ince sigara çıkarır, dudaklarına kondurur, 'Zülfi yaksın,' diye gözlerini genç adama diker, öylece beklerdi. Her ay gerçekleşen bu ritüeli hiç sektirmezdi yaşlı kadın. Sonrasında gözlerini süze süze genç kızlığından, genellikle hiç başlamamış ya da acıklı bitmiş gönül hikâyelerinden söz ederek derin derin iç çeker, yalnızlıktan dem vururdu. Sigarasını dudağına yapıştırır, 'Gözü kör olsun bu yalnızlığın Zülfi'ciğim,' derdi, 'en zor imtihan imiş bu.'

Asım Bey ve Madam Angeliki'ye yoğunlaştığı birkaç saniye tehlikeyi uzaklaştırmasına yardım etmişti ki, tam o sırada Mevhibe Yaren odadan içeri girdi.

Bu nasıl bir giriştir, nasıl tarif etmeli ki bu endamı, bu süzülüşü, bu ortalığı ateşten bir iklime boyayan rüzgârlı salınışı... Saçlarını savuruşundaki ahenk, koyu bir kırmızıya boyalı dudaklarını ke-

lebek şekli verecek şekilde o büzüş, kokusunda beliren, denizlerin en derininden gelen o büyülü tuz. Oturduğu yerden kalkmak istese de kalkamamış, birkaç saniye boyunca donup kalmıştı Zülfi. Sinirlerinin gerildiği her defasında yaptığı gibi burnunu kaşımıştı elindeki kalemin kıçıyla.

Mevhibe Yaren, dudağına zarafetle kondurduğu ağızlığı, irice dalgalanarak omuzlarına yayılmış gür saçları, incecik bedenini zarif ama keskince oynatışlarıyla karşısında bacak bacak üstüne atmış, oturuyordu işte. Üstünde uzun bir sabahlığı andırır kızıl kadifeden bir entari vardı, yakası incecik Fransız dantelinden. Tırnaklarını enfes bir bordoya boyamıştı; dudaklarının renginin bir ton koyusu. Hizmetçisinin kulağına bir şeyler fısıldıyor, tek gözüyle de Zülfi'ye bakıyordu. Tehdit eder gibi, 'gel beni sev' der gibi, üzülmüşçesine ve üzmek istercesine bakıyordu.

Kafası iyice allak bullak olmuştu Zülfi'nin, düşüncelerini bir araya getirmekte zorluk çekiyordu. Elindeki kâğıtta yer alan sorulara son bir kez göz atıyor, bu işten alnının akıyla sıyrılmanın hayalini kuruyordu.

Hizmetçi odadan çıkınca, tam da gözlerinin içine bakarak konuştu Mevhibe Yaren.

"Bir kadeh viski alırsınız değil mi? Bana eşlik edeceğinizi düşündüm."

Cevabı duyma gereği duymadan pencereden dışarı doğru çevirdi başını. Dışarıya bakmayı sürdürerek ekledi:

"Bakalım nasıl sualler hazırladınız bana müellif bey. Beni çok zorlamayacağınızı ümit ediyorum."

Oturduğu yerde dikleşti Zülfi, ağzını açtı, boğazı kupkuruydu. Yutkundu.

Nasıl olduysa, ilk sorusunu sormayı başardı.

Kadehi kaç kez boşaldı ve o fark etmeden tekrar doldu, bilmiyordu. Hiç içmemiş duyuyordu kendini. Yine de bir rahatlık çökmüştü üstüne. Karnından yukarı doğru dolaşan bir sıcaklık parmak uçlarına dek ulaşıyordu. Mevhibe Yaren tüm sorulara cevap vermiyordu; beğenmediği bir tane olduğunda gözlerini ufka doğru daldırıyor, duymazdan geliyordu. (Bütün şöhretliler biraz

öyle yapmaz mıydı zaten?) Ama bunun dışında çok da sıkılmış görünmüyordu. Genel hal ve tavrına dikkat edilirse, eğlendiği bile söylenebilirdi. Hatta zaman zaman, kuzguni bakışlarında oyuncu bir davet gördüğünü zannediyordu Zülfi. Sonra hemen 'Daha neler', diyordu kendi kendine, 'bırak bu kuruntuyu. Herkese böyle bakıyordur, mesleği gereği nazlıca davetkâr görünüyordur' diye içini rahatlatıyordu. Zamansız bir sertleşmeyi de tehlike alanının dışında bırakmış oluyordu böylece.

Biraz evvel kırdığı karnıyarık potundan dolayı daha da dikkat ediyordu şimdi. Kadının en sevmediği yemeği yanlış mı hatırlamıştı, yoksa topladığı malumat mı yanlıştı, bilemiyordu. Ama uyanık davranıyordu artık. Birkaç ufak denebilecek hatasını daha, Mevhibe Yaren anlamadan örtmeyi bilmişti. Örneğin, kadının en sevdiği musiki eserinin *'Gecenin Matemini Aşkıma Örtüp Sarayım'* olduğunu zannediyordu Zülfi, oysa sorduğunda, *'Şimşir-i Nigâhınla Vuruldum Ciğerimden'* cevabını almıştı az önce. O dudu dilini, uçarı dudaklarına değdire değdire, o esnada eseri zihninde dalgalandırdığından olsa gerek, biraz hüzünlenerek vermişti cevabı Mevhibe Yaren. Hiç bozuntuya vermedi Zülfi bu kez. Dik durdu.

"En sevdiğiniz giysiniz?" diye sordu, Zülfi. Oralı bile olmadı Mevhibe Yaren. Sadece alay edercesine bakmıştı, baştan çıkarıcı gözlerine yapmacık bir çocuksuluk ekleyerek. Buna benzer durumlarda soruyu tekrarlamaması gerektiğini biliyordu Zülfi. Bilmek demeyelim de hissediyordu. Karşısındakine ne yapması, ne yapmaması gerektiğini konuşmadan telkin ediyordu sanki Mevhibe Yaren. Bakışlarıyla, duruşuyla, ağzının aldığı biçimlerle, vücuduna verdiği eğimlerle nasıl davranması gerektiğini geçiriyordu Zülfi'ye ve muhtemelen tüm dünyaya. Hükmünü böyle kuruyor olmalıydı ve belki de gücünün çoğu buradan geliyordu.

İçtiği viskilerin, alaycı, biraz da küçümseyen bakışların da etkisiyle olsa gerek, o an canı sıkıldı Zülfi'nin. Ona duyduğu aşk dolu hayranlık bâkiydi ama üstünde tahakküm kurarak kendisini kapandaki bir fare gibi hissettirmesi gücüne gitmişti. Karşısındaki bu heykelsi güzellikteki kadının 'canımı kimse yakamaz' diyen o üstten bakışları, bulunduğu yerde efendinin kim olduğunu her dakika vurgulayan duruşları, sesinde çağlayan hâkimiyet kurucu tınıları Zülfi'de tehlikeli bir dürtünün uyanmasına sebep olmuştu.

Evvelden hazırladığı soruların arasında olmasa bile, aklına düşen o soruyu sormaya karar verdi. Karar vermesiyle sorması bir oldu, bekleseydi cayacaktı muhtemelen.

O yüzden beklemedi.

"Kimse aileniz hakkında bir şey bilmiyor. Kıymetli okurlarımız için biraz onlardan ve çocukluğunuzdan bahseder misiniz?"

Soruyu duyar duymaz önce anlamamışçasına baktı, sonra bir kahkaha patlattı Mevhibe Yaren. Uzun bir kahkaha, öyle ki bitmek bilmiyordu. Başı pencereden yana çevrili, gözleri yaşarana kadar güldü. Kıpırdamadan ve şaşkınca ona bakıyordu Zülfi. Tuhaftır, hâlâ korkmuyordu. Kadının gülüşünde bir kaçak tespit etmişti sanki. Oradan içeri girebilir, kısacık bir an için bile olsa orayı görebilir, göz atar atmaz tekrar dışarı çıkabilirdi, bunun mümkün olduğunu hissediyordu. Çocukluğundan ve geçmişinden, şöhretini sürdürdüğü yıllar boyunca bir kez bile söz etmemiş birine böyle bir soru sormuş, irini dışarı çıkaracak ustura darbesini yaraya vurmuş, dokunulmaması gereken bir yere dokunmuştu ve artık dönüşü yoktu.

Başparmaklarıyla gözlerinde biriken yaşları sildi Mevhibe Yaren. İniltiye benzer bir ses çıkardı.

Hâlâ pencereden dışarı bakıyordu.

Başını Zülfi Bey'den yana çevirdiğinde artık gülmüyordu. İhanete uğramışçasına koyu bir hınçla parlayan gözlerinin iki ucundan siyah rimeller yol yol akmış, biçimli çenesinde birleşiyorlardı.

Aniden yerinden kalktı, donmuş halde kendisine bakmayı sürdüren adamın yanına kadar yaklaştı. Hiçbir şey söylemeden sağ bacağını koltuğun üstüne, Zülfi'nin bacaklarının arasına koydu. Sonra eteğini biraz kaldırdı, bacağını saran siyah jartiyeri gösterdi.

Zülfi gözlerini jartiyerin siyah danteline ve bacağın pürüzsüz beyazlığına kilitlemiş, sonraki hamleyi heyecanla bekliyordu.

Mevhibe Yaren, Zülfi'nin kulağına doğru eğilerek kim bilir hangi sırlara yuva o rüzgârlı ağzından dışarı yolladığı hırıltılı bir fısıltıyla konuştu.

"Bunu eski kocamla evlendiğimiz gün takmıştım."

Bir an durdu; içinde yer etmiş, kaybolmuş bir çocuğunkine benzeyen korkuyla ona kardeş bir şiddeti kontrol etmeye çalışırcasına derin bir nefes aldı ve ekledi:

"Artık ailemle ilgili bir şey biliyorsunuz işte..."

Kadının gözlerinde kıvılcımlanan hınçtan utanarak gözlerini kapadı Zülfi. Yaprak misali titremeye başlamıştı. Cesareti buraya kadardı, artık çözülmüştü ve bundan sonra ne yapacağını bilemiyordu.

Sonra bir kahkaha daha savurdu Mevhibe Yaren.

Öfkesiyle iyice bileylenmiş,. odayı daraltan, karanlığıyla boğucu.

Zülfi'yi, dünyayı, kendini bile dışarıda bırakmasını sağlayan, hem o münasebetsiz soruyu, hem de koca bir geçmişi unutmaya yarayan korkunç şiddette bir kahkaha.

Yavaş yavaş azaldı şiddeti sonra, uzaklaştı, başka bir odanın kuytusunda boğularak yok oldu.

IV

Kimsenin yerinde olmak istemedim, kendimin bile.

Murat Yalçın

Sığınaksız

Annem aradı.

O sırada mutfakta durmuş, pencereden süzülen kar tanelerini izliyordum. Süzülüşlerine imreniyordum, hafif rüzgârda.

Karım mesaiye kalmıştı ve gece yarısından önce gelmezdi. Beş yaşındaki oğlumsa oturma odasında sessizce televizyon izliyordu. Bu arada, biraz yalnız kalmak, sessizlik içinde bir fincan kahve içip iki satır bir şey okumak, düşünmek istiyordum.

Cebinde günden hediye, bir sürü, dinlemeye hiç de can atmadığım hikâyeyle dönüyordu eve karım. Bunları paylaşmaktaki samimi ısrarını kıramıyor, en azından suratıma o ısmarlanmış ifadeyi kondurup karşısında kafamı sallayıp duruyordum. Tanrım, hafta sonları da bir türlü bitmek bilmiyordu o hikâyeler... Bitmeye yaklaştığında karım da huzursuzlanmaya başlıyordu sanki; bir an önce pazartesi olsun ve işe giderek yenilerini biriktirmeye başlasın istiyordu. İşte o eve gelmeden veya oğlum beni yanına çağırmadan evvel –ki yanından biraz uzaklaşsam, sık sık ve herhangi mantıklı bir sebebe ihtiyaç duymaksızın çağırırdı– biraz yalnız kalmak istiyordum. Yalnız kalmak, okumak ve düşünmek... Bunlar son yıllarda, hadi evlenme tarihinden başlatmayalım bunu ama kesinlikle oğlum doğduğundan beri, hayatımdan gitgide çıkmaya başlamışlardı. Kendime kozalar örmeye çalışıyordum ben de. Varken aynı anda yok olmak gibi. Geçici firarlar peşinde. Geçici ve zahiri firarlar... Son zamanlarda bu iş için mutfağı seçmiştim kendime. Mutfak evin en sessiz ve kuytu yerlerinden biriydi çünkü. "Bir sığınak olarak mutfak" diye düşünüyor, sinirle gülümsüyordum sık sık.

Annemin adını telefon ekranında gördüğümde bekledim. Bıraktım telefonu, biraz çalsın.

Kim olursa olsun, hemen açmam ben. Bekletirim. Daha önemli duymak için değil kendimi. Tam tersine, kendime biriyle konu-

şurken iyice katlanamadığımdan, sesime bulaşmış, rahatsızlığımı gizlemeye çalışan o sahte rikkati duymak istemediğimden yaparım bunu. Belki de en çok, biriyle konuşurken kendimin daha fazla farkına vardığımdan...

Birden aklıma geldi, bir gün sonra doğum günüydü. Kendini hatırlatmak mı istiyor diye düşündüm, yanıtlamadan hemen önce. Bir an için bile olsa, düşündüm bunu.

"Alo", dedi annem. Ve durdu. Sanki ben onu aramışım ve rahatsız etmişim gibi söyledi bunu.

Ben tam "merhaba," diyecektim ki, oğlum içeriden seslendi. "Bir dakika anne," diyerek salona yöneldim. Koltuğa iyice gömülmüştü ve çalımla "su" dedi, yüzüme bile bakmadan.

Su verme işini iyice ağırdan aldım. Annem ne kadar meşgul olduğumu anlasın istiyordum çünkü. Bırakın onu sık sık aramayı, kendime ayıracak vaktimin bile olmadığını iyice görsün.

"Hah, anne, kusura bakma. Bizimki su istedi de."

Sessizliği devam etti bir süre. Sonra nasıl olduğumuzu sordu. Hiç düşünmeden "İyiyiz," dedim. Ben onu sorduğumda, hemen yakınmaya başladı. Dizlerindeki ağrılardan, ameliyat olasılığından, doktorun yürümesini istediğinden söz açtı. "Dizlerimin iyileşmesi için kilo vermeli, kilo vermek içinse yürümeliymişim. İşin tuhafı dizlerimin ağrısından yürüyemiyorum ve bu yüzden de kilo alıp duruyorum."

Cümlesinin sonuna geldiğinde kıkırdadı. Bu gülüşü tanıyordum, sinirlenince böyle gülerdi. Babam hayattayken, ben henüz evden ayrılmamışken, birlikte yaşıyorken yani, daha çok duyardım bu gülüşü. Biz aslında bütün aile, sinirlenince biraz gülerdik. Ev gerilimli kahkahalardan geçilmezdi.

"Geçmiş olsun" dedim ve sustum. Annemin bir an yutkunduğunu duydum. Sanki konuyu uzatmak istiyordu ve benim soru sormamam onu büyük bir hayal kırıklığına sürüklemişti.

"Hava nasıl orada?" dedi sonra.

"Kar yağıyor," dedim.

"Burada da," dedi.

Sonra karımın ve oğlumun ne yaptıklarını sordu.

"Hiç," dedim. "N'apsınlar..."

Onları her sorduğunda, sanki daha da uzaklaşıyorduk. Ya da

birbirimizden ne kadar uzaklaşmış olduğumuzun ayrımına o anlarda daha bir varıyorduk.

Bana öyle geliyordu ki konuşacaklarımız bitmişti. Daha fazla ne söyleyebilirdim bilmiyordum. Hem oğlum, günde çok sınırlı bir süre izlemesine izin verdiğimiz –aslında karımdan çıkmıştı bu fikir de, tüm diğer parlak fikirler gibi– televizyona dalmışken zamanımı iyi kullanmalıydım. Kahvem de soğumaya başlamıştı ve kitabım uzun zamandır aynı sayfada duraklamış, beni bekliyordu.

Tam her zamanki telefonu kapatma öncesi suskunluğu yaşıyorduk ki, "Böyle olacağını hiç düşünmezdim, bu kadar yalnız..." dedi.

Cümlesini bitirmedi.

Şaşırdım. Ne demekti bu şimdi? Sesi de bir tuhaf çıkıyordu. 'Ne diyeceğim ben şimdi?' diye düşünürken, oğlum hızla ve büyük bir gürültüyle mutfağa girdi ve bacağıma sarılarak sallanmaya başladı. Hafif sert bir tonda, babaannesiyle konuştuğumu ve içeri gitmesi gerektiğini, birazdan yanına geleceğimi söyledim. Yalandan dudağını büktü.

Kızar gibi yapsam da, aslında yanıma gelmesine seviniyordum. 'Görüyorsun işte anne,' diye geçiriyordum içimden, 'hayatımın nasıl olduğunu görüyorsun.'

"Kusura bakma anne," dedim. "Ne diyordun?"

Aslında tam olarak duymuştum ne dediğini. Sadece tekrar etmek istemez sanıyordum. Ama yanılmışım.

Bir an durdu, sonra hızlı hızlı konuştu.

"Bu kadar yalnız kalacağımı hiç düşünmezdim, diyordum. Babanın benden önce öleceğini, senin başka bir şehre taşınacağını, yılda sadece birkaç kez görüşeceğimizi... Bunların hiçbirini tahmin edemezdim."

Ne diyeceğimi bilemiyordum. Böyle şeyler söylemezdi genelde, telefonda hiç söylemezdi. Tanıyamıyordum artık onu, sesi şimdi bir yabancının sesini andırıyordu.

Oğlum tüm gürültüsüyle tekrar mutfağa dalsın ya da karım, günün yorgunluğunu sesinden acemice süpürmek istercesine capcanlı ve yapay bir 'merhaba'yla eve girsin istedim. Hiçbiri olmadı.

"Hayat işte, anne" dedim. "Hepimizin sonu yalnızlık."

Der demez, biraz daha nefret ettim kendimden. Birazcık daha anlayışlı olamaz mıydım? Bu kadar mı sertleştirmişti hayat beni? Sonra hemen kendimi avutacak fikirler bulup sıraladım. Öncelikle şaşırmıştım bunları annemden duymaktan, telefonda böyle şeyleri hiç konuşmazdık ne de olsa. Yüz yüzeyken konuşur muyduk sanki. Hiçbir zaman böyle bir yakınlık oluşmadı bizim aramızda. Şimdi sırf yaşlandığı ve yalnız kaldığı için en iyi arkadaşı olamazdım. Kimsenin en iyi arkadaşı olamazdım hem ben. Yalnızlıktan yakınmasını da bir türlü anlayamıyordum. Hatta son yıllarda yalnızlığa o kadar çok ihtiyacım vardı ki, herhangi birinin yalnızlıktan yakınması beni sinirlendiriyordu. O yüzden ona acımıyordum. Acımak uzun zamandır bana çok uzaktı.

Birkaç saniye süren sessizlikten sonra "Anne, bizimki beni çağırıyor," diye yalan söyledim, "Sonra tekrar konuşalım mı?"

Kahvem iyice soğumuştu. Kitabımdansa birkaç sayfa okuyabildim ancak. Kendimi veremiyordum.

Oturma odasına geçtim. Oğlum koltukta uyuyakalmıştı. Onu öyle masum bir ifadeyle, iki büklüm uyur görünce, benimle oynamak istediği zamanlarda "işim var" deyip kuytulara kaçışlarım aklıma geldi. Her zaman işim olmuyordu aslında. Yalan söylüyordum ona. Çocuğuma yalan söylüyordum. Uyanıkken bu durum hiç rahatsız etmiyordu beni, ama onu ne zaman uyurken görsem, kendimi suçlu hissediyordum.

Televizyonu kapattım, onu yatağına yatırdım. Kahvemi tazeleyerek mutfak penceresinin önünde durdum. Kitabımı okumak gelmiyordu artık içimden. Hiçbir şey yapmak gelmiyordu.

Oğlumu ve annemi düşünüyordum.

Çocuğumu ve çocukluğumu yani...

Sonra, hayatım dediğim, diyebildiğim o değişken, kaygan, şekilsiz, muğlak şeyi.

Her zaman hasretini çektiğim sessizlik şimdi huzurumu kaçırıyor, mutfak bile içimi daraltıyordu.

Pencereden dışarıyı izlemeye başladım tekrar. Kar taneleri havada süzülmeye devam ediyordu. Rüzgârın yardımıyla, sanki aşağıdan yukarı yağarcasına savruluyorlardı. Saatime baktım sonra. Gece yarısı olmuştu. 'Kaç doğum günü kaldı acaba?' diye geçirdim içimden. Yüreğim biraz kamaştı.

Uyumuş mudur ki şimdi?

Belki o da mutfak penceresinden bir süre yağan karı izlemiş, sonra uykunun o tatlı çağrısına karşı koyamamış, omzundan kayıp mutfağın ahşap zeminine düşüveren hırkası yüzünden biraz üşüyerek en yalnız uykularından birine dalmıştır. Bir süre sonra boynunda bir ağrıyla uyandığında, bir zamanlar sığınağım olan, son zamanlarda iyice gözden çıkardığı irice vücudunu yatağa götürebilmek için, kim bilir ne çok çaba sarf etmiştir.

Onu aramak istiyordum aslında. Hem konuşmamız da yarım kalmıştı.

Ama bir yandan sabah ararım diyordum.

Sabah olduğundaysa akşamı bekleyecektim.

Kendimin farkına varmamak için, zaten zar zor katlandığım, içinde bulunduğum o anı genişletecek, ağırlaştıracak, çekiştirip uzatacak, yeni yüklere gebe şeylerden kaçmak için her şeyi yapardım ne de olsa.

Uzunca bir mücadeleden sonra telefonu elime almıştım ki, karımın anahtarının kilitte çıkardığı sesi duyarak rahatladım.

Otoportre

O kocaman, mürdüm gözlerini bana çevirdiğinde ona sarılmak isterdim. Nerede olursak olalım. Yanımızda kim bulunursa bulunsun. Ama bu arzumu sulamaz, daha filizlenmeden kurumaya bırakırdım. Oldum olası böyle cinayetlerin ustasıydım, nice doğmamış heveslerin acemi katili.

Öğleden sonra geldi atölyeye. Yine az uyumuştu. Gözlerinin altı mor halkalarla çizilmiş, sakalı kirli, gözleri dumanlı. Gece ne aldıysa artık uyumadan önce –uyuyabilmek için de denebilir– hâlâ elleri, kolları başka birine aitmişçesine deviniyordu yarı karanlık odada. Bacak bacak üstüne atmıştı; üstünde her zaman giydiği vişneçürüğü bermuda şortu. Rengi kirden siyaha doğru yol almış, ucundan iplikler koparak sallanmaya başlamış o meşhur şortla ne çok dalga geçerdi herkes. Ben kızardım. O ise gülerdi. "Hişşt, kızma," derdi bana göz kırparak. "Filtre kahve var mı?" diye eklerdi hemen. Ötekilerin alaycı bakışlarını sineye çekip gider getirirdim.

Gözlerinde doyumsuz bir hınç vardı, görürdüm. Nereden gelmiş, kim beslemişti de bu kadar taze kalıyordu, bilmiyorum. Bazen aceleyle tutuşur, sonra hemen sönüverirdi. Kimse görmezdi o kıvılcımları benden başka sanki. Şefkati bilmediğini söyleyemem ama. Biliyordu bilmesine ama bünyesine dâhil etmemiş, kendinin kılmamıştı. Çünkü şefkatin sonradan edinilen bir şey olamayacağı bilgisine sahipti, derinlerinde bir yerlerde. Kaç kere soğukta titreyen bir yavru kedinin yanından durmadan geçmiş, kaç kere omuzlarından sarsıla sarsıla ağlayan kadınlara buz gibi bakmış, babası öldüğünde, içinde anlık da olsa kıpırdayan o solucanın başını ezişindeki hıza kendisi bile daha sonraları ne kadar şaşmıştı, kim bilir.

Hepimiz resim sevdasındaydık. O hariç. Uzun zaman önce bırakmıştı resim yapmayı.

Sürekli otoportresini yapıp duran bir ressamdan yeni ayrılmıştı o sıralar. Tanıyordum ben kızı. Neredeyse durmaksızın sigara içer,

kara saçlarını kendi keser, tuhaf bir kâkül taşırdı köşeli yüzünde. Sıkıldığında ya da kızdığında, çalımla üfleyerek uçuştururdu yamuk yumuk kâkülünü. İşte bu eski sevgiliden söz açıldığında "Dikkat edin," deyip duruyordu, "bir kadın sürekli kendi portresini yapıp duruyorsa bir arıza vardır, tecrübeyle sabit, böyle bu." Gülüşüyordu ötekiler. Söylediklerine ne itiraz ediyor, ne katılıyorlardı. Sadece aynı dozda, alışkanlık haline gelmiş o yapışkan gülüşmeler... Sürekli. Sinirime dokunuyordu hepsi. O da gülüyordu, odadakilere katılıp. Ben bunalıyordum.

Gülüşmeler bitince bana doğru döndü, duraksadı. Kahve isteyecek sandım.

"Sen de otoportreni yapıyor musun?" dedi.

"Hayır," dedim, "yapmıyorum."

Sesimde önleyemediğim bir gerginlik keşfettim, canım sıkıldı.

"İyi," dedi gülümseyerek.

"Böylesi, iyi."

Bir süre sonra oturduğu yerde uyuklamaya başladı. Geceleri uyuyamadığından sanırım, konuşurken birdenbire uykuya geçiverirdi. Ötekiler çoktan çıkmıştı, yalnızca ikimiz kalmıştık atölyede. Ben onun uyumasını fırsat bilip bir köşede çalışmaya başlamıştım. Ne zamandır bitiremediğim bir resim üzerinde uğraşıyordum. Ama o odadayken resme veremiyordum kendimi. Kulağıma ulaşan, göğsünden çıktığını sandığım hırıltılar bile içimde bir şeyleri dürtüyor, kasıklarımı karıncalandırıyordu. Yanma gitmek, kucağına oturmak, saçlarını avuçlarımın arasına almak, yüzünün her köşesini, özellikle de o muzipçe çarpık ağzının kenarlarını öpmek istiyordum.

Uyandığını, sessizce bana yaklaştığını ve hemen arkamda durduğunu anlasam da belli etmedim. Arkamda öylece durmuş, üzerinde çalıştığım, bitmeye daha çok uzak olan resme bakıyor olmalıydı. Nefret ederdim birinin bitmemiş bir resmime bakmasından. Ama onu engelleyecek bir şey de yapmıyordum o an.

İyice yaklaştığını hissettim sonra. Nefesini ensemde duyuyor, yine de çalışmayı sürdürüyordum. 'Mış gibi' yapmayı ya da. Fırçamı patlıcan moruna batırdım, tuvalin köşesine bir yuvarlak boyadım. Sonra bir tane daha. Ve bir tane daha. Ne yaptığım hak-

kında hiçbir fikrim yoktu. Tenimdeki o tatlı ürperti arttıkça, mor baloncukların sayısı da artıyordu.

Ensemde bu kez parmağının ucunu hissettim. Bir an sonra memelerimi iki avcunun içine aldı. Karşı koymadım.

Atölyenin kirli zemininde yarı çıplak uzanmıştık bir süre sonra. Sevişmenin hırpani tuzunu henüz üstümüzden silkememiştik. Döndüm, yüzüne baktım. Tavana diktiği gözlerindeki boşluk daha da derinleşmiş gibi geldi bana. Bakışlarının karanlığı farklı bir ton kuşanmış ya da benim o zamana kadar görmediğim yeni bir katmanın gölgesinde bana yabancı gelmeye başlamıştı. Ürkümü belli etmemeye çalıştım. O ise ansızın kalktı, hızlıca giyinerek çıkıp gitti atölyeden. Yüzüme bakmadan, hiç bir şey söylemeden. Belki de yakalanmaktan, başkalarının bizi bu halde görmesinden ya da benimle konuşmanın vereceği sıkıntıdan korkmuştu. O an benim yanımda olmak dışında herhangi bir yerde bulunmayı tercih ettiği açıkça görülüyordu.

Kalktım, üstüme başıma çekidüzen verdim. Mutfağa gittim, kendime taze kahve yaptım. Mutfak penceresinden görünen, sokakları tatlı bir laciverte boyayan yeni doğmuş ayla bakıştık. Boş bir tuval arandım sağda solda. Ufak bir tane buldum sonra. Onun portresini yapacaktım, öyle istiyordum. Gözlerindeki alacalı hıncı, gülüşündeki yaralanmış alaycılığı, kemikli yüzünün kaçak anlamını koyacaktım içine. Sonra yeni fark ettiklerimi, onun hakkında önceden düşündüklerime eklediklerimi, her şeyi... Kısaca bendeki onu –bulabilirsem elbet– boyayacaktım. Bir solukta, izlenimlerimin ve sezgilerimin dizginlerini tamamen bırakmış bir şekilde, hastalıklı titizliklerle yaralamadan ve ötesini berisini hiç düşünmeden.

Hızla başladım resme. Tam hayal ettiğim gibi durmaksızın çalıştım. Yerimden bir kez olsun kalkmadım.

Bitirdiğimde güneş doğuyordu. Daha önce hiçbir resmi bu kadar çabuk tamamlamadığımı düşündüm. Sonuçtan da memnundum oldukça. Hiç âdetim olmamasına rağmen bir sigara yaktım. Biraz uzaklaştım, odaya yavaş yavaş dolmaya başlayan gün ışığında nasıl göründüğüne bir de uzaktan baktım.

O zaman ayırdına vardım ki, resimde onun yerine, bir kadın sureti belirmişti. Bana oldukça tanıdık gelen bir kadın.

Biraz düşünsem kim olduğunu bulabilecektim.
Hissediyordum. Ama buna değmezdi, hiç değmezdi hem de.
Ben de üstünde durmadım.
Bir sigara daha yakıp atölyeden çıktım.

Karganın Merhameti

Esma Kalfa'yı dün toprağa verdik. Annemle babamdan sonra hayatta en çok sevdiğim insandı. Hatta bazen onlardan da çok seviyorum gibi gelirdi de kovardım aklımdan bu düşünceyi. Yanlış gelirdi böyle hissetmem.

Artık bu dünyada bir Esma Kalfa yok. Ama dünya bundan fazla etkilenmişe benzemiyor. Dünya hiçbir şeyden yeterince etkilenmişe benzemiyor zaten, tıpkı annem ve babam gibi. Oysa ben daha yeni anladım ki insanın sevdiğinden ayrılması pek zormuş. Yüreğim yerinden sökülüveriyor sanıyorum ansızın. Bu benim ilk kez başıma geliyor, daha önce bir sevdiğimi kaybetmemiştim. Büyük hüzünler görmeden, istekleri büyük bir coşkuyla olmasa da gecikmeden yerine getirilen bir çocuk oldum hep. Çocukluğum da kalmadı ya artık. Esma Kalfa takılırdı son zamanlarında bana, birkaç yıla kalmaz babanın subaylarından biri cesaret eder de ister kızım seni diye. Gidip gıdıklardım ben de onu. Yemenisinden göründüğü kadarıyla gıdığını ve boynunu mıncıklardım. Annem gürültümüze gelerek beni odama gönderene kadar sürerdi bu mutluluk.

Annem de tıpkı babam gibi ciddiyet timsalidir. Tek çocukları olmam hiçbir şeyi değiştirmedi, annem ve babam tarafından hiç şımartılmadım. Albay Samim Bey ve eşi Nahide Hanım'ın kucaklama, öpme ya da koklamaya benzer his dolu hareketlere olan mesafeli yaklaşımlarından ben de nasibimi aldım hep. Birbirlerine de bırakın kucaklamayı, bir ince söz, bir zarif bakışla dokunduklarını dahi görmemişimdir. "Soğuk nevale" derdi Esma Kalfa anneme, babama da "Monşer Kolonel". Babamla asker arkadaşlarının aralarında Fransızca konuşurken birbirlerine monşer bazen de mösyö demelerine çok gülerdi. Kimi zaman bizim yanımızda da Fransızca konuşmalarının nedenini sormuştum da "Konuşmaz, usulüne uygun pratik etmezsek nisyanla malul olur ecnebi lisanımız," demişti babam, arkadaşlarına göz ucuyla

bakarak. Ama ben bu bakışta başkaca anlamlar sezerek küsmüştüm içten içe.

Kendimi ne zaman yabancı, ne zaman bedbaht hissetsem Esma Kalfa'nın kucağında alırdım soluğu. Çocukken daha fazla olurdu bu kaçmalarım, geceleri yatağımdan kaçarak onun sıcağına sığınırdım. Ne görünüşümün, ne huylarımın benzediği annem ya da babamın yanına gitmek aklıma bile gelmezdi. Esma Kalfa'nın arapsabunu kokan memelerine sokar başımı uyurdum. Ne zaman onun yanına gitsem, ona sarılsam adını şimdi bile tam koyamadığım, eski bir tanışlığı andıran o duygu dolardı içime. Çoktan yitirmiş olduğum bir şeyi tekrar bulmuşum gibi hissederdim orada. Ama bu şeyin ne olduğunu bulmaya yaklaştığım her seferinde, tam da o anda büyülü ve derin çocuk uykuma dalıverirdim. Şimdi bile kati olarak hatırladığım ve beni en az o zamankine benzer bir şekilde tedirgin eden ve biraz da korkutan o rüyayı da, Esma Kalfa'nın koynunda uyuduğum her gece gördüğüm gibi yine göreceğimi bilirdim. Tıpkı sabah olunca rüyamı ona gene aynı sözcüklerle anlatacağımı, onun da yüzü yere dönük ve asla gözlerime bakmadan sessizce dinleyeceğini bildiğim gibi.

"Aynı rüyayı gördüm ben gene Esma Kalfa. Hani küçüklüğümdeki halimin ve bir sürü karganın olduğu rüyayı. Meğer mor bir dağ üstünde bir mağara varmış da, elleri ve saçları kınalı kadının sırtıma bağladığı bebekle ve bir elime tutuşturduğu ekmek çıkınıyla o mağaraya gitmem gerekiyormuş. Bebeği zar zor taşıyacak yaştayım ama sesimi çıkarmıyorum. Aynı kadının nasırlı elleriyle saçımı okşadığını ve üstümüze eğilerek önce beni, sonra sırtımdaki bebeği kokladığını hatırlıyorum. İçeride, yere oturmuş kasketli bir adam bir yandan sigara içiyor, bir yandan bize bakarak dudaklarını kıpırdatıyor. Kadın 'siz gidin hele, hemen ardınızdan geleceğiz,' diye bizi yolcu ederken sırtımdaki bebek önce biraz vızıldanıyor, sonra susuyor. Kadından öyle huzur dolu, sıcacık bir ekmek buğusu gibi kokan bir rüzgâr hissediyorum yüzüme doğru esen, ayrılmak zor geliyor. Ama gitmem gerektiğini biliyorum, nedenini bilmesem de. Sonra sıcakta oflaya puflaya dağın yamacına tırmanırken görüyorum kendimi. Yol boyunca her şey çok tanıdık ve rahatlatıcı geliyor bana. Mor dağın hissedilmeye başlayan ılık esintisi saçlarımın

arasından geçerken, sırtımdaki bebek de huzurla uyuyor. Ama mağaraya yaklaşıp da karanlık ağzını görünce bir korku düşüyor içime. Hemen önünde, sürekli havalanan ve sonra geri konan bir sürü karganın bulunduğu mağaranın karanlık ağzı bizi yutuverecek sanıyorum. Korkum gitgide çoğalıyor, neden oraya girmem gerektiğini anlayamıyorum. Çalıların arasına gizlenip gözümü mağaraya dikiyor ve bekliyorum. O sıra, mağaraya telaşla giren başkalarını görüyorum, onları görmek de korkumu geçirmiyor. Sonra gökyüzünden daha önce duymadığım gürültüler gelmeye başlıyor ve korkunç bir patlamanın etkisiyle yüzüstü yere atıyorum kendimi. Bebek, diye düşünüyorum, uyanacak şimdi. Ama uyanmıyor. Gözlerimi açıp baktığımda mağaranın ağzının alev alev yandığını görüyorum. Elimle sırtımdaki bebeği yokluyorum, kımıldamıyor. O an, yangının olduğu taraftan bir karganın bize yaklaştığını görüyorum. Uçmuyor karga, yalpalayarak yanımıza yaklaşıyor. İyice burnumun dibine geldiğinde kanatlarından kan damladığını görüyorum. Etraf iyice kararıyor. Kafamı bir kaldırıyorum; gökyüzü silme karga dolu. Hepsi havalanmış, mağaranın üstünde kapkara bir bulut misali dolanıyor. Gökyüzü çığlıklar atarak uçan kargalar oluyor. Burnumun dibindeki kargaysa dikiyor gözünü gözlerime, kan damlatan kanatlarıyla yere düşüyor ve hareketsiz yattığı yerden bana bakmayı sürdürüyor. Sonra gözlerimi kapatıyorum yine. Rüyamda rüya görüyor olmayı diliyorum. Cesaretimi toplayıp gözlerimi tekrar açtığımda bir adamın başımda dikildiğini seçiyorum. Önce tuhaf giysiler içinde bir yabancıymış gibi geliyor, sonra yüzünü seçerek kim olduğunu çıkarıyorum. Başımda dikilen adam asker kıyafetleri içindeki babammış meğer. Beni usulca kucağına alıyor. Rahatsız olsam da biraz, ses çıkarmıyorum. Bebeği yokluyorum, sırtımda değil artık. 'Bebek nerede,' diye soruyorum, babam ne dediğimi anlamıyor. Bu kez 'bebek nerede' diyerek sırtımı gösteriyorum. Hiçbir şey yapmıyor babam. Ağlamaya başlıyorum ben de hıçkırarak ve kollarımı boynuna doluyorum. Başka yapacak bir şey yok çünkü. Hiç sarılmadığım gibi, sıkı sıkı sarılıyorum ben de babama..."

Tam bu noktada, anlatırken ayakta görür gibi bir kez daha yaşadığım bu rüyadan yeniden uyanıyorum. Esma Kalfa gözlerindeki yaşı yemenisinin ucuyla silerek dizlerine yatırıyor beni. Hiçbir şey

demiyor önce, sadece saçlarımı okşuyor. Bir an geçiyor, "Sonra," diyor, "sonra bir şey görmüyor musun rüyanda?"

Sonrasında pek bir şey yok diyorum.

Sonrasında pek bir şey hatırlamıyorum.

Gece yatmadan evvel pencerenin yanına giderek Esma Kalfa'yı düşünüyorum; sonra uzun zamandır o rüyayı görmediğimi, Esma Kalfa da öldüğüne göre belki bir daha hiç göremeyeceğimi, bu rüyamı annemle babama hiç anlatmadığımı ve anlatmak da istemediğimi...

Yatmak üzereyken, bir karga konuyor pencere pervazına. Parlak siyah tüyleri gecenin içinde bile belirgin. Zamanın başlangıcından beri böyle bakıyordur belki kargalar diyorum, bakışları hiç değişmemiştir, kim bilir. Kargaysa bakmayı sürdürüyor gözlerime. Bir şey anlatmak istermiş ya da öfkeliymişçesine değil ama. Hiçbir şey yapmadan ve kıpırdamadan öylece bakıyor. Korkuyorum kargadan, gözlerime diktiği delici bakışlarından. Rüyamdaki kargadan korkmadığım kadar korkuyorum ondan. Bir an önce uçup gitmesini, beni rahat bırakmasını istiyorum. Dayanamayıp babama sesleniyorum. Davetlilerle sohbet ettiği salonu terk ederek, biraz sonra yanıma geliyor. Neden beni rahatsız ettin dercesine gözlerime bakıyor. "Karga," diyerek pencereyi gösteriyorum. "Ne kargası" diyor babam, "burada hiçbir şey yok." "Var," diye ısrar ederek elimle işaret ediyorum. Sonra o da fark ediyor gecenin içindeki hareketsiz kargayı –ya da beni yatıştırmak için fark etmiş rolü yapıyor, bilmiyorum– ve pencerenin camına vurarak kovalıyor. Beni yatağıma yatırıp yanıma oturuyor. Rüyamdaki gibi sarılmak istiyorum babama. Hatta rüyamdaki yabancılık hissi olmadan sarılmak istiyorum. Cesaret edemiyor, parmak uçlarımla koluna dokunuyorum. O da biraz rahatsız olduğunu belli etse de, yavaşça elime dokunuyor ve üstümü örterek odadan çıkıyor.

Sessizlik içinde, sakin gökyüzünün bir parçasını görebiliyorum yattığım yerden.

Bomboş gökyüzü, yeniden yaratılmış gibi bomboş.

Nereden geldiğini anlayamadığım bir huzur duyarak rüyasız uykulara karışıyorum.

En Uzak Dağ

Yokluğun da farklı biçimleri vardır. Örneğin, kendinizi kaptırmaktan alıkoyamadığınız o gündelik yaşam hıncından eser yoktu bu kentte. Trafik hiç yoktu. Otobüste kimse kimsenin üstüne çıkmaya çalışmıyor, metroya binecekler inen kişileri ezmiyordu. İlişkilerde anlamsız samimiyetler de, gereksiz asabiyetler de yoktu. Tüm bunlar yoktu evet, ama dediğim gibi, yokluğun da farklı biçimleri vardır. Kimisi mutlu ederken, kimisi zamanla bir boşluğu imlemeye başlar. Ben de içimde bir boşluk büyütmeye, kendi çöplüğümü düşlemeye başlamıştım yavaş yavaş. Kendime bile yabancılaşmıştım, herkesin soğuk, herkesin mesafeli olduğu o kentte. Kaldığım küçücük odayla, bir süredir çağrılı olarak çalıştığım yer arasında gidip gelirken başlarda duyduğum doyurucu huzur yavaş yavaş kaybolmaya başlamıştı.

Oysa hayat ilk başlarda ne kadar da güzeldi. Yaşadığım kentin tüm keşmekeşinden sonra böyle bir yerde yaşamaya başladığım ilk günler bünyemde müthiş bir rahatlama yaratmıştı, evet. Öylesine temiz, akla zarar seviyede düzenli, eflatun gölgeli yüce dağlarla üzerinde her daim kuğuların süzüldüğü yeşil göllerin çevrelediği sakin bir Orta Avrupa kentinde bulunmanın tadını çıkarıyordum. O bölgede sakin olmayan bir kent bulmanın imkânsızlığını ileri sürerek burada sözcüğün gereksiz kullanımı var diyenler çıkabilir. Ama rica ediyorum, demesinler. Çünkü orası bu vurguyu, hatta çok daha fazlasını hak edecek kadar sakin bir kentti.

Çalıştığım yerde öğle yemeklerini yalnız yiyordum. Kendi kentimde de böyleydim aslında. Çok insan sever biri olduğumu iddia etmedim hiç. Ama yine de arada bir de olsa konuşma ihtiyacı duyuyordum. Yalnızlık bir tercih olmadığında can sıkıcı olabiliyordu çünkü. Ben de çalışma arkadaşlarımla yemeyi denedim birkaç kez; baktım, yalnızlıktan daha beterdi. Sonunda ondan da vazgeçtim.

'Herkes soğuk, herkes mesafeli,' dedim ya, bunu açmam lazım biraz. Aslında güler yüzlü denebilir bu insanlar için, ama bakışlarında bir aymazlık, bir aynılık, bir durağanlık var. Donuk ifadelerine yapışmış gülümseyişleri içinde, öyle olması gerektiği için ve başka türlü olmayı bilmedikleri için öyleler sanki.

Bütün bu birbirine benzer insanlar arasında orta yaşlı bir kadın dikkatimi çekiyor nedense. Çalıştığım yerin halka ilişkiler sorumlusu Jeanne. Diğerleri kadar ezbere değil onun gülüşü. Zaten çok güldüğü de söylenemez ya. Belki bu yüzdendir eskimemişliği ve sıcaklığı. Onun bakışlarında bir tanıdık anlam yakalıyorum kimi zaman, kahverengi, arkadaşça bir yumuşaklık. Tanısak aslında birbirimizi severmişiz gibi hani. Yine de uzunca bir süre, toplasak birkaç kelime etmemiştik birbirimize, ta ki o güne değin.

Bir öğle yemeği sonrasında sigara içerken yanıma yaklaşıyor Jeanne. "Türkiyeliydiniz değil mi siz?" diyor.

"Evet" diyorum.

Bakışları daha da sıcaklaşıyor. Buralarda pek görmediğim bir parıltıyı yansıtıyor. Bir şey söylemek istermişçesine duruyor, karşımızda uzanan göle çeviriyor başını. Sonra bana dönüyor, gözlerime bakarak konuşmayı sürdürüyor:

"Ben Ermeni'yim. Anneannem Bursalıymış. Annem küçükken Bağdat'a göçmüşler. Sonra da buraya... Ben burada doğmuşum. Hâlâ Türkiye'nin adı geçince annemin içi titrer."

'Öyle mi?' diyorum, şaşırarak.

Başkaca ne diyeceğimi tam bilemiyor, susuyorum.

Jeanne ise başka şeylerden söz ediyor şimdi. Yaşadığım kentin dar sokaklarının birinde yürürken yağmura yakalanmışım, biriyle kendi dilimde ateşli bir tartışmaya girmişim ya da sıcak bir çay içmişim gibi hissediyorum. Onun konuşması içimi ısıtıyor.

Sonra susuyor, onca ışıltısız ruh arasında boğulmuş birbirine yakın iki kalp, yan yana durmuş sessizce sigaralarımızı içiyoruz.

Birkaç gün sonra bir yemek daveti alıyorum. Jeanne beni ve birkaç kişiyi evine, akşam yemeğine çağırıyor. Oturma odasındakiler: İsveçli Annika ile Afgan kocası, Arnavut İsmail, İranlı Ali ile Fransız karısı Amendine ve elbette Jeanne'nin zarif annesi Madam Marie... Herkes nazik, herkes kararında bir neşe içinde şundan bundan

söz ediyor. Madam Marie'nin bakışlarındaysa biraz daha farklı bir şeyler var sanki. Yoğun, oyalı bir hüzün işlenmiş bu bakışlara; onları ulaşılması zor kılıyor ve ışıltısına farklı katmanlar yüklüyor. Karşımda oturan bu ufak tefek, oldukça şık giyinmiş kadın Türkiye'den olduğumu öğrendikten sonra beni daha bir dikkatle incelemeye başlıyor. Nedense heyecanlanıyor ve ne gelecek acaba diye beklemeye başlıyorum.

Madam Marie dayanamıyor, sonunda yanıma yaklaşıyor. Gülümseyerek benimle Türkçe konuşmaya çalışıyor ama söylediklerini anlayamıyorum. Çok mahcup oluyorum. O hâlâ gülümsüyor ve ortak bildiğimiz dil olan Fransızcaya dönüyor. Hayatının ilk yıllarını geçirmesine rağmen Türkiye'yi hiç unutamadığını, ölmeden önce bir kez daha Türkiye'yi görmek istediğini söylüyor. Bunu söylerken bana bakmıyor ve çok sıradan bir şey söylermişçesine gözlerini odadaki nesneler üzerinde dolaştırıyor. Böylece kendini bu fikre ya da bu fikrin bir gün gerçekleşeceğine inandırmaya çalışıyor sanki. Memleketini hatırladığınca bulabilmenin imkânsız olduğunu görmezden gelerek yapıyor tüm bunları.

Sonra eliyle hafifçe elime dokunarak "İzninizle," diyor, "size bir şey göstermek istiyorum..."

Kendisini izlememi istediğini belirtir bir tavırla ayağa kalkıyor. O önde ben arkada başka bir odaya geçiyoruz. Burasının, onun kızının evindeki odası olduğunu anlıyorum. Siyah beyaz bir yığın fotoğraf, üzerinde Arapça ya da Osmanlıca yazılar var. Tam bilemiyorum. Birtakım eski belgeler duruyor yanında fotoğrafların. Bunların eski tapular olduğunu söylüyor bana. Eski evlerin tapuları... Çoktan göçüp gitmiş bir yaşanmışlığın eksik tanıkları.

Hafifçe titreyen elini uzatarak ufak bir kutu gösteriyor sonra, üzerinde 'Orient Express' yazan. İçinde özel bir muhafazada saklanan, kurutulmuş birkaç çiçek duruyor. Gözleri daha bir parlıyor şimdi, o çiçeklere bakarken. Fazla bir şey konuşmadan, öylece duruyoruz odada.

Yerinden doğrularak koluma giriyor, salona birlikte dönüyoruz.

Diğer davetliler içkilerini almış, masaya geçmek için bizi bekliyorlar. O sırada benim getirdiğim lokumun paketini açarak kahve sehpasının üstüne koyuyor Jeanne ve nazikçe teşekkür ediyor.

Madam Marie'nin, lokum kutusunu görünce heyecanlandığını görüyorum. Gözlerime dikerek iyice açtığını gözlerini, Türkçe soruyor bu kez:

"Haci Bekir mi yoksa?"

Anladığıma sevinerek "Evet" diyorum ve eğilerek ona doğru uzatıyorum kutuyu.

O anda odaya Doğulu bir buğu yayılıyor lokum kokuları arasından, önce dağılıyor, sonra toplanarak bir bulut oluyor.

Açık pencereden havalanarak o en uzak dağın tepesine doğru yola çıkıyor.

v

Yıllar geçti. Bilirsiniz, yıllar hep geçer.

Murathan Mungan

Beyaz

O sabah geç kalkmak istiyordu yataktan. Uyanalı bayağı olmuştu oysa. Zaten bölük pörçük uyumuştu bütün gece. Kımıldamak bile zor geliyordu. Sırtındaki kanırtıcı ağrıdan. Dişlerini sıktı. Bağırmamak için yumruğunu ısırdı. Ağrı... Ne kadar uzak bir sözcüktü bir zamanlar, şimdi koynundan çıkmaz oldu. Yanındaki boşluğa baktı, Sedef'i düşündü. Eskiden uyanır uyanmaz ilk düşündüğü Sedef olurdu. Şimdiyse kıçı, başı, o gün ağrıyan yeri neresiyse, tam da orası.

"Erkenden kalkmıştır yine, delibozuk. Duşunu almış, –nereye koyduysa artık– benim hediye ettiğim sedefli çakmağını tırım tırım aramış, sonra bir sigara yakmış ve çayı ocağa koymuştur. Kahvaltısını bile etmiştir belki. O çelimsizliğine rağmen açlığa hiç dayanamaz. 'Kurt var kızım senin karnında' diye kızdırırdım onu ilk zamanlar. Sinirden ağlayacak gibi olurdu; aslında hepsi işve, cilve, numara. Eğilir çıplak ayva göbeğinden öperdim. Uzun uzun. Sonra doğru yatağa. Bahane mi ararsın gençken sevişmeye; 'gözünün üstünde kaşın var' der, iki arada bir derede, şıpınişi sevişirsin."

Keyfini bozmak istemiyordu Sedef'in, bir Pazar günü vardı zaten. O yüzden sesini çıkarmıyordu. Ama ağrı bıçak misali kesiverince böğrünü, ufak bir inilti çıktı ağzından. Sedef'in eskiden sevişirken çıkardığı seslere benziyordu. Çok eskiden. Komşular duymasın diye, o artık büzülüp dağılarak tanınmayacak hale gelmiş kara kuyuyu eliyle nazikçe örter, sesleri Sedef'in boğazında boğardı. Hoşuna giderdi bu. Kendini üstün hissederdi. Çektiği acıya rağmen gülümseyecek oldu. Ama gülümseyemedi.

"Banyoya bir atabilsem kendimi, sıcak su iyi gelir belki. Sonrasında yine yere uzanırım sırt üstü. Keşke Sedef'in evde olmadığı bir gün tutsaydı bu lanet ağrı. Ona duyurmadan bir geçsem koridordan. Ama ne mümkün, tazı gibidir, hemen alır kokumu. Biter sonra dibimde. Elinden de bir şey gelmez ki. Böyle bir acıyı tanımaz zaten o. Ne yapacağını bilemediğinden işi şakaya vurur,

"Teyzem, n'oldu şana" diye beni güldürmeye çalışır. 'Teyzem'miş; lümpen, sersem şey! Benden biraz daha genç tabii, böyle şakalar yapabiliyor. Birkaç yıla onu da görürüm ben, bu ağrıyla o zamana kadar yaşarsam tabii. O da bir emekli olsun, kendini dinlemeye başlasın benim gibi. Sonra hastalıklar bulur beğenir, el mecbur..."

Güçlükle kalktı yataktan, kapıya kadar sürünerek gitti. Koridora geldiğinde biraz durakladı. Mutfağa doğru çevirdi başını. Mutfaktan ses gelmiyordu. 'Sedef evden çıktı mı acaba', diye düşündü, 'gazete falan almaya gitmiştir belki.' Bu düşünce içini rahatlattı. Böyle sürünürken görülmeyi hiç mi hiç istemiyordu. Biraz olsun mesafe kalsın istiyordu aralarında. Mesafe... Hayatta en derinden inandığı ve bağlandığı büyülü sözcüğüydü bu. Her derde devaydı çünkü. Hem zaten kardeşe benzemişlerdi son zamanlarda ve durumu daha beter hale getirmeye hiç gerek yoktu.

"Ne zaman başlamıştı diye düşündüğümde bu mesafe kaybı, aklıma hep o olay geliyor. Soğuyorum. Bir sevişmenin tam ortasındaydık, hiç unutmuyorum. Nasıl gülmeye başlamıştı. Kafasını apış aramdan kaldırarak. Hınzır hınzır. Neymiş, kasığımda beyaz bir kıl fark etmiş. Nasıl kızmıştım. Hem benim daha önce fark etmemiş olmama, hem onun tam da sevişmenin ortasında böyle gülerek, sulu sepken, aramızdaki bütün mesafeleri bir anda sıfırlayarak bunu söylemesine. Kusacak gibi olmuştum. İçimde bir şeyler acımıştı. Üç gün hiç konuşmamıştım sonra."

Banyoya doğru seğirtti. Ama sürünemiyordu bile artık. Bağıra bağıra ağlamak istedi, sesi çıkmadı. Sedef'in evde olmamasına hâlâ seviniyordu ama. En azından bu halini görmesindi, neredeyse biraz daha kalsındı orada. Sedef'i her düşündüğünde hâlâ içinde, dipte bir yerde bir taş yerinden kımıldıyordu. Depremler yaratmasa da, kımıldıyordu işte o taş. Hâlâ. Bazen, birlikte çalıştıkları, birbirlerine henüz birer yabancı oldukları o zamanları özlemle anımsıyordu. Sedef'in mülakatına da o girmişti. Sol bileğindeki, henüz kaybolmuş bir masumiyeti çağrıştıran gamzeden, inceliği inatçılığını haber veren dudaklarının üstündeki o oyunbaz kıvrımdan gözlerini alamamış; söylediklerine kendini vermekte zorluk çekmişti. Ucuz gömleğinin düğmelerini zorlayan göğüslerinden ve omuzlarında dalgalanan saçlarından uzaklaşamamıştı zihni bir türlü. Sık sık kendi kalçasını çimdiklemişti masanın

altından dikkatini toparlayabilmek için. Onun bastırmasıyla işe alınmıştı Sedef. Ondan sonraki dönem başka bir âlemdi. Altında çalışan Sedef'i baştan çıkarmak için yaptıklarını, ona diğer çalışanlara davrandığınca sert davranmayarak dikkatini çekmeye çalıştığı o ilk zamanları özledi. Onun da kendisine ilgi duyduğunu fark ettiğindeki sevincini, birbirlerini tanımaya başladıkları akşam yemeklerini, Sedef'in o pahalı restoranlardaki acemi ve sevimli hallerini, ilk öpüşlerin serin sular içmişçesine içini ferahlattığı, sevişmenin sevişmeye benzediği o zamanları... İkisinin de çok daha genç olduğu, oralarının buralarının sarkmadığı –Sedef'in çok daha az sarkmıştı ya, neyse–, kahvaltıda ona sağlık sorunları dışında bir şeyler anlattığı zamanları. Hep yaşlanmaktan oluyordu bunlar, onun daha genç olması da işleri kolaylaştırmıyordu. Hem de hiç.

"Gençliği bir yana hep benden daha zayıf, daha diri ve çok daha güzeldi. Hâlâ da öyle. Zayıflığıyla çelişen iri göğüsleri yerçekimine direnmenin bir yolunu buldu mesela. Benim ufaraklar geçkin portakallar misali büzüldü oysa. O çok sevdiğim ve asla sahip olmadığım Akdenizli kalçalarının direngenliğinden bahsetmiyorum bile. Evet, yıllar ona daha iyi davranıyor, banaysa anlayamadığım bir kin besliyor sanki. Biri bana beş yıl önce 'ağrıdan yürüyemeyecek, zamanında tay gibi sektiğin, her yanı ince detaylarla süslü aile yadigârı evinin uzun koridorunda sürüm sürüm sürüneceksin' dese bir tarafımla gülerdim. Şimdiyse böyle, yerlerde sürüne sürüne... Kahretsin."

Biraz da olsa azalmıştı ağrısı. En azından sürünmeye devam edebiliyordu. Banyo kapısına yaklaştığında kapının aralık olduğunu fark etti. 'Sedef duş mu alıyordu yoksa?' Ama su sesi falan da gelmiyordu. Hem bu saate kalmazdı onun duşu. Elleri belinde, yavaşça dizlerinin üstünde doğruldu, kapıyı fark ettirmeden biraz daha araladı, kafasını uzattı. Sedef'i küvetin kenarına oturmuş ve iki büklüm eğilmiş halde, elinde saç boyası fırçası, orasındaki kılları boyarken gördü. Büyük bir ciddiyet ve biraz da tedirginlik içinde yapıyordu bu işi Sedef. Bir yandan da hızlı olmaya çalışıyordu.

Banyonun ölgün ışığında onu öyle görünce önce ne hissedeceğini bilemedi. Ama hemen sonra içinde bir sevinç peydahlandı;

ne zamandır ona uğramayan bir sevinç. Bir süre daha içi içine sığmayarak, sessizce izledi. Dudaklarını ısırıyor, elinde olmadan gülümsüyor ve aynı anda düşünüyordu:

"Demek oradaki beyazlarını, demek böyle benden gizli gizli..."

Sonra derin bir nefes aldı ve kendini de şaşırtarak ayağa kalktı.

Sırtını yokladı. Ağrısı tamamen geçmiş, kuş gibi hafiflemişti. 'Koşsam koşarım, o derece' diye geçirdi içinden.

Ama koşmadı. Onun yerine usulca yatak odasına döndü.

Yüzünde hâlâ aynı gülümsemeyle yatağına uzandı ve ne zamandır beklediği o deliksiz uykuya dalmak üzere gözlerini yumdu.

Yardımcı Erkek Oyuncu

Beş yaşındaymışım ilk filmimde başrol oynadığımda. Annem elimden tutmuş seçmelere götürmüş. Onca çocuk arasından ben seçilmişim. Hayal meyal hatırlıyorum tabii. Kendimden emin tavırlarımla, boyumdan büyük laflarımla tüm seçici kurul üyelerinin aklını başından almışım. Tanrı'nın lütfu, mutadın çok ötesindeki fiziksel vasıflarımın meydana getirdiği tesiri söylemiyorum bile. Eee, başrol tabii; şuncacık çocuğa başrolü teslim etmek kolay mı, iyice ince eleyip sık dokumuşlardır. Neticenin benim açımdan müspet çıkmasına hiç şaşırmamış, beni her zaman destekleyen, bu yolda önüme çıkan tüm engelleri aşmamda öncü olan muhterem ailem...

(Ne seçmesi, ne kurulu yahu. Yapımcı Adnan Bey babamın dükkân sahibiymiş. O koskoca Semiha Han'ın tamamının sahibiymiş aslında. Semiha da, Adnan Bey'in ilk karısının adı. Kadın evlendikten tam bir yıl sonra banyoda kendini asmış. Sebep, Adnan Bey'in bitmeyen çapkınlıkları. Adam da herhalde vicdanını biraz olsun rahatlatabilmek için zavallı ilk karısının adını vermiş işte yaptırdığı ilk hana. Adnan Bey birikmiş kirayı tahsil etmek için uğradığında, tesadüfen görmüş beni babamın kucağında. Görüş o görüş. Sanırım bir çocuk oyuncu arayışına ayıracak vakti pek yokmuş. 'Hemen getir oğlanı, ona uygun bir rol var,' demiş. Elbette yardımcı bir rol, ama rolün küçüğü büyüğü olmaz derler. Bir yerden başlamak gerekir her zaman. Ben de bu nankör ama muhteşem mesleğe böylelikle adım atmışım.)

Otobüs gene ağzına kadar dolu. Her binen önce bir bakar, boş kalan yerlerden en güzeline atar terli, devasa mabadını hızla. Ben genelde koridor yanını tercih etsem de, otobüslerde yer seçiminde alışılagelmiş sıralama genelde şöyledir:

1. *Düz yönde olan ve cam kenarında olanlar,*
2. *Düz yönde olan ve koridor tarafında olanlar,*

3. Yan olarak yerleştirilmiş koltuklar,

4. Ve maalesef ancak ters oturarak seyahat edebileceğiniz o meşum koltuklar. (Ters koltuklarda da, otobüs hiyerarşisi adını verdiğim o sekmez kurallar bütünü gereği elbette önce cam kenarında olanlar dolacaktır.)

Son olarak –söylemeye gerek bile olmasa da, adını anmadan geçmeyelim– ayaktakiler gelir; bu hiyerarşide en aşağıda sayılan, en çok küçümsenen, kendileri sallana sallana giderken, baygın gözleri oturanları hınçla ezen o zavallılar...

Seçmelerde o kadar dikkat çekmişim ki, öteki çocukların anneleri hırslarından kudurmuşlar, hasetten çocuklarının kaba etlerini mıncık mıncık sıkarak morartmışlar. Annem tatlı tatlı gururlanarak, o güvercin gerdanını ahenkle sallandırarak nasıl da zevkle anlatırdı. Benim bu işe girişim, para pul için değil elbet, tamamen bir heyecan, neşeli bir yenilik olsun hayatımızda diye. Biricik evlatları o büyülü perdede tüm sevimliliğiyle süzülü süzülüversin diye...

(Tüm aile çok sevinmiş Adnan Bey'in teklifine, hatırı sayılır bir meblağdan söz ediyormuş çünkü. Annem Adnan Bey'in kadim hayranı zaten, o ne istese emir telakki edermiş. Avize imalatçısı babamın da işleri o sıra kesat, kaç aydır kirayı ödeyemiyor, buldumcuk olmuş zahir. Bir tek, bizimle yaşayan Münire Haminnem rıza göstermemiş; 'Toramanımı göndermem ben, kem gözlere, nazarlara gelir,' diye. Sanırım beni ileri sürerek, Adnan Bey'in şöhreti sağır sultana kadar ulaşmış çapkınlıklarından da anneciğimi korumak istemiş aklınca. Ama dinlememişler kadıncağızı, böylesi daha bir işlerine gelmiş zannederim ki.)

Bazen, iyi giyimli bir kadın ya da erkek, kendinden emin adımlarını hızlandırarak otobüse yetişir. 'Tanrım, benim burada ne işim var' bakışlarıyla süzerek etrafı, mümkünler içinde kendince en iyi yere oturur. İşte bu zevattan biri, kimi zaman, otobüsün hareket etmek üzere olduğunu biraz uzaktan fark eder ve tüm kendinden emin tavırlarıyla el kol ederek otobüse yetişmek için koşmaya başlar. Onların koşusu bile tam koşu gibi değildir aslında, koşmaya gönül indiremediklerinden koşuyla hızlı yürüme arası bir havaya bürünürler. Kaçırırlar ama genelde otobüsü, hem de son anda. Sırıtarak döner bakarım geriye doğru. Ah nasıl bir zevk gelir

oturur bacaklarımın arasına, onları durakta kan ter içinde kalmış bir halde, hareket eden otobüsün ardından kös kös bakarken gördüğümde. Tüm günüm aydınlanır.

Öyle tatlıymışım ki, herkes görsün istemişler. Bunu sadece kendilerine saklamanın bir tür bencillik olacağı hususunda sessiz bir uyum içindeymiş sanki, annemle babam. Pek tabii küçükken benim de saçlarım kıvır kıvır ve neredeyse tanıdığım herkes gibi bal tonunda bir sarıymış. Elbette sonradan az da olsa koyulaşmış. (Sarı saçları büyüdükçe koyulaşıverenlerdeniz biz; bana öyle geliyor ki, hayat oradan başlıyor intikamını almaya.) Bir muziplik düşünmüş, kız gibi giydirmiş beni annem, insanları şaşırtalım, biraz da güldürelim için. Aslında oğlan çocuğu olduğumu öğrenince iyice bayılmışlar bana. Bir de seçmelerde jürinin üstüne, affedersiniz, küçük abdestimi yapıvermeseymişim daha iyi olurmuş tabii...

(Seçme falan mevzubahis olmadığından bu hatıram daha sonraki bir zamana tekabül ediyor olmalı. Sanırım üçüncü filmim esnasında, jön prömiyerin üstüne işeyivermiştim, o da bir ufak tokat aşk etmişti kırmızı yanacıklarıma. Ne yapayım sürekli meyve suyu dayıyorlardı ağzıma, ağlamayayım diye. Suç bende mi? Canım anneciğimi aramışlardı panik içinde, üstümü değiştiriversin diye, ama bulamamışlardı. Adnan Bey'le ikisi buhar olup uçmuştu sanki. Çekime o gün için ara verilince, babama haber salınmıştı hemen, gelsin beni alsın diye. Neyse ki babam gelmeden ikisi belirivermişti setin kapısında, suratlarında yapmacık, soluk bir endişeyle.)

Bazıları da gelir, tam tepemde dikilirler. Bir kalksam, hemen oturacaklar yerime. Var mı bende o göz. Baktım ki hevesli bir yeniyetme duruyor hemen yanı başımda, hepten hırslanırım. İneceğim durağa gelsek de, inmem inadımdan. İnecek gibi yaparım bazen, sırf başımdakinin yüzünde beliren o memnuniyeti gözlemleyebilmek için. Sonra hemen tekrar kurulurum oturduğum yere, iyice. Ah görmelisiniz, kalkacağımı sanmanın o sersem yüzde doğurduğu sevinç nasıl da sönüverir. Enayiye bak sen. Cebimden senin gibi kaç tane çıkarırım ben, haberin var mı? Bazen son durağa kadar giderim böyle, sırf yerime başkası oturmasın diye. Sonra aynı otobüsle geri dönerim. Eh vaktim bol ne de olsa. Bana koyar mı hiç efendim.

İlk filmim 'Tenhada Sevişenler'le başlamış oyunculuk kariyerim. Mevhibe Yaren'in gayrimeşru ilişkiden peydahlayarak yaşlı teyzesine bıraktığı, pavyondaki mesaisinden fırsat buldukça gelip bağrına bastığı –affedersiniz– bir piç kurusuna hayat vermiştim. Elimden geldiğince, yaşımın elverdiğince, rolün gerektirdiği tüm hissiyatı sadece yüzüme değil, tüm uzuvlarıma yayarak canlandırmıştım bu rolü. Mevhibe Yaren hanımefendiyleydi sahnelerimizin çoğu, o gerçek sanatçıdan ne çok şey öğrenmiştim o çocuk yaşımda. Ruhu şâd olsun.

(Onu görür görmez bir heyecan basardı beni. Anneme hiç benzemiyordu, aslına bakarsanız o zamana kadar gördüğüm kimseye benzemiyordu. Çekim aralarında köşesine çekilir, sigara üstüne sigara içer, ben dâhil kimseyle konuşmazdı. Filmde annemi canlandırmasına rağmen, sahne biter bitmez aramıza hemen bir soğukluk koyar, buz gibi bakıverirdi gözleri. Üzülür, küserdim. Fark ediyorduysa bile umursamazdı hiç. Ama onunla yan yana ya da onun kucağında olduğum sahneler boyunca, hiç hissetmediğimce mesut duyardım kendimi. O soğuk, mesafeli ve tekinsiz güzelliğiyle biraz ürkütücü kadın aniden değişir, dünyanın en muhlis, en sevecen annesine dönüşüverirdi. Nasıl da güzel kokardı Mevhibe Yaren'in burnuma burnuma dayadığı memeleri. İlk filmimin çekimlerinde hafızamda en çok yer etmiş şey o iri memeler ve onların ılık, nemli karanlığından yayılan, burnumu ısırırken zevk veren tarçınlı kokusudur.)

En güzel, bana en büyük mutluluğu bahşeden faniler de yanımdaki koltukta horul horul uyuyanlardır. Nasıl bırakırlar kendilerini de, ana kucağındaymışçasına mışıl mışıl uyurlar o nefessiz otobüsün içinde, hiç anlamam. Dua ederim, şöyle sıkı bir çukura girsin otobüsün lastiği de, güzelim uykularından zıplayarak uyansınlar diye. Ama nerde... 'Fakirin uykusu ağır olur,' derlerdi hep, bunu en yakından izleme fırsatı buldum yıllar içinde. Sahiden, bunlar kimi zaman öyle derin uyurlar ki, inecekleri durağı kaçırırlar. Hiç sesimi çıkarmadan, uyanacakları ânı sevinç ve ümitle beklerim. Onları, aniden zıplayarak uyanma, kendine gelme ve durağı kaçırdığını anlama süresinde, o hepi topu birkaç saniye içinde gözlemlemek, o kızarmış gözlerindeki, o debil suratlarındaki değişen ifadeleri tek tek yakalamak, sanıyorum bendenize en çok keyif veren olaylardandır, naçizane.

Sonra büyüdüm elbet. Bebeksi güzelliğim erkeksi bir yüze evrildi. Geniş omuzlu, tam ayarında palazlanmış gövdemle, hepten yakışıklı bir genç delikanlı oluverdim. Film tekliflerin ardı arkası kesilmedi tabii. Ama ben her zaman çok seçici davrandım, kabul etmedim. Bir süre sonraysa, seks filmleri furyası başladı. Reddettim elbette hepsini ve bu kararımdan hiç pişman olmadım. Arada bana layık birkaç yardımcı rolde görünmeyi tercih ettim. Paslanmamak için. Ne de olsa insan, fıtrattan hediye cevherlerini koruyup usulünce kollamalı. Kabiliyetlerini har vurup harman savurmadan, tabir-i caizse cimrice dağıtmalı. Ben de bu usulü uyguladım. Öyle böyle derken geçti zaman denen o yaşlı canavar. Bugünlere geldik işte.

(Sonra büyüdüm elbet. İşler kesildi. Nadiren de olsa yeni roller için çağrılırdım. Annem parmaklarını yalayarak ıslatır sonra kararlı ve hızlı bir şekilde kaşlarıma yönelirdi. Her seferinde ben kapıdan tam çıkmak üzereyken... Dağınık kaşlarımı düzeltir, canımı acıtarak yukarı kaldırırdı hepsini. Yıllarca sürdü bu. "Benim oğlum çok güzel," derdi, "Herkeslerden güzel benim oğlum." Oysa bir güzelliğim kalmamıştı hani, saçlarım düzleşip koyulaşmış, yüzüm sivilceyle dolmuş, boyum da biraz güdük kalmıştı. Okula oyunculuk sevdam nedeniyle devam etmemiş, oyunculuktan başka bir işle de uğraşmamıştım. Annem, babamın tüm ısrarlarına rağmen atölyemizde çalışmama izin vermezdi ve bu yüzden sürekli kavga ederlerdi. Birkaç ufak rolde göründüm ama hepsi bu. Sevmediler yeni beni. Eski albenim yokmuş, beyaz perdedeki ışığım sönmüş, pek bir özelliğim kalmamış... Öyle dediler. Adnan Bey ise kendinden çok genç bir muhacir kızla beşinci evliliğini gerçekleştirmiş, o geç yaşında baba olmuş ve çoktan bırakmıştı film işlerini. Yine de, vefakâr anneciğimle yaşadığını tahmin ettiğim ama hiçbir zaman emin olmadığım gönül macerasının hatırına ve gene annemin ricasıyla beni birkaç yapımcı arkadaşına yolladı ama hiçbiri kâr etmedi. Tam o sıralar, bir de seks filmleri furyası başlamasın mı. Onlarda da olsun, bir karakter oyuncusu sıfatıyla görüneyim diye çok denedim şansımı, ama gerçekleşmedi bir türlü. Sonunda annemle arasındaki savaşı babam kazandı. Birlikte çalışmaya başladık. İlk başlarda çok ağladım, çok sıkıldım. Kanıma çocuk yaşımda giren oyunculuk virüsü yüzünden ne ateşli hastalıklara

tutuldum, ne sıtmalı geceler geçirdim... Ama hepsi geçti. Yaşam gailesi üstün geldi. Ben de, avize imalathanesinin bir köşesinde yavaş yavaş değil, epey hızlıca unutuldum.)

Otobüs normal seyir halindeyken kimi zaman, yüzüme dikkatlice bakanlar olur. Tanırlar zannederim. Hem mutlu hem tedirgin olurum... Bir an tanısınlar isterim, sonra hemen, 'aman,' derim 'tanımasınlar.' Zamanın meşhur çocuk yıldızı otobüs köşelerinde sürünüyor, demesinler. Sonra bu kuruntuma sinirlenirim. Sahi, nereden tanıyacaklar beni? O eski filmleri izleyenler mi var, hem izleyen birkaç kişi bulunsa bile, bu yaşlı, bu yıpranmış ifadede o güzel çocuğun izlerini fark etmeleri mümkün olabilir mi? Sonra otobüsün bana göre en güzel koltuğunda oturmuş giderken, camdan kendi yansımama bakarım uzun uzun. Şu yılların ince ince oyalarla süslediği olgun çehremle yeni filmler çevirseydim, beyaz perdede nasıl görüneceğimi düşler, hayıflanırım. Üstümden geçen hayata darılır, içime atar dururum. Etrafımdaki kalabalığın yüzlerine bakar, bilseniz ne hayatlar uydururum. Hepsinin, kendi hayatlarındaki başrolü oynuyor sanmalarındaki zavallılığı düşünür ve gülerim içimden. Eğlenirim böylece sıkışık trafikte geçirdiğim uzun saatler boyunca. Sonra kaparım gözlerimi, tam yanımda, ayakta duran tombulca kadının memelerinin kokusunu içime çeker, onunla avunurum. Mazide kalmış iri memelerin karanlık kuytusundan yayılan tarçınlı, yanık, tatlı tatlı ısıran koku gelip de o güzel ve yaşlı çocuğun burnunu kaşındırana kadar, öylece dururum.

Dili

Bembeyaz dişleri vardı. Güneş yanığı yüzünde ışıl ışıl parlayan. Hınzır bir gamzeyle gölgelenmiş, çatlamış dudaklarına rağmen bir kızıl goncaya benzeyen o ağzın nadide incileri. Ansızın karşımda beliriveren bu hediye suret, etrafımda her daim görmeye aşina olduğum kalabalığın arasından –böyle dediğime bakmayınız aslında beni ben yapan velinimetlerimdir onlar– güneş gibi doğdu, artık iyice yorulmaya başlamış şu emektar gözlerime. Bir fotoğrafımı rica etti, mümkünse imzalı. Nezdimde, ailesinin yanına izne gelmiş bir asker intibaı uyandırdı. Sesinde çekingenliğe selam durmuş, usul usul çağlayan billur bir nağme vardı. İçimi o anda deldi geçti, başıboş, hırpani bir ok misali. Parmak uçlarıma kadar ürperdim, nasıl heyecanlanıverdiysem birden. Upuzun yılların nadide bir hediyesi olan o tumturaklı tecrübeyle kendimi toparlamaya çalışıp "Bir dakikanızı istirham edeyim,' dedim. Hafiften gülümseyerek. Gerdanımı şöyle sağdan sola hafifçe kırdım ve arkamda oturan İsmetçiğime döndüm. Bir şey söylememe gerek kalmadı, hemen kucağındaki sahici deriden mamul kiremit kırmızısı çantasından –evet emektar çalışanıma benim naçizane bir hediyemdir o da, efendim– bir tomar fotoğraf çıkarıp bana uzattı. Ne var ki, her fırsatta minikliğiyle hafiften dalga geçerek gülüştüğümüz, zannedersiniz ki bir kız çocuğuna ait o elceğizi havada asılı kaldı. Yaptığı densizliği belirtir bir şekilde kaşlarımı kaldırarak, gözlerimi hafifçe belerttim. Tarihin karanlık dehlizlerinde unutulmuş, kem ya da arzulu gözlerce henüz görülmemiş, haddinden fazla istekli o uğursuz ellerce henüz dokunulmamış bâkir bir antik Yunan heykeliymişçesine karşımda dikilen o güzelliği fark edince, yaptığı hatayı idrak ediverdi. Saniyesinde aydı tabii vaziyetin inceliğine. Ne de olsa yıllardır hem yardımcılığımı hem sırdaşlığımı yapar, huyumu suyumu, neyi, ne zaman ve nasıl istediğimi gayet iyi bilir. Gene de bazen dikkati dağılabiliyor. Hepimiz beşeriz, şaşıveriyoruz zaman zaman, değil mi efendim, ne gelir ki elden. Akabinde,

belki dikkatsizliğinin verdiği utançla biraz fazla acele ederek –o küçücük elleri de o esnada titremiştir zannındayım; ne de olsa çekinir bu garibin nadiren alevleniveren o delici ama bir o kadar da uçucu öfkesinden– çantasının gizli kısmında muhafaza ettiği o özel fotoğraflarımdan birini çıkardı. Benim en güzel anlarımdan birinin nasılsa yakalanıvermiş olduğu fotoğraflardan biriydi bu, o yüzden ancak en özel hayranlarıma verilebilirdi. İsmini 'Çisenti' koymuştum, hafif alkol aldığım –tabii ki sek viski; bilhassa buz koymam, ses tellerime müthiş zarar veriyor– yalnız akşamlarımdan birinde, uzun uzun düşündükten sonra. Sevdiğim şeylere en yakışan isimleri arar bulurum ben, saatlerce sürse bile hiç üşenmem. Düşünür düşünür, tam derin bir yeise kapılıverecekken, beynimde ani bir şimşek çakmışçasına buluveririm o en güzel ismi. 'Çisenti'nin çekildiği o anı da hiç unutamam, gizli bir büyü gibi hep aklımdadır. Arka bahçemdeki, zamanından evvel coşmuş ortancaların arasına oturmuşum; üstümde eflatun şifondan, sadece yakası mora kaçan pullarla süslü gömleğim, altımda sade, düz bir siyah pantolon olduğu halde. Sade dediysem elbette benim standartlarıma göre sade efendim. Yanlarına, mora her zaman çok yakıştırdığım hardal sarısı iki ince şerit geçilmiş, boru paça bir pantolondu bu. Anımsıyorum, yağmur henüz dinmişti, etrafımı saran yapraklarda buğulu bir tazelik, buna karşın içimde her zamankinden daha doygun bir bunaltı vardı. Kıyım kıyım. Talebelik dönemlerimde zaman zaman düştüğüm, genelde sınıftaki haydut oğlanlardan birine kayıveren gönlümün tek taraflı sevda ıstırabından kaynaklanan ve ancak rahmetli anneciğimin koynunda saatlerce gözyaşı dökerek biraz olsun çıkabildiğim uçurumlara benzer bir bunaltı. Biraz hava alayım, belki açılırım diyerek önce bahçeye, sonra ortancaların yanına zor atıvermiştim kendimi. Nasıl severim ortancaları çocukluğumdan beri, bir bilseniz. Çiçeklerin en kıymetlisidir ortancalar benim nezdimde. Çünkü halden anlarlar. Ne güzellikleriyle ezerek üstten bakarlar, ne de şımararak kayıtsız dururlar; aniden belirmeye meyyal, o inatçı ve ekseriyetle sebepsiz sandığımız belki de hilkatten gelen hüznümüze. Ben de gittim cânım ortancaların ortasına, ıslak çimenlerin üstüne çöküverdim. Bir de ne göreyim, bir süredir İsmetçiğimle birlikte yaşadığımız koca villanın içinde korkunç yalnızlığımıza eşlik eden fotoğrafçım

Benli İlhan sessizce takip etmemiş mi beni. (Bu sırım gibi, gencecik delikanlının görünen hiçbir yerinde bir beni olmamasına rağmen neden 'Benli İlhan' diye çağrıldığını o zamanlar bilmiyordum, ama keşfetmem çok zaman almayacaktı.) Neyse efendim, boynunda fotoğraf makinesi, yine sürmesi fazla kaçmış, o her daim korkmuş bakan iri çocuk gözleriyle beni süzerek duruyordu karşımda, upuzun bir gölge misali. Evet, çok özel bir ânı yakalayacaktık sanki, öyle duymuştu sanatkâr sezgilerimiz. O zamanlar yeni yeni belirmeye başlamış olan göbeğimi iyice içime çektim, bacaklarımı zarifçe makas haline getirdim, gövdemi hafiften geriye atarak ellerimi toprağa dayadım. Soldan daha iyi resim verdiğimden başımı sağa doğru hafif çevirdim. Yalandan küskün, biraz da şımarık bir bakış konduruverdim gözlerime. Bu ifademi güçlendirmesi için, bilhassa üst yarısı ince olan dudaklarımı birazcık öne doğru itiverdim, abartıya kaçmadan elbette. Birkaç saniye hareketsiz kalınca İlhancığım doğru zamanın geldiğine kanaat getirerek basıverdi deklanşöre. Arsızca kıkırdadı sonra, "Çok güzel bir fotoğraf olacak bu beyefendiciğim," diye de ekledi. 'Çisenti' böyle çıktı işte ortaya. Kalbimde çok özel bir yer edindi zaman içinde, bu yüzden her hayranıma vermiyorum arz ettiğim gibi. Sevenlerimin hepsine muhabbet besliyor, elimden geldiğince, bu garip yüreğimin yettiğince her birini, tek tek seviyorum aslında. Sıcağın ya da şiddetli yağmurun altında hiç üşenmeden saatlerce beklerler, bir fotoğrafımı almak, bir iki tatlı, gönül okşayan kelâmımı duyabilmek için. Ama kırk yılda bir işte, onun gibi özel bir tanesi gelecek de –hani şöyle içimi hoplatıveren, uyuşmuş yerlerime tatlı bir kaşıntı veren– anca o zaman... Güneşimi kesen diri gövdesine ve o askerlere özgü kavrukluğu kuşanmış bebeksi yüzüne bir kez daha bakarak fotoğrafı imzalıyor, arkasına ufak bir not ekliyorum, hızlıca. O ise tam masanın önünde, yüzünde utangaç bir gülümsemeyle bekliyor beni. Belki ellerime bakıyor ben yazarken. Ben işi ağırdan alıyorum. Ellerimin üzerindeki sarı tüylerden dertleniyorum biraz, sonra minik, sevimsiz güneş lekelerinden, gömleğimin düğmelerini zorlayan göbeğimden, gerdanımın yaptığım tüm yüz egzersizlerine rağmen bir süre önce iyice sarkmaya başlamasından... Hepsinden biraz biraz ve sırayla hicap duyuyorum. A güzel çocuk; sen öyle dipdiri, dupduru, yenice gövermiş ağaçlar, bulut bulut mor

dağlar gibi karşımda tüm heybetinle dururken, ben kôhnemiş, dağılmaya yüz tutmuş, üstümden yıllar geçmiş halimle böyle... Bir üflesen toz olup bu bunaltıcı yaz havasına karışacağım sanki. Oysa gençken nasıl hercai, nasıl cüretkârdım... Sana benzer delikanlılar imza almaya geldiklerinde beğendiklerimin ellerini, elimin üstüyle hafifçe okşar, ucuz losyonla ter karışımı kokularını iyice içime çeker, aralarından içimi en çok gıcıklayanın akşam odama geleceğinden emin, yoğun kalabalıkta biraz terleyerek, biraz bunalarak, aklımda gece boyunca yatağımda yaşayacaklarımın içime serin sular serpen gönenciyle imza görevimi layıkıyla ifa etmeye devam ederdim. İsmetçiğim anlardı en çok hoşlandığım delikanlıyı elbet, hemen o seçilmiş tazenin peşinden gider, kalabalığın dağılmasına kadar etrafta oyalanmasını fısıldardı kulağına... Göz ucumla o ânı yakalamaya çalışırdım. Kulağına fısıldanan delikanlının yüzündeki manayı kazırdım hafızama hemen. Geceye, o şen vuslat anına kadar saklardım o manayı içimde. Bakışlarında hep tekinsizliğe yakın duran bir koyuluk sezinlediğim o oğlanlar da beğenirdi beni sanıyorum. Beğenmeseler neden icabet etsinlerdi ki niyeti apaçık ortada olan davetime? Belki sadece ışıltımdan, ünümden, şaşaamdan etkileniyorlardı. Belki ufak hesaplarının peşindeydiler. Aman, neyse ne, kim sütten çıkmış ak kaşık zaten, değil mi efendim? Hem menfaatlerinin peşinden sürüklenip geldiyseler bile, kimin umurunda. Canımın çektiğiyle birlikte oldum işte, ötesi var mı? Üstelik kimseye duyurmadan, dostun düşmanın ağzına sakız olmadan, edebimle, dillere destan şanıma yakışır şekilde. İşin aslı, artık benim de çok gelmiyor içimden bu tür arzu oyunları. Şu hâlimi ben hiç beğenmediğimden, bir başkasının içinin çekebileceğini, gönlünün benden yana kayabileceğini tahayyül edemiyorum. Evdeki aynaların bile üstünü zamanında Hint diyarından bizzat getirdiğim sim işlemeli, rengârenk örtülerle kapattım hep; salınmayayım o aynalarda, görmesin gözlerim bu hâlimi diye. Banyo yapmak deseniz ayrı bir dert, kendimle öyle baş başa kalmak, hem de anadan üryan vaziyette, tam bir korkulu rüya. Ben de elimden geldiğince arayı açıyor, fazla yıkanmamaya çalışıyorum. Hepsi birbirinden pahalı parfümlerimi, başta, arzumun arsız rengine en çok yakıştırdığım Chanel N°5 olmak üzere, boca ediyorum dışarı çıkacağım zaman. Fransız banyosu yapıyo-

rum diye İsmetçiğim kızsa da, böyle buluyorum çareyi. ('Kızsa da' dediysem lafın gelişi elbette, haddine mi düşmüş onun bana kızmak.) İşte böyle yorgun, geçkin, lüzumundan fazla gürbüz, biraz da çirkinim artık. Bu yüzden tenden çoktan geçtim, zoraki de olsa. Tenin altındakinden umudumu keseli zaten asırlar olduğundan, artık eleğimi duvara asma vaktimin geldiğine iyice kanaat getirmeye başladım. Ama sen tüm bunlara rağmen fotoğrafımı istedin benden, 'imzalı bir tane, mümkünse' dedin. Çok da umurunda olmadığına emin olduğum –en güzeller hep öyledir ya– tüm o ihtişamının içinde, o vaatkâr, o karanlığı cezbeden oyuğundan çıkan ılık sesinle, sen söyledin. Şu an benim elimde duran fotoğrafı birazdan sen kemikli, şence haylaz ve çocuksu ellerinde tutacaksın. Biraz uzaklaşınca çevirecek, arkasındaki ufak notumu okuyunca belki şaşıracaksın. Ben imza dağıtmayı sürdürürken, bir taraftan senin arkandan bakacağım; belki dönüp bir kez daha bana bakarsın diye. Dönüp bakmayacaksın. Ben hâlâ elinde tuttuğun fotoğrafın arkasındaki notu okuduğunda gülümsediğini hayal edeceğim. Fotoğrafı önce haşince ikiye katlayıp cebine koyduğunu, sonra ani bir hareketle cebinden çıkarıp yanındaki tıfıl arkadaşına gülerek gösterdiğini görmemiş gibi yapacağım. Sonra benim güzel 'Çisenti'mi parça pinçik yapıp denize savurduğunu, sonra neşeyle konuşup gülüşerek uzaklaştığını... Hiçbirini görmemiş gibi yapacağım. Ve ben bu gece yine de bekleyeceğim seni, bir ümit. Büyük ihtimal gelmeyeceğini bilerek. Ama olsun, bekleyeceğim. Diyeceğim ki kendime, nasıl olsa evimi bilir. Buradaki herkes bilir benim evimi zaten, o neden bilmesin. Arkadaşı yanında olduğundan yapmıştır öyle, yoksa neden yırtsın, fırlatıp atsın güzelim fotoğrafı, çirkin, duyarsız, nereden baksan incitici gülüşmeler eşliğinde. Çoktan yazmıştır bile davetimi aklının gizli dehlizlerine. Buna inanıp hak vereceğim kendime, geçici de olsa rahatlayacağım. İsmetçiğimle akşam yemeğimizi biraz erken yiyeceğiz sen geleceksin diye. Banyo bile yapmayı göze alacağım. Senin o güzel hatırına. Sonra ışıkları kıstıracak, perdeleri tamamen kapattıracak, içkileri, çerezleri ve meyveleri hazırlatacağım. Telaşla ve titizlikle emirler yağdıracağım etrafa. Gelme vaktine yakın her şeyin hazır edilmesini isterim çünkü. Detaylara haddinden fazla önem veririm, o da mizacım gereği işte. Peki ya gelmezsen ne olur? İlk

gelmeyen sen olmazsın elbet, son zamanlarda pek rağbet görmüyor bu tarz davetlerim. Yine de kalbim kararır hepten, biraz ağlarım. O yeni yetme kendini beğenmiş şarkıcı bozuntularının bir zamanlar fırtınalar estirdiğim gazinolarda ortalığı yıkıp geçtiklerini öğrendiğim ya da gazetelerde çarşaf çarşaf resimlerini görmekten içimin acıdığı zamanlardaki gibi gözyaşlarımı içime içime akıtarak ağlarım. Kimseye üzüldüğümü belli etmeden, öyle küçülmeden, bana herkesten daha fazla sadık kalmış İsmetçiğimi bu yüzden kahretmeden... Ağlarım. Sonra aşçıyla hizmetçi kızı gönderir, bir süredir abartıya kaçmadan yapmaya özen gösterdiğim mutat, hafif, gündelik makyajımı aynaya bakmadan, el yordamıyla temizler, yüzümü yalapşap yıkar, yatak odama geçerim. Bir kadeh viski koyup, boy aynasındaki altın yaldızlarla süslü mor örtüyü – bana hep 'Çisenti'deki kıyafetimi hatırlatır bu örtü– hafifçe kaldırırım, yüzüme bakmak için. 'Bugün ne kadar çökmüşüm acaba' diye, 'geçen bir gün daha neler ekledi bu cefalı yüze' diye. Bir an olsun cesaretimi toplayabilirsem, titreyen, lekeli elimi uzatarak örtünün ucuna doğru... Ama bunun için önce yatak odasının ışıklarını ayarlamam gerekir. Çiğ ışıkta kendime bakmak kadar asap bozucu bir şey yoktur benim için hayatta. Sonra tutarım örtüyü üst tarafından, hafifçe kaldırırım. Gözlerimle karşılaşır karşılaşmaz içimden boğazıma doğru bir yumru yürür, nefes almakta zorlanır, devam edemem. Kendimi yatağıma zor atarım. İşte orada bırakırım gözyaşlarımı, anneciğimin koynuna kapanarak ağladığım o gecelerdeki gibi uzun uzun ve bu sefer kendimi hiç tutmadan ağlarım. O da gelmedi işte, derim, hiçbiri gelmiyor artık zaten, derim, bir günü daha uğurladım hızla ve elemle, derim... Ve bütün gün zapt etmeye çalıştığım coşkun hıçkırıklarımı bırakır, dertlendikçe dertlenirim. Tahminimce tüm bu süre boyunca kapının arkasında durarak, önce hıçkırıklarımın başlamasını sonra da yavaşlayarak bitmesini, o küt parmaklarındaki sivri uçlu tırnakları yiyerek bekleyen İsmetçiğim, sonunda dayanamaz ve sessizce açar kapıyı. Gelir, yatağımın ucuna kuş gibi tüner. Benden yüz arar. Bazen bulur garibim, sevinerek gelir, iyice yanıma sokulur, bazen yakası açılmadık sinkaflı bir küfrü sineye çekerek kendini kapıdan dışarı zor atar. Eşref ânıma rast geldiyse ve yanıma sokulma cesaretini bulduysa, arkamdan sıkı sıkı sarılır. Gözyaşlarım hâlâ akı-

yor mu diye anlamak için minik ellerini yanaklarımda gezdirir. Ağlıyorsam, çıt bile çıkarmadan sarmaya devam eder beni, sabah ben uyanana kadar tahmin ediyorum ki, öylece kımıldamadan durur. Olur da dinmişse gözyaşlarım, bir şeyler söyleyip beni güldürmeye çalışır. Normalde söylemeye cesaret edemeyeceği ayıp şeyler fısıldar kulağıma. Baktı ki, boş bulunup azıcık gülüvermişim; bir gecelik, yalancı bir avunuşa daha usulca açılalım arzusuyla davranır... Hiç zaman kaybetmez. Önce soluğunu ensemde duyarım. Sıcak bir iklim üfler donuk tenime. Etim kıpırdaşır. Sonra daha da yaklaşır. Ben anlayamadan, kulağımın içinde bitiverir. Dili... Kıvrak bir yılan misali. Kıvrım kıvrım. Kıvrılır.

Bir Med Cezir Yokluğu

Cânım efendim,

Siz artık yoksunuz. En azından buralarda. Buralarda derken, bu dünyada demek istiyorum. Ama bu durumun size yazmama engel olmayacağını düşündüm. Oturdum, temmuz sıcağında bir ikindi sonrası, size yazıyorum.

Çünkü herkes biraz hayal kırıklığıdır.
Çünkü benim ellerimden aktı bu yüz.
Öpülmemişlikten.
Yoksa neden aksındı?

Geçen sabah erken bir saatte gene televizyonda bir filminize rastladım. Artık eski filmleri sabahın köründe veriyorlar, kargaların kahvaltısından hemen sonra. İzleyeni kalmadı pek. Benim gibi uykusuz kocamışlar dışında, sanıyorum... Uyuyamamıştım gene. Dön baba dönelim derken, sabahı zor etmiştim soğuk yatakta. Gözlerimi alamıyordum gene aydedeye benzeyen, parlak çehrenizden. Ah, cesaretimi bağışlayın ama nasıl da güzel öpüşüyordunuz o ağacın altında. İçli içli. Dudaklarınızdan iştah açıcı, görünmez bir ağu akıyordu rol arkadaşınız hanımefendinin ağzına doğru sanki. O da gözlerini iyice kısıyor, zevki tam kararında olduğunu tahmin ettiğim ufak bir acı çekercesine 'ah, mah' ediyordu.

Boz bir ışık.
Durup durdu odanın bir köşesinde yıllarca, alnıma ağdı sonra.
Alay eder gibi...
Sevişmemişlikten.

Ben bir kez olsun, ta en derinimden kopup gelen bir 'ah' diyemedim ömrü hayatımda efendim, o yüzden ancak tahmin edebilirim rol arkadaşınızın duyduğu zevki. Sizi öyle görünce, şeytanın

parmağı ensemden içeriye doğru dokunuverdi. Bir iç çekmişim ki ben, sormayınız. Biliyorsunuz bir süredir, üzerinize afiyet –mevtalar için böyle denir miydi, ama yazmış bulundum, kusuruma bakmayınız artık– dulum; yani sünepe kocam ölüverdiğinden beri. Bir süre dediğim de, aslında uzun yıllardır. Kocam ben daha genç sayılırken ölüverdi. Hem de yatakta. Hem de üzerimde öyle sere serpe yatarken. Ya, sormayınız efendim. Neye uğradığımı şaşırdım da kalakaldım.

Sevişmediğinden de ölür mü insan?
Ölür elbet.
Ben öldüm.

Olay böyle vuku bulunca tabii dedikoduların önünü nasıl keseceksiniz? Kesemedim. Ondan sonra iyice kurudum kaldım. Herkes benden bildi kocamın ölümünü. Kayınlarım falan, öyle yarı suçlar ('Seni azgın kevaşe'), yarı şehevi ('Gel beni de öldür yavrum, yatağının kuytusunda') bakışlarla... Sürtünürcesine arkamdan geçmeler, dirsekleriyle sözde yanlışlıkla orama burama dokunmalar. Oysa bırakın rahmetliyi zorlamayı, cinsi münasebeti çağrıştıracak açık ya da örtülü, herhangi bir talebim kesinlikle olmuyordu. Onun da işine geliyordu tabii. Dedim ya sünepe, sönük bir adamdı. Öyle kırk yılda bir, canı çekecek de, her daim uykudaki tembel böcüğü uyanıp kımıldayacak da... Ölme güzel gözlü merkebim ölme. Yapınca da ayrı bir dert: Mıy mıy mıy, bir türlü hedefini isabet ettirip güldüremezdi masum ve de mahzun yüzümü. Yapmasaydık da olurdu hani. Filmlerinizde, randevulaştığınız hanımların sizin o esmer boynunuza doğru mal görmüş mağribi benzeri –artık böyle sözleri de kullanmıyorlar, kullananları da esefle kınıyorlar efendim, ayıp oluyormuş– iştahla atılıvermesi misali, bir kez atıldı mı acaba benim dokunulmamaktan, iştahla öpülmemekten içi geçen, sönmeye durmuş zavallı tazelerime. Gençliğim varlık içinde yoklukla geçti onun yüzünden, sizin anlayacağınız. Kurak çöllere döndü, deli ırmaklar gibi çağıl çağıl coşup akması gereken gizli hazinelerim.

Ah, ben bilmez miydim oysa öyle geniş omuzlu bir civan bulmayı.
Kafamı sokarak kumru gibi koltuğunun altına...
Kış gecelerinde sıcacık, yaz gecelerinde serin serin.

Kokusunu içime çeke çeke.
Sonra gıcırdarken o eski ama bir türlü eskimeyen karyola, bilmediği med cezirleri içine sindirerek.
Bense, geceyi elimden geldiğince uzatarak...
Değil mi efendim?

Anca çek kırdırsın, kredi verdirsin, vadeyi uzatsın. Öyle bir adamdı işte. İki saatte bir belini doğrultamazdı. Yatağın kıyısında fosur fosur uyurdu, mabadını bu gonca güle dönmüş bir halde, çok affedersiniz. Demezdi ki, henüz açmaya fırsat bulamamış bu ıtırı gizli gonca gül belki için için yanıp tütmektedir, bu yangını söndürmek benim kocalık vazifemdir, hem de sevaptır. Rüyasında bile mal alır, mal satardı eminim. Başka bir şey heyecanlandıramazdı ki onu. Aza alsın, çoğa satsın, üçe alsın, beşe satsın... Tüm bunların nihayetinde yatakta ölmesi de, tamamen tesadüftür. Allah'ın bileceği bir iştir. Benimle de hiçbir ilgisi yoktur.

Nedir, zaten evdeki hiçbir şey eskimemiştir.
Boz ışıksa hep aynı köşeden, aynı şarkıyı söyler.
Dalga geçer, yüzüme yüzüme vurur gibi...
Hiçbir şey eskimez, evet bu evde.
Bir benden başka.

Böyle mahrem konulara girmezdim başkasına yazsaydım, ama siz biliniz istiyorum. İçimi bir size dökebilirim. Üzerimde hakkınız var benim. Ne de olsa hep sizi getirirdim, o sıkıcı sevişmeler –aslında 'sevişme' denebilir miydi o ender faaliyetimize, tam bilemiyorum ya– sırasında kapalı gözlerimin önüne. Kısa süreceğini bildiğim o anları biraz daha çekilir, az da olsa heyecanlı kılmak için. Dul kaldıktan sonra da az mı düşündüm sizin sürmeli bal gözlerinizi, o yuvarlak omuzlarınızı, dar pantolonlarla açığa çıkardığınız nazenin kalçalarınızı, yanık göğsünüzdeki gür, kara kıllarınızı, ağzımın içine içine sokmanızı düşlediğim badem bıyığınızın gölgesindeki biçimli ve her daim nemli dudaklarınızı... Böylece soğuk yatağımı, bitmeyen gecelerimi çiçeklendirdim. Bunları bilmenizi istedim, evet. Ama size asıl yazma niyetim başka. İzin verirseniz onu da ifade edeceğim.

Ve Allah'ın belası karyola.
En çok da ona hıncım var.
Üstüne çıkıp zıplayacağım dermanım olsa.
Anasını ağlatacağım. Bu ömrün zavallı öcünü ondan alacağım.
Mezarım olan o soğuk karyoladan.
Hâlâ taş gibi.
Durup duruyor.
Durup duruyor.
Durup durup...
Duruyor.

Tahmin edersiniz ki, yakında ben de öleceğim. Öyle zannediyorum, kazık çakacak değilim ya dünyaya. Aslında bu dert değil, ölümden korkmuyorum efendim. Siz bile o sülün gibi boyunuz posunuz endamınızla öldüğünüze göre, o kadar korkunç bir şey olmamalı. Benim başka bir sıkıntım var.

Bir ben eskidim, evet bir ben.
Ellerimden akmaya devam etti yüzüm.
Memelerim tek başına sarktıkça, gerdanım yalnızlıktan sallandıkça.
Boş pencere camlarında her gün daha da uzaklaştıkça bu ben, zavallı benden...
Her gün.

Şu yalan dünyada gençliğimin tadına doya doya varamadım. Boş yataklarda tek başıma solarken ne çok şey içimde kaldı. Bir bilseniz... Ama ben birbirini hızla kovalayan yılların arasına sıkışmış bir vaziyette kocarken, her edepsiz hayalimde hep siz vardınız. Bir tek siz...

Yine o boz ışık
Odanın aynı köşesinde.

Demem odur ki, o tarafta da bu işlere devam ediliyorsa –ki siz bu sırra benden çok önce vâkıf oldunuz– beni bu yaşıma kadar yaşamaya devam ettiren hayallerimi yakın gelecekte sizinle gerçekleştirmek isterim efendim.

Aynı şarkıyı söyleyerek yine.
Kıkır kıkır gülerek alnıma ağıyor.

Nedir, bu bir nevi son dilektir. Şimdiden sizi haberdar etme niyetidir. Sizin de rızanız olursa elbet. Orada da sizi rahat bırakmayacaklarını tahmin etmekteyim ya, bir umut işte benimki. Son bir ufak ricam olacak; benim rahmetliyle karşılaşırsanız şimdilik bundan söz etmeyiniz. Ne de olsa erkekten sayılır o da, gücüne gitmesin.

Çünkü o da bir hayal kırıklığıdır.

Bu mektubu birazdan yastığımın altına koyacağım. Sizin hayalinizi yıllardır taşımaktan iyice ağırlaşmış başımı koyduğum yastığımın altına. Ama siz zaten hep yanımdasınız, zaten biliyorsunuz neler yazdığımı, değil mi, benim erkek güzeli efendim.

Her şey biraz hayal kırıklığıdır bu hayatta.

Güzel gözlerinizden, olgun kirazları kıskandıran –Allah'ım böylesi görülmüş müdür?– iri dudaklarınızdan, bilhassa o gamzeli, yuvarlak omuz uçlarınızdan,

Hep med cezirsizliktendir...

Yakında görüşmek ve bu hususları bir de yüz yüze dile getirmek arzularıyla,

Hep med cezirsizlikten.

Öper, öper, doyamaz bir daha öperim.

Hep.

Cânım efendim.

Yalçın Tosun *Anne, Baba ve Diğer Ölümcül Şeyler*, *Peruk Gibi Hüzünlü* ve *Dokunma Dersleri* ile günümüz öykücülüğüne ivme kazandırdı. 2012'de Sait Faik Hikâye Armağanı'nı aldı. *Bir Nedene Sunuldum* yazarın dördüncü öykü kitabı.

Bir Nedene Sunuldum'da Yalçın Tosun, kendine özgü sadelikle yine güçlü bir erotizm yaratmayı başarıyor. Geçen zamanla birlikte yitip giden duyguları bir gümüş ustası gibi savatlıyor, yalnızlığın ve sevgisizliğin saklı kederini inceden inceye duyuruyor.

Bir an önce kaçmak istiyordum oradan, hem daha fazla gecikemezdim. O yüzden hemen kalktım, parayı ödemek için elimi cebime soktum. Cebimdeki elimi tuttu ve "Yok," dedi, "ilk tıraş ücretsiz." Elini bir süre çekmedi oradan ve biraz bastırdı.

Kapak resmi: Seda Hepsev
Dışarıda Kalanlar - İçeride Olanlar, 2014

ISBN 978-975-08-3453-0
10 TL